Q
404.13

SHELF No. G.402.1

THE TRUSTEES OF THE PUBLIC LIBRARY
LVX
OMNIVM CIVIVM
OF THE CITY OF BOSTON
1852 1878

GIVEN BY

Paſtoralis ſancti Gregorij pape.

Del Convento di San Fran.co di Fiesole

Dr. W. N. Bullard

Nov. 18, 1896.

PUBLIC LIBRAR
BOSTON

Incipit tabula capitulorū libri paſtoralis ſancti Gregorij pape.

Ne venire impiti ad magiſterium audeant. Cap.i.
Ne locū regiminis ſubeāt q̄ viuēdo n̄ pficiūt q̄ meditatōe didicerūt. ij.
De pōdere regiminis ꝛ q̄ aduͤſa q̄q; dſpiciēda ſint: ꝓſpa formidāda.iij.
Qȝ plerūqȝ occupatio regiminis ſoliditatē diſſipet mētis. Cap̄.iiij.
De his q̄ in regimine ꝓdeſſe exēplo poſſunt virtutū: ſed quietē ꝓpriā ſectando refugiunt. Cap̄.v.
Qȝ hi qui pondus regiminis p humilitatē fugiunt tunc vere ſunt hūilis ꝯditōis ſi nō reluctātur. Cap.vi.
Qȝ nōnunq̄ p̄dicatōis offm̄ nōnulli laudabilr̄ appetūt: ꝛ ad h̄ nōnulli laudabiliter coacti ptrahunt̄. vij.
De his q̄ p̄eſſe cupiūt ꝛ ad vſus ſue libidinis inſtrm̄ apoſtolici ſermōis arripiunt. Cap̄.viij.
Qȝ mens preceſſe volentiū plerūqȝ ſibi ficta bonorū operū promiſſiōe blanditur. Cap̄.ix.
Qualiter quiſqȝ ad regimen venire debeat. x.
Qualiter quiſqȝ ad regimen venire non debeat. Cap̄.xi.
Is q̄ ad regimē ordiate pueniť q̄lēȝ ſe i ipſo regie debeat exhibere. xij.
Ut rector ſemp cogitatione ſit mūdus. Cap̄.xiij.
Ut rector ſemp ſit ordinatione precipuus. Cap̄.xiiij.
Ut rector ſit diſcretus in ſilētio: vtilis in verbo. Cap̄.xv.
Ut rector ſit ſingulis cōpaſſiōe ꝓxim⁹ p cūctꝭ ꝯtēplatōe ſuſpēſus. xvi
Ut ſit rector bn̄ agētibus p hūilitatē ſocius: ꝯ delinquētiū vitia p ȝelū iuſticie erectus. Cap̄.xvij.
Ut ſit rector interioꝝ curā: in exterioꝝ occupatōe nō minuēs: ꝛ exterioꝝ ꝓuidentiā: interioꝝ ſollicitudine non derelinquens. C.xviij
Ut rector ſolerter iuigilet ne eū cupido placendi hōi pulſet. C.xix.
Qȝ ſcire rector dȝ q̄ plerūqȝ vitia virtutes eſſe mentiūtur. Cap̄.xx.
Que eē dȝ rectoris diſcretio correctionis diſſimulationis ꝛ manſuetudinis. Cap̄.xxi.
Qȝtum rector ſacre legis meditationibus debeat eē intentus. C.xxij.
Qȝta debet eſſe diuerſitas in arte predicationis. Cap̄.xxiij.
Qȝ aliter admonendi ſunt viri aliter femine. Cap̄.xxiiij.
Qȝ aliter admonendi ſunt iuuenes aliter ſenes. Cap̄.xxv
Qȝ aliter admonendi ſunt inopes: aliter locupletes. Cap̄.xxvi.
Qȝ alr̄ admo.ſ.leti alr̄ triſtes. xxvij
Qȝ alr̄ ad.ſ.ſb̄diti alr̄ p̄lati. xxviij.
Qȝ alr̄ admo.ſ.ſerui alr̄.dn̄i. xxix.
Qȝ aliter admonendi ſunt ſapientes: aliter hebetes. Cap̄.xxx
Qȝ aliter admonendi ſunt impudētes: aliter verecundi. Cap̄.xxxi.
Qȝ aliter admo. ſunt ꝓterui: aliter puſillanimes. Cap.xxxij.
Qȝ aliter admonendi ſunt impatiētes: aliter patientes. Cap̄.xxxiij
Qȝ aliter admonendi ſunt beniuoli aliter inuidi. Cap̄.xxxiiij.

Qr aliter admonẽdi ſunt ſimplices aliter impuri. Cap.xxxv.
Qr aliter admonendi ſunt incolumes: aliter egri. Cap.xxxvi.
Qr aliter admo.ſunt q̄ flagella metuũt ⁊ ꝓpterea ĩnocẽter viuũt: alit̄ qui ſic durucrũt: vt neq; p flagella corrigantur. Cap. xxxvij.
Qr aliter admoñ.ſunt nimis taciti: aliter nimis loq̄ces. Cap.xxxviij
Qr aliter admon. ſunt pigri: aliter precipites. Cap.xxxix.
Qr aliter admo.ſunt manſueti: aliter iracundi. Cap.xl.
Qr aliter admo.ſunt humiles: aliter elati. Cap.xli.
Qr aliter admo.ſunt ꝑtinaces: aliter conſtantes. Cap.xlij.
Qr aliter admo.ſunt gule dediti: aliter abſtinentes. Cap.xliij.
Qr alr̄ admo.ſunt q̄ ſua tribuũt: aliter q̄ aliẽa rape ꝯtendũt. Ca.xliiij.
Qr alr̄ ad.ſunt qui nec aliena appetũt: nec ſua largiũtur: aliter qui ſua tribuũt ⁊ aliẽa rape ñ deſiſtũt. xlv.
Qr aliter admonendi ſunt diſcordes: aliter pacati. xlvi
Qr aliter admo.ſũt ſeiantes iurgia aliter pacifici. C.xlvij.
Qr alr̄ ad.ſũt q̄ ſacre legis ꝟba nõ recte intelligũt: aliter q̄ recte quidẽ ĩtelligũt ſ; humilr̄ ñ loquũt. xlviij
Qr alr̄ ad.ſunt q̄ cũ p̄dicare valeãt pre hũilitate timẽt: aliter quos imꝑfectio vel etas prohibet ⁊ precipitatio impellit. Cap.xlix.
Qr aliter admo.ſunt q̄ nec qd̄ tꝑaliter ꝓſperãtur appetũt: aliter q̄ tꝑalia cõcupiſcũt: ſed tamẽ laboribus fatigantur. Cap.l.
Qr aliter admo.ſunt cõiugijs obligati: aliter liberi. Cap.li.
Qr aliter admo.ſunt pctõꝝ carnis cõſcij: aliter ignari. Cap.lij.
Qr alr̄ admo.ſũt qui pctã deplorãt operũ: aliter q̄ cogitationũ. Ca.liij.
Qr aliter admo.ſunt q̄ cõmiſſa plãgũt: nec tñ deſerũt: alr̄ qui deſerũt nec tamẽ plangunt. Cap.liiij.
Qr alr̄ admo.ſũt q̄ illicita q̄ faciunt etiã laudãt: aliter q̄ accuſant praua nec tamẽ deuitant. Cap.lv.
Qr alr̄ admo.ſũt q̄ repẽtina cõcupiſcẽtia ſuperãtur: aliter qui culpa ex conſilio ligãtur. Cap.lvi.
Qr alr̄ admo.ſũt: q̄ l; minima: crebro tñ illicita faciũt: alr̄ q̄ ſe a puis cuſtodiũt: ſ; aliqñ ĩ g̃uib⁹ d̄mergũt. lvij.
Qr alr̄ admo ſũt q̄ nec bona ĩchoãt aliter q̄ inchoata nõ ꝯſũmãt. lviij.
Qr alr̄ q̄ mala occulte agũt ⁊ bona publice: alr̄ q̄ bona abſcõdũt: ⁊ tñ q̄buſdã factis publice: de ſe male opinari permittunt. Cap.lix.
De excitatõe multis adhibẽda ꝯtrarijs paſſionib⁹ laborãtib⁹. Ca.lx.
De excitatione vni adhibẽda. lxi.
Qr aliqua leuiora vitia relinquẽda ſũt vt grauiora ſubtrahãtur. lxij.
Qr infirmis mentibus oĩno nõ debent alta predicari. Cap.lxiij.
De ope p̄dicationis ⁊ voce. lxiiij.
Peractis oĩbus q̄liter p̄dicator ad ſemetip̄m redeat: ne hunc vel vita: vel p̄dicatio extollat. Cap.lxv.

Explicit tabula.

Incipit prologus paſtoralis ſancti Gregorij pape.

Paſtoralis cure me pondera fugere deliteſcendo voluiſſe: benigna frater chariſſime atqꝫ humillima intẽtione reprehẽdis: q̃ ne quibuſdã leuia eſſe videãtur: pñtis libri ſtillo exprimo de eoꝝ grauedĩe oẽ quod penſo: vt ⁊ hec q̃ vacat incaute non expetat: ⁊ qui incaute expetijt: adeptuꝫ ſe eſſe pertimeſcat. Quadripartita vero diſputatiõe liber iſte diſtinguitur: vt ad lectoris ſui animũ ordinatis allegationibus quaſi quibuſdam paſſibus gradiatur. Nam cum reꝝ neceſſitas expoſcit: pẽſandum valde eſt: ad culmẽ regiminis q̄ſqꝫ qualiter veniat: atqꝫ ad hoc rite pueniẽs qualiter viuat: ⁊ bene viuens q̃liter doceat: ⁊ recte docens infirmitatẽ ſuã quotidie quãta ꝯſideratione cognoſcat: ne aut humilitas acceſſum fugiat: aut puentioni vita ꝯtradicat: aut vitam doctrina deſtituat: aut doctrine preſumptio extollat. Prius ergo appetitum timor tempet: poſt aũt magiſterium qđ a nõ querente ſuſcipit vita cõmẽdet. Ac deinde neceſſe eſt vt paſtoris bonũ quod viuẽdo oſtendit ⁊ loquẽdo ꝓpagetur. Ad extremũ vero ſupeſt: vt pfecta queqꝫ opera ꝯſideratio proprie infirmitatis deprimat: ne hec ante occulti arbitri oculos tumor elationis extinguat. Sed q2 ſunt pleriqꝫ mihi in pitia ſimiles: qui dũ metiri ſe neſciũt: q̃ non didicerũt docere cõcupiſcunt. Qui põdus magiſterij tãto leuius eſtimãt: quãto vim magnitudinis illius ignorant. Ab ipſo libri huius reprehẽdantur exordio: vt q2 indocti ac precipites doctrine arcẽ tenere appetũt: precipitationis ſue auſibus in ipſa locutiõis noſtre ianua repellantur.

Explicit prologus.

Incipit liber beati Gregorij pape: qui dicitur paſtoralis.

Et primo ne i periti ad magiſteriū audeāt venire. Cap. i.

Nulla ars doceri preſumitur: niſi intēta prius meditatiōe diſcatur. Ab impitis ergo paſtorale magiſteriū qua temeritate ſuſcipitur: quando ars eſt artium regimen animarum. Quis autem cogitationū vulnera occultiora eſſe neſciat: vulneribus viſcerum? Et tamen ſepe qui nequaq̄ ſpiritalia p̄cepta cognouerunt: cordis ſe medicos profiteri non metuūt. Dumq̄ pigmētorum vim neſciunt: videri medici carnis nō erubeſcunt. Sed quia autore deo ad religionis reuerentiam: omne iam preſentis ſeculi culmen inclinatur: ſunt nōnulli qui intra ſanctā eccleſiam per ſpeciem regiminis: gloriā affectant honoris: videri doctores appetunt: tranſcendere ceteros cōcupiſcunt: atq̄ atteſtante veritate: primas ſalutatiōes in foro: p̄mos in cenis recubitus: primas in conuentibus cathedras querunt. Qui ſuſceptum cure paſtoralis officium miniſtrare digne tanto magis nequeunt: quāto ad humilitatis magiſterium ex ſola elatione peruenerunt. Ipſa quippe in magiſterio lingua cōfunditur: quādo aliud diſcitur et aliud docetur. Quos cōtra dominus per prophetam queritur dicens. Ipſi regnauerunt et non ex me: principes extiterunt et non cognoui. Ex ſe nāq̄ et nō ex arbitrio ſummi rectoris regnant: qui nullis fulti virtutibus nequaq̄ diuinitus vocati: ſed ſua cupidine accenſi: culmen regiminis rapiūt: potius q̄ aſſequātur. Quos tamen internus iudex et p̄ucbit et nō cognoſcit: quia quos permittēdo tolerat: profecto per iudicium reprobationis ignorat. Unde ad ſe quibuſdam et poſt miracula venientibus dicit. Recedite a me operarij iniquitatis: neſcio qui eſtis. Paſtorum imperitia voce veritatis increpatur: cum per prophetā dicitur. Ipſi paſtores ignorauerunt intelligentiam. Quos rurſum dominus deteſtatur dicēs. Tenentes legem neſcierunt me. Et neſciri ergo ſe ab eis veritas queritur et neſcire ſe principatum neſcientiū proteſtatur: quia profecto hi qui ea que ſunt domini neſciunt: a deo neſciuntur: paulo atteſtāte qui ait. Si quis aūt ignorat: ignorabitur. Que nimirum paſtorum ſepe imperitia: meritis congruit ſubditorum: qui quāuis lumen ſcientie ſua culpa exigente non habeant: diſtricto tamen iudicio agitur: vt per eorum ignorātiā hi et q̄ ſequunt̄ offendāt. Hic nāq̄ in euāgelio p ſemetipſum

veritas dicit. Si cecus ceco duca-
tum prebeat: ambo in foueā cadūt
Hinc pſalmiſta non optantis aio:
ſed prophetātis miniſterio denun-
ciat dicens. Obſcurentur oculi eoꝝ
ne videant: ⁊ dorſum eorum ſemꝑ
incurua. Oculi quippe ſunt qui in
ipſa honoris ſūmi facie poſiti: pro-
uidendi officium itineris ſuſcepūt.
Quibus hi nimirum qui ſubſequē-
ter inherent dorſa nominātur. Ob
ſcuratis ergo oculis dorſum flecti-
tur: quia cum lumen ſcientie ꝑdunt
qui preſunt: profecto ad portanda
peccatorum onera curuantur qui ſe
quuntur. Ne locum regimi-
nis ſubeant qui viuendo non perfi-
ciunt q̄ meditando didicerūt C. ij.

Sunt nōnulli qui ſolerti cu-
ra precepta ꝑſcrutantᷣ: ſed q̄
intelligendo penetrant: viuēdo cō-
culcant. Repente docent que non
opere ſed meditatione didicerunt:
⁊ qđ verbis predicant moribus im
pugnant. Unde fit vt cum paſtor
per abrupta graditur: ad precipi-
tium grex ſequatur. Hinc nāqꝫ do-
minus per prophetam ꝯtra contē-
ptibilē paſtorum ſcientiam queritᷣ
dicens. Cum ipſi lipidiſſimā aquā
biberetis: reliquam pedibꝰ veſtris
turbabatis: ⁊ oues mee que ꝯculca
ta pedibus veſtris fuerāt paſcebā-
tur: ⁊ que pedes veſtri turbauerāt
hec bibebant. Aquam quippe lipi-
diſſimam paſtores bibūt: cum fluē
ta veritatis recte intelligētes hauri
unt: ſed eandē aquā pedibus ꝑtur
bare: ē ſcē meditatiōis ſtudia male
viuendo corrumpere: quam .ſ. eorū
turbatam pedibus oues bibunt: cū
ſubiecti quiqꝫ non ſectantur verba
que audiunt: ſed ſola que cōſpiciūt
exempla prauitatis imitātur. Qui
cum dicta ſitiunt que per opera per
uertūtur: quaſi corruptis fontibus
i potu lutum ſumunt. Hinc quoqꝫ
per prophetam ſcriptum ē. Cauſa
ruine ſacerdotes mali. Hinc rurſū
dominus per prophetā dicit. Facti
ſunt domui iſrael in offendiculum
iniquitatis. Nemo quippe ampli-
us in eccleſia nocet: ꝙ qui peruer-
ſe agens nomen vel ordineꝫ ſancti-
tatis habet. Delinquentem nanqꝫ
hunc redarguere nullus preſumit:
⁊ in exemplum culpa vehementer
extenditur: qn̄ pro reuerentia ordi-
nis peccator honoratᷣ. Indigni aūt
quiqꝫ tanti reatus pōdera fugerēt:
ſi veritatis ſententiam ſollicita cor-
dis aure penſarent: qua ait. Qui
ſcandaliçauerit vnum de puſillis
iſtis qui in me credunt: expedit ei vt
ſuſpendatur molla aſinaria in col-
lo eius: ⁊ demergatur in profun-
dū maris. Per mollam quippe aſi-
nariam ſecularis vite circūitus ac
labor exprimitur: ⁊ per profunduꝫ
maris extrema damnatio deſigna
tur. Qui ergo ad ſanctitatis ſpēm
deductus vel ꝟbo ceteros d̄ſtruit:
vel exemplo: meliꝰ profecto fuerat
vt hunc ad morteꝫ ſub exteriori ha-

bitu terrena acta conſtringerent: ꝙ ſacra officia in culpa ceteris imitabilem demonſtrarent: quia nimirum ſi ſolus caderet: hunc vtcumqꝫ tollerabilior inferni pena cruciaret.

Quantum ſit pondus regiminis. Cap. iij.

Ec itaqꝫ breuiter diximus: vt quantum ſit pondus regiminis monſtraremus: ne temerare ſacra regiminia quiſquis ijs impar eſt audeat: ⁊ per concupiſcentiam culminis ducatum ſuſcipiat perditionis. Hinc etiam pie iacobus ꝓhibet dicens. Nolite plures magiſtri effici frēs mei. Hic ipſe dei hominūqꝫ mediator regnū percipe vitauit in terris: qui ſupnorum qꝫ ſpirituuꝫ ſcientiam ſenſumqꝫ tranſcendēs: ante ſecula regnat in celis. ſcriptum qppe eſt. Jeſus dum cognouiſſet quia venturi eſſent vt raperēt eum ⁊ facerent eum regem: fugit in montem ſolꝰ. Quis eni principari hominibꝰ tam ſine culpa potuiſſet: ꝙ is qui hos nimurum regeret qs ipſe creauit? Sed quia nimirum idcirco in carne appuit: vt non ſolū nos per paſſionem reddimeret: verum etiam per conuerſationem doceret: exemplum ſequentibus prebens rex fieri noluit: ad crucis vero patibuluꝫ ſponte conuenit. Oblatam gloriam culminis fugit: ⁊ penam probroſe mortis apetijt: vt mēbra eius videlicet diſcerent fauores mundi fugere: ⁊ terrores minime timere: pro veritate aduerſa diligere: proſpera formidādo declinare: quia ⁊ iſta ſepe per timorem inquinant: ⁊ illa per dolorem purgant. Jn iſtis ſe animus extollit: in illis autem etiaꝫ ſi quādo ſe erexerit ſternitur. Jn iſtis ſeſe hō obliuiſcitur: in illis vero ad ſui memoriaꝫ nolēs etiaꝫ coactuſqꝫ reuocatur. Jn iſtis ſepe ⁊ acta bona depereunt: in illis auteꝫ longi quoqꝫ temporis admiſſa terguntur. Nam plerūqꝫ aduerſitatis magiſterio ſub diſciplina comprimitur: qđ ſi ad regiminis culmē eruperit: in elationem protinus vſu glorie permutatur. Sic ſaul qui indignum ſe prius conſiderans fugerat: mox vt regni gubernacula ſuſcepit intumuit. Nanqꝫ honorari coram populo cupiens: dum reprehēdi publice noluit: ipſuꝫ qui in regno ſevnxerat ſcidit. Sic dauid auctoris iudicio pene in cūctis actionibus placēs: mox vt preſſure pondere caruit: in tumorem vulneris erupit. Factuſqꝫ eſt i morte vir crudeliter rigidus: qꝛ in appetitu femine ē eneruiter fluxꝰ. Et qui malis añ nouerat pie pcere: in bonoꝝ necē poſt didicit ſine obſtaculo retractatiōis anhelare. Priꝰ quippe ferire deprehenſum pſecutorē noluit: ⁊ poſt cū dāno diſſuadētis exercitus ⁊ deuotū militē extixit. Quē ꝑfecto ab electoꝝ numero culpa longiꝰ rapet: niſi hūc ad veniā flagella reuocaſſent.

De cura regiminis cor p. diuerſa

diuerberat. Cap. quartum.

Epe ſuſcepti cura regiminis cor per diuerſa diuerberat: et impar quiſq; inuenit ad ſingula dum confuſa mente diuidit ad multa. Unde quidam ſapiens prouide prohibet dicens: Fili. Ne in multis ſint actus tui: quia videlz nequaquam plene in vniuſcuiuſque operis ratione colligitur: dum mens per diuerſa partitur. Cumq; foras per inſolentem curam trahit: a timoris interni ſoliditate vacuatur: et fit in exteriorum diſpoſitione ſollicita: et ſui ſolummodo ignara: ſcit cogitare multa ſe neſciens. Nam cum plus quam neceſſe eſt: ſe exterioribus implicat quaſi occupata in itinere obliuiſcitur quo tendebat: ita vt a ſtudio ſue inquiſitionis aliena: ne ipſa que patitur damna conſideret: et per quanta deliquat ignoret. Neq; enim peccare ſe ezechias credidit: cum venientibus ad ſe alienigenis: cellas aromatum oſtendit: ſed in damnatione ſecuture prolis ex eo iram iudicis pertulit: quo ſe facere licenter exiſtimauit. Sepe dum multa ſuppetunt: dumq; agi poſſunt que ſubiecti: quia acta ſunt admirentur in cogitatione animus ſe eleuat: et plene in ſe iram iudicis prouocat: quamuis foras per iniqua opera non erumpat. Intus quippe eſt qui iudicat: intus quod iudicatur. Quod ergo in corde delinquimus: latet homines quid apud nos agimus: ſed tamen ipſo iudice teſte peccamus. Neq; enim rex babylonie tunc reus de elatione extitit: cum ad elationis verba peruenit: quippe qui ore prophetico: et ante cum ab elatione tacuit ſententiam reprobationis audiuit. Culpam namq; perpetrate ſuperbiam ante deterſerat qui omnipotentem deum quem ſe offendiſſe repperit: cunctis ſub ſe gentibus predicauit. Sed poſt hec ſucceſſit ſue poteſtatis eleuatus dum magiſter feciſſe ſe gaudet: cunctis prius in cogitatione ſe pretulit: et poſt ad hec tumidus dixit. Nonne hec eſt babylon magna: quam ego edificaui in domum regni et in robur fortitudinis mee et in gloria decoris mei? Que videlicet vox illius ire vindictam aperte pertulit: quam occulta elatio accendit. Nam diſtrictus iudex prius inuiſibiliter vidit quod poſt publice feriendo reprehendit Unde et in irrationabile hunc animal vertit: ab humana ſocietate ſeparauit: agri beſtijs mutata mente coniunxit: vt diſtricto iuſtoq; iudicio homo quoq; eſſe perderet: qui magnum ſe vltra homines exiſtimaſſet. Hec itaq; proferentes non poteſtatem reprehendimus: ſed ab appetitu illius cordis infirmitatem munimus: ne imperfecti quiq; culmen arripere regiminis audeant: et qui in planis ſtantes titubant: in precipitio pedem ponant.

De his qui in regimine prodeſſe exemplo poſſunt: ſed quietem propriam ſectando refugiunt. Ca. v.

Am ſunt nonnulli qui eximia

virtutum dona percipiũt: ⁊ p exer
citatione ceterorum in magnis mu
neribus exaltantur: qui ſtudio ca/
ſtitatis mundi: abſtinentie robore
validi: doctrĩe dapibus referti: pa
tientie longanimitate humiles: au/
ctoritatis fortitudine erecti: pieta/
tis gratia benigni: iuſtitie ſeuerita/
te diſtricti ſunt. Qui nimirum cul/
men regiminis ſi vocati ſuſcipe re/
nuunt: ipſa ſibi plerunqꝫ dona adi/
munt: que non pro ſe tantũmodo:
ſed ⁊ pro alijs acceperunt. Cũqꝫ ſua
⁊ non aliorum lucra cogitant: ipſis
ſe que priuatim habere appetunt:
bonis priuant. Hinc nanqꝫ ad diſci
pulos veritas dicit. Non poteſt ci/
uitas abſcondi ſuper montem poſi
ta: neqꝫ accendunt lucernam ⁊ po/
nunt eam ſub modio ſed ſuper can
delabruꝫ: vt luceat omnibus qui in
domo ſunt. Hinc petro ait. Symõ
ioannis amas me? Qui cum pro/
tinus ſe amare reſpõdiſſet audiuit.
Si diligis me paſce oues meas.
Si ergo dilectionis eſt teſtimoniũ
cura paſtoris: quiſquis virtutibus
pollens: gregeꝫ dei renuit paſcere:
paſtorem ſũmum conuincitur non
amare. Hinc paulus dicit. Si chri/
ſtus pro omnibus mortuus eſt: er/
go omnes mortui ſũt: ⁊ ſi chriſtus
pro omnibus mortuus eſt: ſupeſt
vt qui viuunt iam non ſibi viuant:
ſed ei qui pro ipis mortuus eſt: ⁊ re
ſurrexit. Hinc per moyſen precipi/
tur: vt vxorem fratris ſine filijs de/
functi: ſupſtes frater accipiat: atqꝫ
ad nomen fratris filium gignat.
Quam ſi accipe forte renuerit huic
in faciem mulier ſpuat: vnũqꝫ ei pe
dẽ diſcalciet: eiuſqꝫ hitaculũ domũ
diſcalciati vocet. Frater quippe de
functus ille eſt: qui poſt reſurrectio
nis gloriã apparens dixit. Ite nun
ciate fratribus meis. Qui quaſi ſi/
ne filijs obijt quia adhuc electoruꝫ
ſuorum numerum nõ impleuit. Hu
ius.ſ. vxorem ſuperſtes frater ſorti
ri precipitur: quia dignũ profecto ẽ
vt cura ſancte eccleſie ei qui hanc be
ne regere preualet imponatur. Cui
nolenti in faciem mulier expuit: qꝛ
quiſquis ex muneribus que acce/
pit prodeſſe alijs non curat: bonis
quoqꝫ eiꝰ ſãcta eccleſia exprobrãs:
ei quaſi in faciẽ ſaliuam iactat. Cui
ex vno pede calciamentum tolli/
tur: vt diſcalciati domus vocetur.
Scriptũ quippe ẽ: calciati pedes i
preparationẽ euangelij pacis. Si
ergo vt noſtram: ſic curaꝫ proximi
gerimus: vtrumqꝫ pedẽ per calcia
mentum munimus. Qui vero ſuaꝫ
cogitans vtilitatem proximorũ ne/
gligit: quaſi vnius pedis calciamẽ/
tum cum dedecore amittit. Sũt ita
qꝫ nonnulli qui magis vt diximus
muneribus ditati: dum ſolius con/
templationis ſtudijs inardeſcũt pa
rere vtilitati proximorum in predi/
catione refugiunt: ſecretum quietis
diligunt: ſeceſſum ſpeculatiõis pe/
tunt. De qbus ſi diſtricte iudicẽtur

ex tantis proculdubio rei ſunt: quã
tis prodeſſe venientes ad publicuꝫ
potuerunt. Qua enim mente is qui
proximis ꝓfuturus eniteſceret vti/
litati ceterorum ſecretum preponit
ſuũ: quãdo ipſe ſummi patris vni/
genitus vt multis prodeſſet de ſinu
pr̃is egreſſus eſt ad publicuꝫ nr̃m?

Qꝫ hi qui per humilitatem põ/
dus regiminis fugiunt: tunc vere
humiles ſunt: cum diuinis iudicijs
non reluctant. Cap. vi.

T ſunt nonnulli qui ex ſola
humilitate refugiunt: ne eis
quibus ſe impares exiſtimant pre/
ferãtur. Quorum profecto humili/
tas ſi ceteris quoqꝫ virtutibus cin/
gatur: tũc ante dei oculos verax ẽ:
cum ad reſpuendum hoc qđ ſubire
precipitur pertinax non eſt. Neqꝫ
enim vere eſt humilis qui ſupni nu
tus arbitrium vt debeat preeſſe in/
telligit: ⁊ tamẽ preeſſe contempnit.
Sed diuinis diſpoſitionibus ſub/
ditus atqꝫ a vitio obſtinationis ali
enus: cum ſibi regiminis culmẽ im
peratur: ſi iam donis preuentus eſt
quibus ⁊ alijs proſit: ⁊ ex corde de
bet fugere ⁊ inuitus obedire.

Qꝫ nõnunꝙ̃ predicationis offm̃ ⁊ nõ/
nulli laudabiliter appetũt. Cap. vij.

Quamuis nonnunꝙ̃ predica/
tionis officium ⁊ nõnulli lau
dabiliter appetũt: ⁊ ad hoc nõnul/
li laudabiliter coacti pertrahuntur.
Quod liq̇de agnoſcimus ſi duorũ
ꝓphetarum facta pẽſamus: quorũ
vnus ad p̄dicãdũ vt mitti debuiſſet
ſpõte ſe p̄buit: quo tamẽ alter pge/
re cũ pauore recuſauit. Eſaias q̇p/
pe domino querẽti quẽ mitteret: vl
tro ſe obtulit dicẽs. Ecce ego: mitte
me. Jeremias autẽ mittit: ⁊ tamen
ne mitti debeat humiliter reluctat̃
dicens. A A A. domine deus: ecce
neſcio loqui qꝛ puer ego ſum. Nẽ/
pe ab vtriſqꝫ exterius diuerſa vox
ꝓdijt: ſed a diuerſo fonte dilectiõis
non emanauit. Duo q̇ppe ſunt pre
cepta charitatis dei videlicet amor
⁊ ꝓximi. Per actiuã igitur vitã ꝓ/
deſſe proximis cupiens eſaias offi/
cium predicationis appetijt: p cõ/
tẽplatiuã vero ieremias amori con
ditoris ſedule inherere deſiderãs:
ne mitti ad predicandum debeat cõ
tradicit. Quod ergo laudabiliter al
ter appetit: hoc laudabiliter alter
expauit. Jſte ne tacite cõtemplatio/
nis lucra loquendo pderet: ille aũt
ne damna ſtudioſi opis tacẽdo ſen
tiret. Sed hoc in vtriſqꝫ eſt ſubti/
lius intuẽdũ: qꝛ ⁊ is qui recuſauit
plene nõ reſtitit: ⁊ is qui mitti volu
it: ante ſe per altaris calculum pur/
gatum vidit: ne aut non purgatus
adire quiſꝙ̃ ſacra myſteria: audeat
aut quẽ ſupna gratia elegit ſub hu/
militatis ſpecie ſuperbe cõtradicat.
Quia igitur valde difficile eſt pur
gatum ſe ꝗlibet poſſe cognoſcere:
predicationis officium tutius dedi

natur. Nec tamen declinari vt dixi mus pertinaciter debet: cum ad suſcipiendum hoc ſuperna voluntas agnoſcitur. Quod moyſes vtrūq₃ miro opere expleuit: qui preeſſet tāte multitudini ⁊ noluit ⁊ obediuit. Superbus enim fortaſſe eſſet ſi ducatum plebis innumere ſine trepidatione ſuſciperet: ⁊ rurſum ſuperbus exiſteret ſi auctoris imperio obedire recuſaret. Utrobiq₃ ergo humilis: vtrobiq₃ ſubiectus: ⁊ preeſſe populis ſemetipſum metiendo noluit: ⁊ tamen de imperātis viribus preſumendo cōſenſit. Hinc ergo q̄q₃ percipientes colligant: cuȝ quāta culpa ex appetitu proprio ceteris preferiri non metuunt: ſi ſancti viri plebium ducatum ſuſcipe deo etiaȝ iubente timuerunt. Moyſes ſuadēte domino trepidat ⁊ īfirmus quiſq̄ vt honoris onus percipiat anhelat. Et qui ad caſum valde purget ex proprijs: humerum libenter opprimendus ponderibus ſubmittit alienis. Que egit ferre non valet: ⁊ auget quod portet.

De his qui preeſſe concupiſcunt. Cap. viij.

Leruncq₃ vero qui preeſſe cōcupiſcunt ad vſum ſue libidis inſtrumentum apoſtolici ſermonis arripiunt quo ait. Si quis epiſcopatum deſiderat: bonuȝ opus deſiderat. Qui tamen laudans deſiderium: in pauorē vertit protinus qđ laudauit: cum repente ſubiungit. Oportet epiſcopum irreprehenſibilem eſſe. Cunq₃ virtutum neceſſaria ſequenter enumerat: que ſit irreprehen ibilitas ipſa manifeſtat. Et fauet ergo deſiderio: ⁊ terret ex precepto. Ac ſi apte dicat: Laudo qđ queritis: ſed pus diſcite qđ q̄ratis: ne dum voſmetipſos metiri negligitis: tāto fedior veſtra reprehenſibilitas appareat: q̄to ⁊ a cūctis cōſpici in honoris arce feſtinat. Magnus enim regendi artifex fauoribus ipellit: terroribus retrahit: vt auditores ſuos ⁊ deſcripto irreprehenſibilitatis culmine reſtrigat a ſuperbia: ⁊ officium laudando qđ queritur componat ad vitā. Quis notandum q̄ illo in tempore dicit: quo quiſquis plebibus preerat: primus ad martyrij tormenta ducebatur. Tūc ergo fuit laudabile epiſcopatum querere: quando per eum: vnumquemq₃ dubium non erat: ad ſupplicia grauiora peruenire. Unde ipſum quoque epiſcopatus officium boni operis expreſſione diffinitur: cum dicitur. Bonum opus deſiderat. Ipſe ergo ſibi teſtis eſt quia epiſcopatum non deſiderat: qui non per hoc quod appetit: boni operis miniſterium ſed honoris gloriam querit. Sacrum quippe officium non ſolum non diligit omnino: ſed neſcit: qui ad culmen regiminis anhelans: in occulta

meditatione cogitationis ceterorū ſubiectiōe paſcit̃ laude ꝓpria letatur: ad honores cor eleuat: rerū affluētiū abūdātia exaltat. Mūdi ergo lucrū queritur ſub eius honoris ſpecie: quo mūdi deſtrui lucra debuerant. Cum mens humilitatis culmen arripere ad elationem cogitat: quod foris appetit intus immutat.

Q͛ mens preeſſe volentiū plerūqꝫ ſibi ficta bonorum operum promiſſione blāditur. Cap. ix.

Sed plerūqꝫ hi qui ſubire magiſterium paſtorale cupiunt: nōnulla quoqꝫ bona opa animo ꝓponunt. Et q̄uis hoc elationis intentione appetāt: opaturos tamen ſe magna ptractant. Fitqꝫ vt aliud intus intentio ſupprimat: aliud tractantis animo ſupficies cogitationis oſtendat. Nam ſepe mēs de ſe ipſa mētit̃: et fingit ſe de bono ope amare quod nō amat: de mūdi aūt gloria nō amare qđ amat. Que prīcipari appetens: fit ad hoc pauida anteq̄ perueniat: audax cū puenerit. Tendens enim ne nō perueniat trepidat: ſed repente perueniens iure ſibi hoc debitum ad qđ puenit putat. Cumqꝫ pcepti principatus officio pfrui ſeculariter cepit: libenter obliuiſcitur qcqd religioſe cogitauit. Uñ neceſſe eſt vt cū cogitatio extra vſum ducitur: ptinus mētis oculus ad opera trāſacta reuocet̃. Ac pēſet quiſqꝫ qđ ſubiectus egit: et repente cognoſcit ſi prelatus bona agere q̄ propoſuerat facit. Quia nequaq̄ valet i culmine poſitus humilitatem diſcere: qui in imis poſitus ſupbire non deſiit: neſcit laudē cum ſuppetit fugere: qui ad hāc didicit cum deeſſet anhelare. Nequaq̄ vincere auaritiam poteſt: quādo ad multorum ſuſtentationē tēdit: is cui ſufficere propria nec ſoli potuerunt. Ex ante ergo acta vita ſe qſqꝫ inueniat: ne i appetitu culminis ſe imago cogitatiōis illudat. Quāuis plerumqꝫ in occupatione regiminis: ipſe quoqꝫ boni opis vſus pditur: q̄ in trāquillitate tenebat̃: qꝛ quieto mari recte nauē etiam iperitus nauta dirigit: turbato autē tempeſtatis fluctibus: etiā peritus nauta ſe confundit. Quid nāqꝫ eſt poteſtas culminis niſi tempeſtas mentis? In q̄ ſemp cogitationū pcellis nauis cordis quatitur: huc illucqꝫ inceſſanter impellitur: vt p repentinos exceſſus oris et opis: quaſi per obuiantia ſaxa fragātur. Inter hec itaqꝫ qđ ſequēdū ē? Quid tenēdū niſi vt virtutibus pollens coactus ad regimē veniat: virtutibus vacuus nec coact⁹ accedat? Ille ſi omnino renitit̃: caueat ne acceptā pecuniam in ſudario ligans: de eius occultatiōe iudicetur. Pecuniam q̄ppe i ſudario ligare eſt: pcepta dona ſub ocio lēti corporis abſcōdere. At

cōtra iſte cum regimē ſuſcipit: attē dat nē p exemplū praui operis pharisеoꝝ more ad ingreſſum regni tē/dentibus obſtaculū fiat: quia iuxta magiſtri vocem: nec ipſi intrāt nec alios intrare permittūt. Cui cōſiderandū quoqꝫ eſt: qꝛ cū cauſam populi elect⁹ pſul ſuſcipit: q̄ſi ad egruꝫ medicus accedit. Si ergo adhuc i eius corpore paſſiones viuūt: qua pſumpſione pcuſſo mederi pperat qui in facie vulnus portat?

Qualis quiſqꝫ ad regimen venire debeat. Cap. x.

Ille igit̄ ille modis omnibus debet ad exemplū viuēdi protrahi: qui cūctis carnis paſſionib⁹ moriēs: iaꝫ ſpūaliter viuit: qui proſpera mūdi poſtpoſuit: q̄ nulla aduerſa ptimeſcit: q̄ ſola interna deſiderat: cuius intētioni bene cōgruens nō oīno p imbecillitatē corpus nec valde p cōtumeliam repugnat ſpūs: qui ad aliena cōcupiſcēda nō ducit̄: ſed ppria largit̄: qui p pietatis viſcera citius ad ignoſcenduꝫ ducit̄: ſed nunq̄ pluſq̄ deceat ignoſcens ab arce rectitudinis inclinat̄: qui nulla illicita ppetrat: ſed perpetrata ab alijs vt ppria deplorat: q̄ ex affectu cordis aliene infirmitati compatitur: ſicqꝫ in bonis proximi ſicut in ſuis pfectibus letatur: qui ita ſe imitabilē ceteris in cūctis que agit inſinuat: vt iter eos nō habeat ſalteꝫ qđ de tranſactis erubeſcat: q̄ ſic ſtudet viuere: vt prīmiorū quoqꝫ corda arētia doctrīne valeat fluētis irrigare: qui ꝛ experimēto iam didicit qđ obtinere a domino q̄ popoſcerit poſſit. Cui p affectus vocē iam quaſi ſpāliter dicitur. Adhuc loquēte te dicā Ecce adſum. Si eni fortaſſe quis veniat: vt p ſe ad itercedendū nos apud potentē quēpiā viruꝫ qui ſibi iratus: nobis vero eſt eſt incognit⁹ ducat: ptinus reſpondemus. Ad intercedēdū venire nō poſſuꝫ: quia familiaritatis eius noticiam non habeo. Si ergo homo apud hominē de quo minime pſumit: fieri interceſſor erubeſcit: qua mēte apud deum interceſſoris locū p populo arripit: qui familiareꝫ ſe eius gr̄e eſſe p vite meritū neſciūt? Aut qūo ab eo alijs veniaꝫ poſtulat: qui vtrum ſibi ſit placatus ignorat? Qua in re eſt adhuc aliud ſolicitī⁹ formidandū: ne q̄ placare iraꝫ poſſe credit̄: hanc ipſe ex proprio reatu mereat̄. Cuncti eni liq̄do nouimus: quia cuꝫ is qui diſplicet ad interpellandū mittit̄: irati animus ad dteriora prouocatur. Qui ergo adhuc deſiderijs terrenis aſtringitur: caueat ne diſtricti iram iudicis grauius accendens duꝫ loco glorie delectat̄: fiat ſubditis autor ruine. Solerter ergo ſe vnuſq̄ſqꝫ metiatur: ne locū regiminis aſſumere audeat: ſi adhuc in ſe vitium dānabiliter regnat. Ne is quē crimen deprauat propriū: interceſſor fieri appetat pro culpis aliorum.

Qualis quiſqꝫ ad regimen venire non debeat. Cap. xi.

Hinc etenim ſuperna voce ad moyſen dicitur. Loquere ad aaron. Homo de ſemine tuo per familias: qui habuerit maculam: nō offerat paneꝫ deo ſuo: nec accedat ad miniſteriū eius. Ubi ꝛ repente ſubiungitur. Si cecus fuerit: ſi claudus: ſi vel paruo vel grādi vel torto naſo: ſi fracto pede: ſi manu: ſi gibbus: ſi lippus: ſi albuginem habens in oculo: ſi iugem ſcabiem: ſi impetiginem in corpore: vel pōderoſus. Cecꝰ quippe eſt qui ſuperne lumen intelligentie vel contemplationis ignorat: qui preſentis vite tenebris preſſus: dum venturaꝫ lucem: nequaꝙ̄ diligendo conſpicit: quo greſſuꝫ operis porrigat neſcit. Huic etenī prophetante anna dicitur. Pedes ſanctorum ſuorum ſeruabit: ꝛ impij in tenebris conticeſcent. Claudus vero eſt qui quidem quo pergere debet aſpicit: ſed per infirmitatem mentis vite viam pfecte non valet tenere quā videt: quia ad virtutis ſtatum dum fluxa conſuetudo nō erigitur quo deſiderio innititur: illuc greſſus operis efficaciter conſequuntur. Huic etenī paulꝰ dicit. Remiſſas manꝰ ꝛ diſſoluta genua erigite: ꝛ greſſus rectos facite pedibus veſtris: vt non claudicans quis erret: magis autem ſanetur. Paruo autē naſo eſt: qui ad tenendam menſurā̄ diſcretiōis idoneus nō eſt. Naſo quippe odores fetoreſqꝫ diſcernimus. Recte ergo per naſuꝫ diſcretio exprimitur per quā virtutes eligimus: delicta reprobamus. Unde ꝛ in laude ſponſe dicitur. Naſus tuus ſicut turris que eſt in libano. Quia nimirum ſancta eccleſia que ex cauſis ſingulis temptamenta prodeant: per diſcretionem conſpicit: ꝛ ventura vitiorum bella ex alto deprehendit. Sed ſunt nōnulli qui dum ſe eſtimari hebetes nolunt: ſepe ſe in quibuſdam inquiſitionibus pluſꝙ̄ neceſſe eſt exercentes: ex nimia ſubtilitate falluntur. Unde hic quoqꝫ ſubditur: vel grā̄di ꝛ torto naſo. Naſus etenī grandis ꝛ tortus eſt: diſcretionis ſubtilitas immoderata: que dum pluſꝙ̄ decet excreuerit: actionis ſue rectitudinem ipſa confundit. Fracto autem pede vel manu eſt: qui viaꝫ dei pergere omnino nō valet: atqꝫ a bonis actibus funditus exors vacat: quatenus hec non vt claudus ſaltem cum infirmitate teneat: ſed ab his omnimodo alienus exiſtat.

Gibbus vero eſt: quem terrene ſollicitudinis pondus deprimit: ne vnꝙ̄ ad ſuperna reſpiciat: ſed ſolis his q̄ in infimis calcant̄ intendat. Qui ꝛ ſiquando aliquid ex bono patrie celeſtis audierit: ad hoc nimirum pūerſe conſuetudinis pon-

dere pregrauatus: cordis faciē nō attollit: quia cogitationis ſtatū eri gere nō valet: quē terrene vſus ſol licitudinis curuū tenet. Ex eorum quippe ſpecie pſalmiſta dicit. Incur uatus ſum et humiliatus ſum vſq; quaq;. Quorū culpā p ſemetipſam veritas reprobās ait. Semen autē qd cecidit in ſpinis: hi ſunt qui au dierunt verbū: et a ſollicitudinibus et diuitijs et voluptatibus vite eun tes ſuffocātur: et nō referūt fructū. Lippus vero eſt cuius quidē inge nium ad cogitationē veritatis emi cat: ſed tū hoc carnalia opa obſcu rant. In lippis quippe oculis pupil le ſane ſunt: ſ; humore defluēti īfir mitate palpebre groſſeſcūt. Quorū quia infuſione crebra atterit: etia; acies ſane pupille vitiatur. Et ſunt nōnulli quorū ſenſum carnalis vite operatio ſauciat: qui videre recta p ingeniū poterant ſubtiliter: ſed vſu prauorū actuum calligāt. Lippus itaq; eſt cui9 ſenſu; natura exacuit: ſed ꝯuerſationis prauitas ꝯfundit. Cui bene p angelū dicitur. Colirio inunge oculos tuos vt videas. Co lirio quippe inungimus oculos vt videamus: cum ad cognoſcendam veri luminis claritatē: intellect9 no ſtri aciem medicamine bone opera tionis adiuuamus. Albuginē ve ro habet in oculo qui veritatis lucē videre nō ſinitur: quia arrogātia ſa pientie ſue ſeu iuſticie cecat. Pupil la nāq; oculi nigra videt: albuginē vero tolerans nihil videt. Quia vi delicet ſenſus humane cogitatiōis ſi ſtultū peccatorēq; ſe intelligit: co gitationem intime claritatis appre hendit. Si autem candorem iuſti cie ſeu ſapientie ſibi tribuit: ſe a luce ſuperne cogitationis excludit. Et eo claritatem veri luminis non pe netrat: quo ſe apud ſe per arrogan tiam exaltat. Sicut de quibuſdam dicitur. Dicentes enim ſe eſſe ſapiē tes ſtulti facti ſunt. Iugem vero ſcabiem habet: cui carnalis petu lantia ſine ceſſatione dominat. In ſcabie etenim feruor viſceru; ad cu tem trahitur: per quā luxuria recte deſignatur: quia ſi cordis tempta tio vſq; ad operatione; proſilit ni mirum feruor intimus vſq; ad cu tis ſcabiem prorumpit: et foris cor pus ſauciat. Quia dum in cogita tione: voluptas nō reprimitur: etiā in actione dominatur. Qua; enim cutis pruruginem paulus curabat abſtergere: cum dicebat. Tempta tio nos non apprehendat niſi hu mana. Ac ſi aperte diceret. Huma num quidē eſt in corde temptatio nem perpeti: demoniacu; vero eſt: temptationis certamine et in opera tione ſuperari. Impetiginē quo q; habet in corpe quiſquis auari tia vaſtatur in mēte: que ſi in par uis nō cōpeſcitur nimirū ſine mēſu ra dilatat. Impetigo quippe corpus

ſine dolore occupat: ⁊ abſq; occu/
pati tedio excreſcēs: membroꝝ de/
corem fedat. Quia ⁊ auaritia capti
animū dū quaſi delectat exulcerat:
⁊ dum adipiſcēda queq; cogitatiōi
obijcit: ad inimicitiā accēdit: ⁊ do/
lorē in vulnere nō facit: qꝛ eſtuanti
animo ex culpa: abundantiā ꝓmit/
tit. Sed decor mēbrorū ꝑditur: qꝛ
aliaꝝ quoq; virtutū ꝑ hāc pulchri/
tudo deprauat᷑: ⁊ q̄ſi totuȝ corpus
exupat: qꝛ ꝑ vniuerſa vitia animū
ſupplantat. Paulo atteſtāte qui ait.
Radix omniū malorū eſt cupidi/
tas. Ponderoſus vero eſt q̄ turpi/
tudinē nō exercet ope: ſed tamē ab
hac cogitatione cōtinua: ſine mo/
deramine grauat᷑ in mēte. Qui ne/
quaq̄ quidē vſq; ad opus nephā/
dum rapitur: ſed eius animus vo/
luptate luxurie: ſine vllo repugna/
tionis ſtimulo delectatur. Uitium
quippe eſt pōderis: cū humor vi/
ſcerum ad virilia labitur: q̄ ꝑfecto
cū moleſtia dedecoris intumeſcūt.
Ponderoſus igit᷑ eſt: qui totis co/
gitationibus ad laſciuiam defluēs:
pondus turpitudinis geſtat in cor
de: ⁊ q̄uis praua nō exerceat ope:
tamē ab his nō eleuatur mēte: nec
ad vſū boni opis in apto valet aſ/
ſurgere: qꝛ grauat hunc in abditis
pondus turpe. Quiſq; ergo q̄/
libet horum vitio ſubigitur: panes
domino offerre ꝓhibetur: ne ꝑfe/
cto diluere aliena delicta nō valeat
is quē adhuc propria deuaſtant.

Quia igit᷑ paucis ad paſtorale ma
giſterium dignus qualiter vēniat:
atq; hoc indignus qualiter ꝑtime/
ſcat oſtēdimus. Nunc is qui ad il/
lud digne ꝑuenit: in eo viuere qua/
liter debeat demōſtremus.

Explicit prima pars libri. Inci/
pit ſecūda. Is qui ad reginē ordi/
nate ꝑuenerit qualē ſe in ipſo regi/
mine debeat exhibere. Cap. xij.

Antuȝ debet actionē po/
puli actio trāſcēdere ꝑſu/
lis q̄tū diſtare ſolet a gre
ge vita paſtoris. Opor/
tet nāq; vt metiri ſollicite ſtudeat:
quāta tenēde rectitudinis neceſſita
te cōſtringitur: ſub cui⁹ eſtimatiōe
populus grex vocat᷑. Sit ergo ne/
ceſſe eſt cogitatione mūdus: actiōe
precipuus: diſcretus in ſilentio: vti
lis in verbo: ſingulis cōpaſſione ꝓ
ximus: pre cūctis contēplatione ſu/
ſpenſus: bene agētibus ꝑ humilita
tem ſocius: cōtra delinquentiū vi/
tia ꝑ zelum iuſticie erect⁹: interno/
rum curam in exterioꝝ occupatio/
ne nō minuēs: exterioꝝ ꝓuidentiā
in internorū ſollicitudine nō relin/
quens. Sed hec que breuiter enu/
merando ꝑſtrinxim⁹: paulo latius
explicando diſſeramus.

Ut rector ſemper ſit cogitatiōe
mundus. Cap. xiij.

Ector ſemper cogitatione ſit
mūdus: quatenus nulla hūc
immūditia polluat: q̄ hoc ſuſcepit
officiū: vt in alienis quoq; cordib⁹

pollutionis maculas tergat. Quia neceſſe eſt vt eſſe mūda ſtudeat manus: q̄ diluere ſordes curat: ne tacta queq; deterius inquinet: ſi ſordida in ſe lutū tenet. Hinc nāq; ꝑ ꝓphetā dicitur. Mūdamini q̄ fertis vaſa dn̄i. Uaſa eteni dn̄i ferūt: q̄ ꝓximoꝝ aīas ad eterna ſacraria perducēdas in ſue ꝯuerſatiōis fide ſuſcipiūt. Apud ſemetipſos ergo quātum debeāt mūdari cōſpiciāt: q̄ ad eternitatis tēplū vaſa viuētia in ſinu ꝓprie ſponſiōis portāt. Hinc voce diuina p̄cipit̄ vt in aarō pectore rationale iudicij vittis ligātibus īprimat̄: q̄tenus ſacerdotale cor neq̄q̄ꝫ cogitationes fluxe poſſideāt: ſꝫ ratio ſola cōſtrigat. Nec idiſcretū quid vel iutile cogitet: q̄ ad exēplū alijs ꝯſtitut⁹ ex grauitate vite ſemꝑ debet oſtēdere quātū in pectore rationē portet. In q̄ etiā rationali vigilāter adiūgitur: vt duodeci noīa patriarcharū deſcribātur. Aſcriptos eteni p̄rēs ſemꝑ ī pectore: ferre eſt antiq̄rū vitā ſine itermiſſiōe cogitare. Nā tūc ſacerdos irrep̄hēſibiliter gradit̄: cū exēpla p̄cedētiū patrū indeſinēter intuet̄: cū ſanctorū veſtigia ſine ceſſatiōe cōſiderat: ⁊ cogitationes illicitas deprimit: ne extra ordis limitē opis pedē tēdat. Quod bene ⁊ rationale iudicij vocat̄: q2 debet bona malaq; ſubtili rector examine diſcernere: ⁊ q̄ vel q̄bus: qn̄ vel qualiter ꝯgruāt ſtudioſe cogitare: nihilq; ꝓpriū q̄rere: ſed ſua cōmoda ꝓpīquoꝝ bona deputare. Unde illic ſcriptū ē. Pones autē in rationali iudicij doctrinā ⁊ ꝟitatem: q̄ erunt in pectore aaron: quādo ingreditur corā domino: ⁊ geſtabit iudiciū filioꝝ iſrael in pectore ſuo in ꝯſpectu domini ſemꝑ. Sacerdoti quippe iudiciū filioꝝ iſrael ī pectore corā dn̄o in ꝯſpectu geſtare: ē ſubiectoꝝ cauſas ꝓ ſola interni iudicis intētione diſcutere. Ut nil ſe ei humanitatis admiſceat: in hoc quod diuina poſitus vice diſpēſat: nec correctiōis ſtudia priuatus dolor exaſpet. Cumq; cōtra aliena vitia emulator oſtēditur que ſua ſunt exeq̄tur: ne tranq̄llitatē iudicij: aut latēs inuidia maculet: aut p̄ceps ira ꝑturbet. Sed dū cōſideratur terror eius qui ſuper omnia preſidet: videlicet iudicis itimi: nō ſine magno timore regantur ſubiecti. Qui nimirū timor dū mentē rectoris humiliat: purgat: ne hāc aut preſumptio ſpiritus eleuet: aut carnis delectatio inquinet: aut ꝑ terrenarum rerum cupidinem importunitas pollute cogitatōis obſcuret. Que tamen non pulſare animum rectoris neq̄unt: ſed feſtina neceſſe ē vt repugnatiōe vincātur: ne viciū quod ꝑ ſuggeſtionē tēptat mollitie dilectatiōis ſubigat. Cūq; hꝰ ab aīo tarde repellit̄ mucrōe cōſenſus occidat.

Ut rector ſit ſemꝑ opatione precipuus. Cap. xiiij.

It rector opatione precipu⁹

vt vite viã ſubditis bene viuẽdo de nunciet: ⁊ grex q̇ paſtoris vocẽ mo reſq; loquitur p exẽpla melius q̃ p verba gradiatur. Qui eni neceſſitate loci ſui exigit ſumma dicere: hac eadẽ neceſſitate cõpellit ſũma mõſtrare. Illa nãq; vox libẽti⁹ auditoꝝ cor penetrat: quã dicẽtis vita cõmẽdat: qui q̇d loquẽdo ipat: oſtẽdẽdo adiuuat vt fiat. Hic eni p pphetã dicit. Sup mõtẽ excelſuʒ aſcẽde tu q̇ euãgelicas ſiõ: vt videlicet q̇ celeſti p̄dicatiõe vtitur: ima iã terrenoꝝ opuʒ deſerẽs: in reꝝ culmie ſtare videat. Tãtoq; facili⁹ ſubditos ad meliora bona ptrahat: q̃nto p vite meritũ de ſupnis clamat.

Hic diuina lege armũ ſacerdos i ſacrificiũ ⁊ dextrũ accipit ⁊ ſepatũ vt nõ ſolũ ſit ei⁹ opatio vtilis: ſʒ ẽt ſingularis. Nec inter malos tm̃modo q̇ recta ſunt faciat: ſed bñ q̇ʒ opantes ſubditos ſicut honore ordinis ſupat: ita ẽt virtutũ more trãſcẽdat. Cui in eſu q̇q; pectuſculũ cũ armo tribuit: vt quod de ſacrificio p̄cipit ſummere: hoc de ſemetipſo diſcat imolare: ⁊ nõ ſolũ pectore q̇ recta ſunt cogitet: ſed ſpectatores q̇q; ſuos ad ſublimia armo opis iuitet. Nulla pſpa pñtis vite appetat nulla aduerſa ptimeſcat. Blãdimẽta eteni mũdi reſpectio itimo terroꝝ deſpiciat: terrores aũt ↄſiderato interne dulcedinis blãdimẽto ↄtẽnat Unde ſupne q̇q; vocis ipio i vtroq; humero ſacerdos velamie ſuper humerali aſtringitur: vt ↄtra aduſa ⁊ pſpa ↄ̃tutuʒ ſemp ornamento muniat: q̃tenus iuxta vocẽ pauli: p arma iuſticie a dxtris ⁊ a ſiniſtris gradiẽs: cũ ad ſola q̇ interiora ſunt nitit: i nullo delectatiõis iſim e late re flectat: nõ hũc pſpa eleuẽt: non adũſa pturbẽt: nõ blãda vſʒ ad voluptatẽ ↄ̃mulceãt: nec aſpa vſq; ad deſpationẽ p̄imãt: vt dũ null⁹ paſſionib⁹ mẽtis humiliat itẽtionẽ: quãta i vtroq; humero ſuphumeralis pulchritudie tegat oñdat. Quod recte ẽt ſup hũerale ex auro iacinto purp a bis tincto cocco ⁊ torta biſſo fieri p̄cipit: vt q̃nta ſacerdos clare ſcere ↄ̃tutũ diũſitate debeat demõſtretur. In ſacerdotꝭ q̇ppe hitu ante omia auꝝ fulget: vt in eo intellectus ſapie p̄ncipaliter emicet Cui iacictus q̇ ereo colore reſplẽdet adiũgit: vt p omẽ quod itelligẽdo penetrat: nõ ad fauorem iſimos: ſʒ ad amorẽ celeſtiũ ſurgat: ne dũ ſuis icautꝭ laudib⁹ capit: ipſo ẽt ↄ̃itatis intellectu vacuet. Auro q̇ppe atq; iacicto purpura pmiſcet: vt vʒ ſacerdotale cor cum ſumma q̇ p̄dicat ſpectat i ſemetipõ ẽt ſuggeſtiões vitiorum rep̄mat eiſq; velut ex regia ptãte ↄtradicat: q̃tenus nobilitateʒ ſemp itime regeneratõis aſpiciat: ⁊ celeſtis regni ſibi hitũ i oibus deſẽdat. De hac eni nobilitate ſp̄s p petrũ dicit. Uos eſtis genus electũ: regale ſacerdotiũ. De hac ẽt poteſtate q̇ vitia ſubigim⁹ iohis voce robo

ramur cum dicit. Quotquot aũt rece
perũt eũ dedit eis ptãtẽ filios dei fi
eri. Hãc eni dignitatẽ fortitudinis
pſalmiſta cõſiderãs ait. Mihi aũt
nimis honorificati ſũt amici tui de
us: nimis ꝯfortat⁹ eſt principatus
eoꝝ. Quia nimirũ ſctõrũ mẽs pri/
cipaliter i ſummis erigit᷑: cũ exteri
us abiecta ꝑpeti cernũtur. Auro ãt
iacicto ac purpure bis tictus cocc⁹
adiũgit᷑: vt ante iterni oculos iudi/
cis: oĩa ꝟtutũ bona ex charitate
decorẽtur. Et cũcta q̃ corã hõibus
rutilãt: hic i ꝯſpectu intimi arbitri
flãma intimi amoris accẽdat. Que
ſcilicet caritas qꝛ dñm ſimul ꝛ ꝓxi
mũ diligit: q̃ſi ex duplici tictura ful
geſcit. Qui igr̃ ſic ad autoris ſpẽm
anelat ꝓximoꝝ curaꝫ negligat: vel
ſic ꝓximoꝝ curã exeq̃tur vt diuino
amore torpeſcat q̃a vnum hoꝝ qd/
libꝫ negligit: in ſuphumeralis orna
mẽto hĩc coccuꝫ bis tinctum neſcit.
Sꝫ cũ mẽs ad p̃cepta caritatis ten
dit᷑: reſtat ꝓculdubio vt p abſtinẽ
tiaꝫ caro maceret᷑. Vñ bene bis tin
cto cocco torta biſſus adiũgitur. De
terra eteni biſſus nitenti ſpẽ oritur.
Et q̃d per biſſum niſi cãdẽs decore
munditie corporalis caſtitas deſi/
gnat᷑? Que videlicet torta pulcritu
dini ſuphumeralis inectit᷑: q̃a tũc
caſtimonia ad pfectũ mũditie cãdo
rẽ ducitur: cũ p abſtinẽtiã caro fati
gat᷑. Cũqꝫ int᷑ ceteras virtutes ẽt
afflicte carnis meritũ ꝓficit: q̃ſi in
diũſa ſuphũeralis ſpẽ byſſus torta
candeſcit

Ut ſit rector diſcretus in ſilẽtio: vtilis i ꝟbo. Cap. xv.

Jt rector diſcretus in ſilẽtio
vtilis in verbo: ne aut tacẽda
proferat aut reticeſcat proferenda.
Nã ſicut incauta locutio in errorẽ
ptrahit: ita indiſcretũ ſilentiũ: hos
q̃ erudiri poterãt in errore delinq̃t.
Sepe nãqꝫ rectores iprouidi hũa/
nã amittere grãm formidãtes: loq̃
libere recta ptimeſcũt: ꝛ iuxta veri/
tatis vocẽ: nequaq̃ iã gregis cuſto
die paſtoreſ ſtudio ſꝫ mercenarioꝝ
vice deſeruiũt: q̃a veniẽte lupo fu
giunt: dũ ſe ſub ſilẽtio abſcondunt.
Hinc nãqꝫ p ꝓphetã eos dñs icre/
pat dicẽs. Canes muti nõ valentes
latrare. Hic rurſũ q̃rit᷑ dicẽs. Nõ
aſcẽdiſtis ex aduerſo: neqꝫ oppo/
ſuiſtis vos murũ ꝓ domo iſrael: vt
ſtaretis in prelio in die dñi. Ex ad
uerſo quippe aſcẽdere ẽ ꝓ defẽſiõe
gregis voce libera huius mũdi po/
teſtatib⁹ ꝯtraire. Et in die dñi in p̃/
lio ſtare: ẽ prauis decertãtib⁹ ex iu
ſtitie amore reſiſtere. Paſtori eni re
cta timuiſſe dicere: q̃d ẽ aliud q̃ tacẽ
do terga p̃buiſſe? Qui nimiꝝ ſi ꝓ
grege ſe obicit: murũ ꝓ domo iſra/
el hoſtibus opponit. Hic rurſũ de
linq̃nti populo dr̃ Prophe tui vid/
runt tibi falſa ꝛ ſtulta nec apiebant
iniq̃tatẽ tuã: vt te ad penitentiã ꝓ/
uocarẽt. Prophete nanqꝫ in ſacro
eloquio nõnũq̃ doctores vocant᷑
q̃ dũ fugitiua eẽ p̄ntia idicãt q̃ ſunt
ventura manifeſtãt. Quos ſmo di

uinus falſa videre redarguit: quia
dū corripere culpas metuūt: incaſ-
ſum delinquentibꝰ ꝓmiſſa ſecurita
te blādiūtur. Qui iniq̄tatē peccāti-
um nequaꝙ̄ aperiunt: q̄a ab incre-
pationis voce cōticeſcūt. Clauiſq̄p
pe aptionis ē ſermo correptionis:
qꝛ icrepādo culpā detegit: quā ſepe
neſcit ipſe ēt q̄ ppetrauit. Hinc pau
lus ait. Ut potens ſit exhortari in
doctrina ſana: ꝛ eos q̄ cōtradicunt
redarguere. Hinc p malachiā dr̄.
Labia ſacerdotis cuſtodiūt ſciaꝫ ꝛ
legē req̄rūt ex ore eius: quia ange-
lus domini exercituū eſt. Hinc per
eſaiā dominꝰ admōet dicēs. Clama
ne ceſſes: q̄ſi tuba exalta vocē tuaꝫ.
Preconis q̄ppe officiū ſuſcipit: q̄ſ-
q̄s ad ſacerdotiū accedit: vt añ ad-
uētū iudicis q̄ terribiliter ſeq̄tur: ip
ſe ſcilicet clamādo gradiat᷑. Sacer
dos ergo ſi p̄dicatiōis eſt neſcius:
quā vocē daturꝰ eſt p̄co mutꝰ. Hinc
eſt enī quod ſup paſtores primos i
liguarū ſpecie ſpiritꝰ ſanctus iſedit
qꝛ nimirū q̄s repleuerit de ſe ꝓtinꝰ
loq̄ntes facit. Hic moyſi p̄cipit᷑ vt
ſacerdos tabernaculū igrediēs tin-
tinabulū ābiatur vt videlicet vocē
p̄dicatiōis habeat: ne ſupni ſpecta
toris iudiciuꝫ: ex ſilentio offendat.
Scriptū q̄ppe eſt. Audiat᷑ ſonitꝰ
quādo ingredit᷑ ꝛ egredit᷑ ſanctua
riū i ꝯſpectu dn̄i ꝛ nō moriat᷑. Sa
cerdos nāqꝫ ingrediēs ꝛ egrediēs
morit᷑ ſi ḋ eo ſonitꝰ nō audiat᷑: qꝛ
irā cōtra ſe occulti iudicis exigit:
ſi ſine p̄dicatiōis ſonitu icedit. Ap-
te aūt titinabula veſtimēto eius de-
ſcribūtur iſerta. Ueſtimēta enī ſacer
dotis quid aliud ꝙ̄ recta opa debe
mus accipe. Propheta atteſtāte q̄
ait. Sacerdotes tui iduātur iuſticiā.
Ueſtimēto itaqꝫ illius titinabula i
herēt: vt vite viā cū ſonitu ligue: ip
ſa q̄qꝫ ſacerdotꝭ opa clamēt. Sed
cū rector ſe ad loq̄ndū prepat: ſub
quāto cautele ſtudio loq̄tur attēdat
ne ſi ad loq̄nduꝫ inordinate rapit᷑:
erroris vulnere corda audiētiū feri
antur. Et cū fortaſſe videri ſapiens
deſiderat vnitatꝭ cōpagē inſipiēter
abſcidat. Hic nāqꝫ ꝟitas dicit. Ha
bete ſal in vobis ꝛ pacē habete iter
vos. Per ſal q̄ppe ſapiā ꝟbi deſig-
tur. Qui igit᷑ loq̄ ſapiēter nitit᷑: ma
gnopere metuat ne eiꝰ eloq̄o audien-
tiū vnitas ꝯfundat᷑. Hic paulꝰ inq̄t
Non plus ſape ꝙ̄ opꝫ ſape ſed ſa-
pe ad ſobrietatē. Plus vult ſape ꝙ̄
opꝫ ſape: q̄ illa q̄ lex n̄ dicit ſeruat.
Hic i ſacerdotꝭ veſte iuxta ꝟbū do-
mini titinabulis mala punica cōiū-
gūtur. Quid. n. p malapunica niſi
fidei vnitas ꝺſignat᷑: Nā ſic i ma-
lo punico vno exteriꝰ cortice: multa
iteriꝰ grana muniūtur: ſic inume-
ros ſancte eccleſie populos ꝟitas fi
dei ꝓtegit: q̄s intus diūſitas meri-
toꝝ tenet. Ne igitur rector icautꝰ
ad loq̄ndū ꝓrūpat: hoc quod iā p̄-
miſimus p ſemeitipſam ꝟitas cla-
mat diſcipulis: habet ſal i vobis: ꝛ
pacē iter vos hēte. Ac ſi figurate

ꝑ habitum ſacerdotis dicat. Mala punica tintinabulis iungite: vt ꝑ oē qđ dicitis vnitatē fidei cauta obſeruatione teneatis. Prouidēdum quoqꝫ eſt ſollicita intentōe rectoribus: vt ab eis non ſolum praua nullo mō: ſꝫ nec recta q̄dē nimie ⁊ inordinate ꝓferātur. Quia ſepe dictoꝝ virtus ꝑditur: cū apud corda audiētium loquacitas incauta īportunitate leuigatur: ⁊ auctorē ſuū hec eadem loquacitas inq̄nat que ſeruire auditoribꝰ ad vſum ꝓfc̄s ignorat. Unde bene per moyſen dī. Uir qui fluxum ſemis patitur: imundꝰ erit. Jn mēte q̄ppe audientiū ſemen ſecunde cogitatiōis eſt audite q̄litas locutionis: quia dum per aurē ſermo cōcipitur: cogitatio ī mēte gn̄atur. Unde ab huius mundi ſapiētibus: predicator egregius ſemīūbiꝰ eſt vocatus. Qui ergo fluxum ſeminis ſuſtinet immūdus aſſeritur: quia multiloquio ſubditus ex eo ſe inq̄nat qđ ſi ordinate ꝓmeret: recte ꝓlem cogitationis edere ī audiētiū corde potuiſſet. Dūqꝫ incautus per loq̄citatē defluit: nō ad vſum gn̄is ſꝫ ad imūditiā ſemē fundit. Unde paulus quoqꝫ cū diſcipulum de inſtantia predicatōis admoneret dicēs: teſtificor corā deo ⁊ xp̄o ieſu: q̄ iudicaturus ē viuos ⁊ mortuos ⁊ ꝑ aduētum ipſius ⁊ regnū eiꝰ: predica verbum inſta oportune importune: dicturus iportūe ꝑmiſit oportune. Qr. ſ. apud auditoꝝ mēte ipa ſe ſua vilitate deſtruit ſi hēe iportunitas opportunitatē neſcit.

Qđ rector ſit ſingulis compaſſiōe ꝓximꝰ ꝑ cūctꝪ ꝯteplatōe ſuſpēſꝰ. C. xvi.

Jt rector ſingulis cōpaſſione ꝓximus ꝑ cūct ꝯteplatōe ſuſpēſus: vt ꝑ pietatis viſcera ī ſe infirmitatē ceteroꝝ trāſferat: ⁊ ꝑ ſpeculationis altitudinē ſemetipm̄ q̄qꝫ iuiſibilia appetēdo trāſcēdat: ne aut alta petēs īfirma ꝓximoꝝ deſpitiat: aut īfirmis ꝓximoꝝ ꝯgruēs appetere alta derelinquat. Hic ē nāqꝫ ꝙ paulꝰ ī padiſū ducit: celiqꝫ tertij ſecreta rimat: ⁊ tn̄ illa iuiſibiliū ꝯtēplatōe ſuſpēſus ad cubile carnaliū mētis atiē reuocat: atqꝫ in occultis ſuis qualiter debeāt cōuerſari diſpēſat dicēs. Propter fornicationē āt vnuſq̄ſqꝫ ſuā vxorem habeat: ⁊ vnaqueqꝫ ſuū viꝝ habeat. Uxori vir debitū ſuum reddat: ſimiliter ⁊ vxor viro. Et paulopoſt. Nolite fraudare iuicem: niſi forte ex ꝯſēſu ad tp̄s: vt vacetis orōni: ⁊ iterū reuertimini in idipm̄. Ecce iā celeſtibus ſecretis īſit ⁊ tn̄ ꝑ ꝯdeſcēſōis viſcera carnaliū cubile ꝑſcrutatur. Et quē ſubleuatꝰ ad iuiſibilia erigit Hūc miſatus ad ſecreta īfirmātiū oculū cordis flectit. Celū ꝯtēplatōe trāſcēdit: nec tn̄ ſtratū carnaliū ſollicitudine deſerit: q̄ ꝯpage caritatis ſūmis ſimul ⁊ īfimis iūctꝰ: ⁊ ī ſemetipō virtute ſp̄s: ad alta valēter rapit: ⁊ pietate ī alijs eq̄nimiter īfirmatur. Hinc etenim dicit. Quis

Infirmatur ⁊ ego non infirmor?
Quis ſcādaliçat̄ ⁊ ego non vror?
Hinc rurſus ait. Factus ſum iude
is tanꝙ iudeus. Quod videlꝫ exi/
bebat ñ amitēdo fidē: ſed extēdēdo
pietatē: vt i ſe pſonā infideliū trāſ/
figurans: ex ſemetipſo diſceret: q̄/
liter alijs miſereri dbuiſſet: q̄tinus
hoc illis ipēderet: ꝙ ſibiipſe ſi ita
eſſꝫ ipēdi recte voluiſſꝫ. Hinc iterū
dicit. Siue mente excedimus deo
ſiue ſobrij ſumus vobis. Quia ⁊ ſe
metipſum nouerat ꝯtēplādo tran/
ſcēdere: ⁊ eūdē ſe auditorib⁹ cōde/
ſcendendo temperare. Hinc iacob
dn̄o deſuꝑ inītēte: ⁊ inūcto deorſū
lapide aſcēdētes ⁊ deſcendētes an/
gelos videt. Qr .ſ. recti predicatiōe
nō ſolū ſurſum ſanctū caput eccle/
ſie videlicet dominuꝫ ꝯtēplādo ap/
petūt: ſꝫ deorſū quoqꝫ ad membra
illi⁹ miſerando dſcēdut. Hinc mo/
yſes crebro tabernaculū igreditur
⁊ egreditur. ⁊ q̄ intus in ꝯtēplatiōe
rapit̄. foris i firmamētū negotijs
urget̄. Intus archana dei ꝯſidrat
foris onera carnalium portat. Qui
de rebus quoqꝫ dubijs ſemper ad
tabernaculum recurrit: coram te/
ſtamenti archa dominum ꝯſulit:
exēplum ꝓculdubio rectoribus p̄/
bens: ut cum foris ambigūt quod
diſponant: ad mentem ſēper qua/
ſi ad tabernaculum redeāt: ⁊ velut
coram teſtamenti archa dominum
ꝯſulāt: ⁊ de hijs in q̄bus dubitant
apud ſemetipſos int̄ ſacri eloquij
paginas requirant. Hinc ipſa veri
tas per ſuſceptionē nobis nr̄e hu/
manitatis oſtēſam in monte orōnī
inhereret: miracula i vrbib⁹ exercet:
imitatiōis videlꝫ viā bonis rectori
bus ſternēs: ut ſuam ſūma cōtem/
plando appetūt: neceſſitatib⁹ tamē
iſirmātiū cōpaciēdo miſceāt. Qr
tūc caritas ad alta mirabiliter ſur/
git: cū ad ima ꝓximoꝝ ſe miſericor
diter attrahit ⁊ eū benigne deſcēdit
ad infima: eo valēter recurrit ad ſū/
ma. Tales enim ſeſe q̄ preſunt exi/
beāt: q̄bus ſubiecti occulta quoqꝫ
ſua ꝓdere nō erubeſcāt: vt cū tem/
ptationū fluct⁹ paruuli tollerāt ad
paſtoris mentē: quaſi ad ſinū mr̄is
recurrāt. Et h̄ ꝙ ſe iq̄nari pulſant̄
culpe ſordibus ꝑuident: exhortati/
onis ei⁹ ſolatio: ac lachrymis orati
onis lauēt. Unde ⁊ ante fores tem/
pli ad abluendas ingredientiū ma
nus: mare eneum .i. luterē duodecī
boues portant: qui q̄dem facie exte
rius eminent: ſed poſterius latent.
Quid nanqꝫ duodecim bobus: ni/
ſi vniūſus ordo paſtoruꝫ ſignatur.
De quibus paulo diſſerēte lex dicit.
Non obturabis os boui triturāti.
Quorū quidē nos apta opa cerni/
mus ſed apud diſtictū iudicē q̄ illis
poſterius maneāt i occulta retribu/
tiōe neſcimus. Qr tn̄ ꝯdeſcenſiōis
ſue pacientiā diluēdis ꝓximoꝝ cō
feſſionib⁹ ꝑparāt velut āte fores tē/
pli luterē portāt: vt q̄ſq̄s itrare eter
nitatis ianuā nitit̄: tēptatiōes ſuas

mēti paſtoris idicet: ⁊ q̄ſi in bonum
lutere cogitatiōis vel opis manus
lauet. Et fit plerūq; vt dū rectoris
aīus aliena tēptamēta cōdeſcēden-
do cognoſcit auditis tēptationib⁹
etiā ipſe pulſetur. Quia ⁊ hec eadē
ꝑ quē populi multitudo diluitur: a
qua ꝓculdubio luteris inquinatur
Nam dum ſordes diluentium ſu-
ſcipit: q̄ſi ſue mūditie ſerenitatē ꝑ-
dit. Sed hec neq̄quā paſtori timē-
da ſunt: quia deo ſbtiliter cūcta pē-
ſante tanto facilius a ſua eripit: q̄-
to miſericordi⁹ ex aliena tēptatione
fatigat. Ut ſit rector bñ agētib⁹
ꝑ hūilitatē ſocius: ꝯ deliquētiū vi-
tia ꝑ çelum iuſtitie erectus. C. xvij.

Jt rector bñ agētibus ꝑ hūili
tatē ſocius ꝯ delinq̄ntiū vitia
ꝑ çelū iuſtitie erect⁹: vt bōis i nullo
ſe ꝓferat: ⁊ cū prauoꝝ culpa exigit
ꝑtātē ꝓtin⁹ ſui ꝑorat⁹ agnoſcat: q̄ti
n⁹ honore ſuppreſſo: eq̄lē ſe ſbditis
bñuiuētib⁹ ꝯputet: ⁊ erga ꝑuerſos
iura rectitudinis nō exercere formi
det. Quia ſicut i libris moralib⁹ di-
xiſſe me memini: liq̄t q̄ oēs homi
nes natura eq̄les genuit: ſed varie-
tate meritoꝝ alijs alios ordine cul
pa poſtponit. Ipſa aūt diuerſitas
q̄ acceſſit ex vitio diuino iudicio diſ
penſat: vt q2 omis homo eq̄ ſtare
nō valet: alter regat ab altero. Un
de cūcti q̄ ꝑſunt nō i ſe ꝑtātē debēt
ordis: ſ; eq̄litatē penſare ꝯditōis:
nec ꝑeē ſe hoīb⁹ gaudeāt: ſ; ꝓdeſſe.
Prēs eteī; nr̄i antiq̄ nō hoīz reges
ſ; paſtores gregū fuiſſe mēorantur
Et cū noe dn̄s filijſq; ei⁹ dicēt: cre-
ſcite ⁊ multiplicamī ⁊ replete terrā.
ꝓtin⁹ adiūxit. ⁊ terror vr̄ ac tremor
ſit ſuꝑ cūcta aīalia terre. Quoꝝ v;
terror ac tremor: q2 eē ſuꝑ oīa aīali
a terre ꝑcipit: ꝓſcō eē ſuꝑ hoīes ꝓ
hibet. Hō q̄ppe brutis aīalibus: nō
āt hoīb⁹ ceteris nā ꝑlat⁹ ē: ⁊ icc irco
dr̄ ei: vt ab aīalib⁹ ⁊ nō ab hoīb⁹ ti-
meat: q2 ꝯ nāz ſuā ſuꝑbire ē: ab eq̄
li velle timeri: ⁊ tñ ncc̄e ē vt rectores
a ſubditis timeātur: qñ ab eis dn̄m
minime timeri deꝑhendūt: vt hūana
ſaltē formidie peccare metuāt: q̄ di
uīa iudicia nō formidāt. Nequaq̄
nāq; q̄poſiti ex h̄ q̄ſito timore ſuꝑ-
biāt in q̄ nō ſuā gloriā: ſ; ſubditoꝝ
iuſtitiā q̄runt. In eo.n. q̄ metū ſibi
a ꝑuſe viuētib⁹ exigūt: q̄ſi ñ hoīb⁹
ſ; aīalib⁹ dn̄ant. Q2 v; ex qua ꝑte
beſtiales ſunt ſbditi: ex ea debēt ēt
formidini iacere ſubſtrati. S; ple-
rūq; rector eoipſo q̄ ceteris ꝑmiet:
elatione cogitatiōis intumeſcit. Et
dū ad iuſſu; cūcta ſubiacēt: dum ad
votū iuſſa fideliter cōplētur: dū om
nes ſubditi ſi qua bñ geſta ſunt lau
dib⁹ efferūt male geſtis autē nulla
auctoritate ꝯdicūt: dū plerūq; lau
dāt: ēt quod reprobāe debuerāt: ſe
ductus ab his q̄ infra ſuppetunt: ſu
per ſe aīus tollitur: ⁊ dum foris im-
mēſo fauore circūdatur: intus a ỽi
tate vacuat: atq; oblit⁹ ſui in voces
ſe ſpgit alienas: taleq; ſe credit q̄lē
foris audit: nō q̄lē int⁹ diſcernē de-

buit: ſubiectos deſpicit eoſqȝ eq̄les ſibi nature ordine nō agnoſcit. Et quos forte ptātis excelſerit: trāſcen diſſe ſe etiā meritis vite credit: cūct ſe eſtimat āpli⁹ ſape: q̄bus ſe videt āplius poſſe. In quodā q̄ppe ſe cul mine apud ſemetipſum cōſtituit: ⁊ q̄ eq̄ ceteris nature cōditiōe ꝯſtrin gitur ex equo reſpicere ceteros dedi gnatur. Sicqȝ vſqȝ ad eius ſimi litudinē ducit de q̄ ſcriptū eſt. Om ne ſublime videt: ⁊ ipſe eſt rex ſup omnes filios ſupbie. Qui ſingula re culmē appetens: ⁊ ſotialē vitam angeloꝝ deſpiciēs ait. Ponā ſedeȝ meā ad aq̄lonē: ⁊ ero ſimilis altiſſi mo. Miro ergo iudicio intus fouе am deiectiōis iuenit: dū foris ſe in culmine ptātis extollit. Appoteſtā te q̄ppe angelo ſimilis efficitur: dū homo hominib⁹ ſe eſſe ſimilis dedi gnat. Sic ſaul poſt humilitatꝭ me ritū: i tumore ſupbie culmine ptā tis excreuit. Per humilitatē q̄ppe p̄latus ē: ꝑ ſupbiā reprobatus: do mino atteſtante q̄ ait. Nōne cuȝ eſ ſes paruulus in oculis tuis: caput te cōſtitui i tribub⁹ iſrael. Paruul⁹ ſe in ſuis oculis prius viderat: ſed fultus tēporali potētia: iam ſe par uulū non videbat. Ceterorū nāqȝ opationi ſe p̄ferēs: q: plus cunctis poterat: magnū ſe pre om̄ibus eſti mabat. Miro aūt modo cū apud ſe paruulus: apud dominum ma gnus: cum vero apud ſe magnus appuit: apud dominū paruulus fu it. Plerūqȝ ergo dū ex ſubiectoꝝ affluētia animus inflat: influxum ſupbie ipo potētie faſtigio lenocinā te corrūpitur. Quā videlicet potē tiam bene regit: qui ⁊ tenere illam nouerit ⁊ impugnare bene hanc re git qui ſcit per illam ſuper culpas erigi ⁊ ſcit cū illa ceteris equalitate cōponi. Humana eteni mēs plerū qȝ extollit: etiā cum nulla poteſtate fulcit. Quanto magis in altū ſe eri git: cū ei ēt poteſtas adiūgit. Quā tamē poteſtatē recte diſpēſat: q̄ ſol licite nouit ⁊ ſumere ex illa q̄ adiu uat: ⁊ expugnare q̄ tēptat: ⁊ eq̄leȝ cum illa ſe ceteris cernere: ⁊ tamen ſe peccātibus ӡelo vltiōis āteferre. Sed hāc diſcretionē pleni⁹ agno ſcim⁹: ſi paſtoris primi exēpla cer nam⁹. Petr⁹ nāqȝ auctore deo ſan cte eccleſie principatū tenēs: a bene agēte cornelio ⁊ ſeſe humiliter ei ꝓ ſternente: immoderatius venerari recuſauit: ſeqȝ illi ſimilem recogno uit dicens. Surge ne feceris: ⁊ ego ipſe homo ſum. Sed cum ananie ⁊ ſaphyre culpam repperit: mox q̄n ta potētia excreuiſſet ſuper ceteros oñdit. Uerbo nāqȝ eoꝝ vitā pculit q̄ ſpū pſcrutante deprehēdit: ⁊ ſū mū ſe intra eccleſiā ꝯ pctā recoluit: qđ honore ſibi vehemēter īpēſo co rā bñ agētib⁹ fribus non agnouit. Illic coionem equalitatis meruit ſanctitas actionis. Hic ӡelus vltio nis: ius apuit poteſtatis. Paulus bene agentibus fratribus: prelatū

ſe eſſe neſciebat cum dicebat. Non qr dominamur fidei veſtre: ſed adiutores ſumus gaudij veſtri. Atq; illico adiūxit. Fide eni ſtatis. Jdeo non dominamur fidei veſtre: quia fide ſtatis equales enim vobis ſu/mus in quo vos ſtare cognoſcim9 Quaſi prelatum ſe fratribus eſſe neſciebat cū diceret. Facti ſumus paruuli i medio vrm. Et rurſum. Nos aūt ſerui veſtri p chriſtū. Sed cū culpa que corrigi debuiſſet inuenit illico magiſtrū ſe eſſe recoluit dicēs Quid vultis in virga veniam ad vos? Sūmus itaq; locus bene re/greſſi is qui pēſt vitijs poti9 q̄ fra/tribus dominat. Sed cū delinqn/te ſubditos prepoſiti corrigunt: re/ſtat neceſſe eſt: vt ſollicite attendāt q̄tinus p diſcipline debitū: culpas q̄dē iure poteſtatis feriāt: ſed p humilitatis cuſtodiam: equales ſeip/ſis fratribus qui corrigūtur agno/ſcāt. Quāuis plerūq; etiam dignū eſt: vt eoſdē quos corrigimus: tacita nobis cogitatione preferamus. Jllorum nanq; p nos vitia vigore diſcipline feriūtur: in his vero q̄ ipſi cōmittimus: nec verbi quidē ab aliquo inuectione laceramur. Tanto ergo apud dominum obligatiores ſumus quāto apud hoies inul/te peccamus. Diſciplina aūt noſtra ſubditos diuino iudicio tanto li/beriores reddit quanto hic eorum culpas: ſine vindicta non deſerit.

Seruanda itaque eſt in corde humilitas: ⁊ in opere diſciplina. Atq; inter hec ſolerter intuendum eſt ne dum inmoderatius cuſtoditur virtus humilitatis ſoluantur iura regiminis. Et dum prelatus q̄ſ/q; plus ſe q̄ decet deicit: ſubditorū vitā reſtringere ſub diſcipline vīcu/lo non poſſit. Teneant ergo recto/res exterius quod pro aliorū vtilitate ſuſcepunt: ſeruent interius quod de ſua extimatione pertimeſcūt: ſed tamen quibuſdam ſignis decenter erumpentibus eos apud ſe eſſe hu/miles etiā ſubiecti deprehendant: quatenus in auctoritate eorū q̄d formident videāt: ⁊ de humilitate q̄d imitentur agnoſcant. Studeāt igi/tur ſine intermiſſione qui pſunt: vt eorū potentia q̄tum magna exteri/us cernitur: tm̄ apud eos interius deprimatur: ne cogitatione vincat: ne in dilectionem ſui animū rapiat: ne iam ſubter ſe mens eā regere nō poſſit: cui ſe libidie dn̄ante ſuppōit Ne enim preſidentis aius ad elati/onem poteſtatis ſue delectationi rapiatur: recte p quendā ſapientē dicitur. Ducē te cſtituerunt noli extolli. ſed eſto in illis quaſi vnus ex illis. Hinc ēt petrus ait. Nō dn̄antes in clero: ſ; forma facti gregis dei. Hic p ſemetipſam v̄itas ad altiora nos virtutū merita pvocans dicit. Scitis qr principes gentiū dn̄antur eorum: ⁊ qui maiores ſunt exercēt poteſtatem in eos: nō ita erit iter vos. Sed quicūq; voluerit iter vos pri

mus eſſe: erit veſter ſeruus: ⁊ q̄ vo-
luerit īter vos maioꝛ fieri: ſit veſter
miniſter: ſicut filius hoīs non venit
miniſtrari: ſʒ miniſtrare. Hic ē qḋ
ſeruum ex ſuſcepto regimine elatū
q̄ poſt ſupplitia maneāt indicat di-
cēs. Qḋ ſi dixerit malus ille ſuus ī
coꝛde ſuo: moꝛā faciet dn̄s m̄s veni
re: ⁊ cepit pcutere conſeruos ſuos
māducet āt ⁊ bibat cū ebꝛijs: veniet
dn̄s ſerui illi⁹ ī die q̄ nō ſpat: ⁊ ho-
ra q̄ ignoꝛat: ⁊ diuidet euʒ: ptem ꝗ
dē eius ponet cum ypocritis. Inter
ypocritas enī iure deputat̄: ꝗ ex ſi-
mulatione diſcipline miniſteriū re-
giminis vertit ī uſū dn̄atōis. Et tn̄
nōnunꝙ̄ graui⁹ delinqt̄: ſi int̄ ꝑ-
uſos plus eqlitas ꝙ̄ diſciplīa cuſto
dit̄. Quia enī falſa pietate ſupat⁹
ferire ely delinqntes filios noluit:
apud diſtrictū iudicē cum filijs ſe-
metipm crudeli dānatōe percuſſit.
Hinc enim ei diuina voce dr̄. Ho-
noꝛaſti filios tuos magis quaʒ me.
Hinc paſtoꝛes increpat p ꝓpheta
dicēs. Qḋ fractū ē nō alligaſti: ⁊ ꝙ̄
abiectū nō reduxiſtis. Abiectus ei
reducit̄: cum quis in culpaʒ lapſus
ad ſtatum iuſtitie: ex paſtoꝛalis ſol
licitudinis vigoꝛe reuocat̄. Fractu
rā vero ligamen aſtrīgit: cū culpaʒ
diſciplina depmit: ne plaga vſʒ ad ī
terituʒ defluat: ſi hanc diſcretōis ſe
ueritas nō coartat. Sʒ ſepe deteri⁹
frangit̄ cū fractura incaute religa
tur: ita vt grauius ſciſſurā ſentiat: ſi
hanc īmoderatius ligamēta ꝯſtrin
gant. Unde neceſſe eſt vt cū pecca
ti vulnus in ſubditis coꝛrigendo re
ſtringit̄: magna ſe ſollicitudine ēt
diſtrictio ipſa moderetur: q̄ten⁹ ſic
iura diſcipline ꝯ delinquētes exerce
at: vt pietatꝭ viſcera nō admittat. Cu
randuʒ qppe ē: vt rectoꝛē ſbditꝭ: ⁊
mīſem pietas ⁊ pīem exhibeat di-
ſciplina. Atqʒ inter hec ſollicita cir
cunſpectiōe ꝓuidendū: ne aut di-
ſtrictio rigida: aut pietas ſit rēiſſa.
Nā ſicut ī libꝛis iam moꝛalib⁹ dixi
mus: diſciplina vel mīa multum de
ſtituitur: ſi vna ſine altera teneatur
Sed erga ſubditos ſuos ineſſe rec
toꝛib⁹ debet: ⁊ iuſte ꝯſulens mīa: ⁊
pie ſeuiens diſciplina. Hinc nāqʒ ē
ꝙ docente ỽitate p ſamaritani ſtu-
dium ſemiuiuus ī ſtabulum ducit̄
⁊ vinum atqʒ oleum vulneribus ei⁹
adhibetur: vt per vinuʒ ſcilicet moꝛ
deantur vulnera: per oleum foueā-
tur. Neceſſe quippe eſt vt quiſquis
ſanandis vulneribus: pꝛeeſt in vi-
no moꝛſum doloꝛis adhibeat: in o
leo molitie pietatis: quatinus per
vinum mundentur putrida p oleū
vero ſanāda foueātur. Miſcēda ē
ergo leuitas cū ſeueritate: faciēdū ē
qddā ex utroqʒ tempamtū: vt neqʒ
multa auſteritate exulcerēt̄ ſubditi
neqʒ nimia benignitate ſoluantur.
Qḋ iunxit pauli vocem: bene illa
tabnaculi archa ſignificat: in q̄ cuʒ
tabulis virga ſimul ⁊ manna eſt.
Qꝛ cū ſcripture ſacre ſcīa ī boni rec
toꝛis pectoꝛe ſi eſt virga diſtrictōis

ſit ⁊ mãna dulcedis. Hic dauid ait. Uirga tua ⁊ baculus tu⁹ ipſa me cõſolata ſunt. Uirga quippe pcutimur baculo aũt ſuſtẽtamur. Si ergo eſt diſtrictio virge q̃ feriat: ſit ⁊ ꝯſolatõ baculi q̃ ſuſtẽtet. Sit itaqꝫ amor ſed nõ emolliẽs: ſit vigor ſꝫ nõ exaſpans: ſit zelus: ſed nõ imoderate ſeuiens: ſit pietas ſꝫ nõ pluſq̃ expediat pcens. Ut dũ ſe in arte regiminis iuſtitia demẽtiaqꝫ pmiſcet: is q̃ pẽeſt corda ſubditoꝝ ⁊ terendo demulceat: ⁊ tñ ad interioris reuerẽtiã demulcẽdo ꝯſtringat. Ut ſit rector internoꝝ curã in exterioꝝ occupatione non minuens: ⁊ exteriorum prouidẽtia internoꝝ ſollitituדine nõ relinquens. Cap. xviij

Jt rector internoꝝ curã in exterioꝝ occupatõe nõ minuẽs exterioꝝ ꝓuidẽtiã in internoꝝ ſollicitudine nõ relinq̃ns: ne aut exterioribus deditus ab intimis corruat aut ſolis interioribus occupatus: que foris debet proximis nõ impẽdat. Sepe nãqꝫ nonnulli velut obliti q̃ fratribus animaruꝫ cauſa prelati ſunt: toto cordis ad niſu: ſecularibus curis inſeruiunt. Has cuꝫ adſunt ſe agere exaltat ad has ẽt cum deſunt: diebus ac noctibus cogitatiõe turbide eſtibus anhelant. Cũqꝫ ceſſante forſitan oportunitate quieti ſunt: ipſa deteri⁹ ſua q̃te fatigantur. Uoluptatem nanqꝫ cenſent ſi actionibus deprimuntur laboreꝫ deputant: ſi in terrenis negotijs non laborãt. Sicqꝫ ſit vt dũ ſe vrgeri mũdanus tumultib⁹ gaudẽt iterna que docere alios debuerãt ignorẽt. Unde ſubditoꝝ q̃qꝫ ꝓculdubio vita torpeſcit: q꞉ cũ ꝓficere ſpiritualiter appetit: i exẽplo ei⁹ q̃ ſibi p̃latus ẽ: q̃ſi obſtaculo itineris offẽdit. Lãguẽte eñi capite mẽbra in caſſum vigẽt: ⁊ i exploratiõe hoſtiũ fruſtra velociter exercit⁹ ſeq̃tur: ſi ab ipſo duce itineris erratur. Nulla mẽtes ſbditoꝝ exortatio ſbleuat: eoꝝqꝫ culpas icrepatio nulla caſtigat: q̃a dũ p animaꝝ p̃ſulẽ terreni exercet̃ offĩm iudicis: a gregis cuſtodia vacat cura paſtoris. Et ſbditi veritatꝫ lumẽ appb̃ẽdere neq̃ũt q̃a dũ paſtoꝝ ſenſ⁹ terreno ſtudio occupat̃: vẽto tẽptationis ĩpulſus eccleſie oculos puluis cecat. Quo ꝯtra recte redẽptor hũani generis cũ nos a vẽtris voracitate ꝯpeſceret dicẽs. Atẽdite vobis vt ñ grauẽtur corda vr̃a in crapula ⁊ ebrietate: ilico adiũxit: aut icuris hui⁹ vite vbi pauorẽ q̃ꝫ ꝓtinus ſubdidit intente adiciẽs ne forte ſupueniat repẽtina dies illa. Cuius aduẽt⁹ etiã qualitateꝫ denũtiat dicẽs: Tanq̃ laq̃us enim veniet ſup faciem orbis terre. Hic iteꝝ dicit. Nemo poteſt duobus dominis ſeruire. Hinc paulus relgioſoꝝ mentes a mũdi ꝯſorcio cõteſtãdo ac potius ꝯueniẽdo ſuſpendit dicẽs. Nemo militans deo iplicat ſe negocijs ſecularib⁹: vt ei placeat cui ſe ꝓbauit. Hinc eccleſie

rectoꝛibus ⁊ vacandi ſtudia p̄cepit
⁊ ꝯſulēdi remedia oñdit dicēs. Se
cularia igitur iudicia ſi habueritis
cōtemptibiles qui ſunt in eccleſia:
illos conſtitute ad iudicādum: vt
ipſi videlicet diſpēſationibus inſer
uiāt terrēis quos dona ſpiritualia
ñ exornāt. Ac ſi aptius dicat. Qui
penetrare intima nequnt ſaltē ne-
ceſſaria foꝛis operētur. Hinc moy-
ſes q̄ cū deo loq̄tur: ietro alienige-
ne repꝛehēſione iudicatur: q̄ ter-
renis populoꝝ negotijs ſtulto la-
boꝛe deſuiat. Cui ⁊ ꝯſiliū mox p̄be
tur: vt ꝓ ſe alios ad iurgia dirimē-
da ꝯſtituat: ⁊ ipē liberi⁹ ad erudien
dos populos ſpūaliū archana co-
gnoſcat. A ſbiectꝭ ergo iferioꝛa ge-
rēda ſūt: a rectoꝛib⁹ ſuma cogitāda
vt. ſ. oculū q̄ ꝓuidēdis greſſib⁹ p̄mi
net: cura pulueris nō obſcuret. Ca-
put nāqꝫ ſbditoꝝ ſunt oēs q̄ p̄ſunt.
Et vt recta pedes valeāt itinera car
pe: hoc ꝓculdubio dꝫ caput ex alto
ꝓuidere: ne a ꝓuect⁹ ſui itinere pe-
des toꝛpeāt: cū curuata rectitudine
coꝛpoꝛis: caput ſeſe ad terrā d̄cliat.
Qr aut mente aiaꝝ ꝑſul honoꝛe pa
ſtoꝛali inter ceteros vtitur: ſi inter
terrena negocia q̄ in alijs rep̄hen-
dere debuit: ⁊ ipſe verſatur? Qr vꝫ
ex ira iuſte retributōis ꝑ ꝓphetā
dominus minatur dicēs. Et erit ſi
cut populus ſic ſacerdos. Sacer-
dos quippe eſt vt populus: qñ ea
agit his qui ſpūali offō: fugitur: q̄
illi nimiꝝ faciunt qui adhuc de ſtu
dijs carnalibus iudicātur. Qr cuꝫ
magno. ſ. doloꝛe charitatꝭ ieremias
ꝓpheta ꝯſpiciēs: quaſi ſub deſtru
ctōe tēpli deploꝛat dicēs. Quomō
obſcuratū eſt auꝝ: mutatus eſt co-
loꝛ optim⁹: diſpſi ſunt lapides ſcūa
rij: i capite oīuꝫ plateaꝝ? Quid nā
qꝫ auro q̄d metallis ceteris p̄emiet
niſi excellētia ſcitatis? Quid coloꝛe
optimo: niſi cūctis amabilis reue-
rētia religiōis exp̄mit. Quid ſcūa-
rij lapidib⁹: niſi ſacroꝝ pſone oꝛdi
num ſignat? Quid platearū nomi
ne: niſi pꝛeſentis vite latitudo figu-
ratur? Quia eni greco eloq̄o pꝛela
tus latitudo dicitur ꝓfecto a latitu-
dine platee ſunt vocate. Per ſemet
ipſaꝫ vero veritas dicit. Lata ⁊ ſpa
tioſa via eſt q̄ ducit ad ꝑditionē.

Aurū ergo obſcuratur: cū ter-
renis actibus ſanctitatꝭ vita polluit̄
Coloꝛ optimus imutat̄: cum quo
rūdā q̄ d̄gere religioſe credebātur:
eſtimatio añ acta minuit̄. Nā cū q̄
libet p̄ter ſanctitatꝭ habitū terrenis
actib⁹ inſeruit: q̄ſi coloꝛe pmutato
añ hūanos oculos: eius reuerētia
paleſcit. Scūarij q̄ꝫ lapides i plate
is diſpgūtur: cū cāꝝ ſecularium lata
itiera foꝛis expetūt hi q̄ ad oꝛnamē-
tū ecce iternis myſterijs: q̄ſi i ſecre-
tis ſcūarij d̄buerūt vacare. Ad hoc
q̄ppe ſcūarij lapides fiebāt: vt itra
ſācta ſantoꝝ i veſtimēto ſummi ſa-
ſacdotꝭ apparerēt. Cū miniſtri ve-
ro ſcūarij a ſbditꝭ honoꝛē ſui redē-
ptoꝛis ex merito vite non exigunt

des in ornamēto ſummi pontificis non ſunt. Qui nimirū ſcūarij lapides: diſpſi p plateas iacēt: cū pſōe ſacroꝝ ordinū voluptatū ſuaꝝ latitudi dedite: terrenis negocijs inherēt. Et notādū q non hos diſpſos ī plateis: ſꝫ ī capite plateaꝝ dicit quia ⁊ cū terrena agunt: ſummi videri appetūt: vt lata itinera teneant voluptate delectationis: ⁊ tñ ī plateaꝝ ſunt capite ex honore ſcitatis. Nihil quoqꝫ obſtat ſi ſcūarij lapides eoſdem ipſos quib⁹ ꝯſtructuꝫ ſcūarium exiſtebat accipim⁹. Qui diſperſi ī capite plateaꝝ iacēt: qñ ſacroꝝ ordinū viri terrenis actib⁹ ex deſiderio inſuiunt: ex quoꝝ ꝑus offō ſcitatis gloria ſtare videbat̄. Secularia itaqꝫ negocia aliena ex compaſſione toleranda ſunt: nūq̄ vero ex amore requirēda: ne cū mētem diligētis aggrauant: hanc ſuo iūctam pōdere: ad ima de celeſtib⁹ nergant. At ꝯ nōnulli gregis q̄dē curaꝫ ſuſcipiūt: ſꝫ ſic ſibimet vacare ad ſpūalia appetūt: vt rebus exterioꝛib⁹ nullatenus occupentur. Qui cum curare coꝛpalia fundit⁹ negligunt: ſbditoꝝ neceſſitatib⁹ minime cōcurrunt. Quoꝝ nimiꝝ ꝑdicatio deſpicit̄ plerūqꝫ: quia dum deliq̄nti facta coꝛripiūt: ſi tñ eis neceſſaria pñtis vite ñ tribuūt: neq̄q̄ libēter audiūtur. Egentis etenim mentem doctrine ſmo non penetrat: ſi hunc apud eius aīuꝫ man⁹ mīe nō cōmēdat. Tūc āt ꝟbi ſemē facile ger

miñat: qñ hoc in audientis pectoꝛe pietas ꝑdicantis rigat. Unde rectoꝛē neceſſe ē vt interioꝛa poſſit infundere cogitatōe innoxia ēt exterioꝛa ꝓuidere. Sic itaqꝫ paſtoꝛes erga interioꝛa ſtudia ſbditoꝝ ſuoꝛum ferueant: q̄tinus in eis exterioris vite quoqꝫ ꝓuidētiam nō relinq̄nt. Nā q̄ſi iure vt diximus a p̄cipienda ꝑdicatōe gregis aīus frangitur: ſi cura exterioꝛis ſbſidij a paſtoꝛe negligat̄. Uñ ⁊ p̄mus paſtoꝛ ſollicite admonet dicēs. Senioꝛes q̄ in vobis ſunt obſecro ꝯſenioꝛ ⁊ teſtis xp̄i paſſionū: ⁊ eius q̄ ī futuro reuelanda eſt gloꝛia communicatoꝛ paſcite qui in vobis eſt gregem dei. Qui in hoc loco vtrum paſſionem coꝛdis: an coꝛpis ſuaderet apuit: cum pꝛotinus adiunxit. Pꝛouidentes non coacte ſed ſpontanee: ſecūdum dominum: neqꝫ turpis gratia lucri: ſed voluntarie. Quibus pꝛofecto verbis paſtoꝛibus pie pꝛecauetur ne dum ſubiectoꝛum inopiam ſatiant: ſe mucrone ambitionis occidant. Ne cum per eos carnis ſubſidijs pꝛoficiunt pꝛoximi: ipſi maneant a iuſtitie pane ieiuni. Hāc paſtoꝛum ſollicitudinem paulus excitat dicens. Qui ſuoꝛum ⁊ maxime domeſticoꝛum curam nō habet fidē negauit: ⁊ ē infideli deterioꝛ. Inter hoc itaqꝫ metuēdū ē ſp: ⁊ vigilāter ītuēdū: ne dū cura ab eis exterioꝛ agit̄: ab interna intentiōe mergāt̄. Plerūqꝫ eni vt ꝑdiximus

cõda rectorꝝ dũ tpali ſollicitudini i caute deſeruiũt: ab itimo amore fri geſcũt: ⁊ foras fuſi obliuiſci nõ me tuũt: qꝛ aiarꝝ regimina ſuſcepunt. Sollicitudo ergo q̃ ſubditis exteri⁹ ⁊ iterius ipẽdit̃: ſub certa necce eſt mẽſura teneat̃. Un̄ bn̄ ad ezech. dr̄ Sacerdotes caput ſuũ non radãt: neq; comã nutriãt: ſʒ tõdẽtes atton dẽt capita ſua Sacerdotes nãq; iu re vocati ſũt: q̇ vt ſacꝝ ducatũ pbe ant: fidelib⁹ p̄ſunt. Capilli vo i ca pite: ſũt cogitatões i mẽte. Qui duz ſup cerebꝝ iſenſibilr̄ oriũtur: curas pn̄tis vite deſignt: q̃ ex ſenſu negli gẽti qꝛ iportune aln̄ pdeũt: q̇ſi nob nõ ſentiẽtib⁹ pcedũt. Qꝛ igr̄ cun cti qui p̄ſunt hr̄e quidẽ ſollicitudies exteriores debẽt: nec tn̄ eis vehemẽ ter icumbẽ: ſacerdotes recte phibẽ tur ⁊ caput radẽ ⁊ comã nutrire: vt cogitatões carnis de vita ſubditorꝝ neca ſe fundit⁹ ãputẽt: nec rurſus ad creſcẽdum nimis relaxẽt. Un̄ ⁊ bn̄ dr̄. Tõdẽtes tõdeãt capita ſua: vt vʒ cure tpalis ſollicitudis: ⁊ q̇tũ necce ẽ pdeãt: ⁊ tn̄ recidẽtur citi⁹ ne imoderati⁹ excreſcãt. Dũ igr̄ ⁊ p ad miſtratã exteriorꝝ puidẽtiã: corpꝝ vita ptegit̃: ⁊ rurſus p imoderatã ſollicitudinẽ cõdis itẽtio nõ ipẽdit̃ capilli i capite ſacerdotis: ⁊ ſuant̃ vt cutẽ coopiãt: ⁊ ſecantur ne oculos claudãt. Ne ſb ſtudio rector hõi bus placẽ appetat: ſʒ tn̄ ad q̇d pla cere debeat intẽdat. Ca. xix.

Nter h necce ẽ vt rector ſoler ter vigilet ne hunc cupido placendi hoib⁹ pulſet: ne cũ ſtudioſe iteriora penetrat: cũ puide exteriora ſbmi ſtrat: ſe magis a ſubditis diligi q̃ vi tatẽ q̇rat. Ne cũ bõis actib⁹ fult⁹ a mũdo vr̄ alien⁹: hũc auctori reddat extraneũ amor ſu⁹ hoſtis nãq; redẽ ptoris ẽ: q̇ p recta opa q̃ fac: ei⁹ vi ce ab ecc̃a amari ꝯcupiſcit. Qꝛ adul terie cogitatõis ẽ re⁹: ſi placẽ puer ſponſe oculis appetit: p quẽ ſpõſus dona trãſmittit. Qui nimirꝝ amor ppus cũ rectori mtẽ cepit: hãc aln̄ iordiate ad mollitiẽ: aln̄ vo ab aſpi tatẽ rapit. Ex amore. n. ſuo mẽs re ctoris i mollitiẽ vtit̃: qꝛ cuʒ peccan tes ſubditos reſpicit: ne erga hunc eorꝝ dilectio torpeat corripe nõ p̄ſu mit. Nõnunq̃ vo errata ſubditorꝝ q̃ icrepe d̄buerat adulatõib⁹ demul cet. Un̄ bn̄ p pph̄am dr̄. Ue illis q̇ ꝯſuũt puluillos ſub oı̄ cubito man⁹ ⁊ faciũt ceruicalia ſub capite vniũſe etatis ad capiẽdas aias. Puluillos q̇ppe ſub oı̄ cubito man⁹ ẽ ponẽ: ca dẽtes a ſua rectitudie aiaſ: atq; i h⁹ mũdi ſe delectatõe reclinãtes blãde refouere. Quaſi eiʒ puluillo cubit⁹ vel ceruicalib⁹ cap iacẽtis excipit̃: cum correptiõis duritia peccãti ſb trahit̃: eiq; mollities fauoris adhi bet̃ vt i errore mollitius iaceat: quẽ nulla aſpitas ꝯditõis pulſat. Sʒ h rectores q̇ ſemetipſos diligũt: his pculdubio exhibẽt: a q̇b⁹ ſe noceri poſſe i ſtudio glorie tẽporalis timẽt Nam quos contra ſe valere non

ꝯſpiciūt: hos nimirū aſpitate ſemꝑ rigide iuectiōis ꝑmūt. Nunq̄ deſinter admonēt: ſ ʒ paſtoralis māſuetudinis obliti: iure dn̄atōis ꝑmūt. Unde bene ꝑ ꝓphetā diuina vox increpat dicēs. Uos āt cū auſteritate impabatis eis ⁊ cū potentia. Plus enim ſe ſuo autore diligētes iactāt erga ſbditos erigūt: nec q̄d agere debeāt: ſʒ q̄d valeāt attēdūt. Nil d̄ ſeq̄nti iuditō metuūt: iprobe d̄ tp̄ali ptāte gloriātur. Libʒ vt licēter illicita faciāt: cū ſbditoꝝ nemo ꝯdicat Qui ergo ⁊ praua ſtudet agere: ⁊ tn̄ vult adhuc ceteros tacere: ipe ēt ſibi teſtis ē: q̄a plus ꝟitatē appetit diligi: q̄ ꝯ ſe nō vult ꝺfēdi. Nemo q̄ppe eſt q̄ ita viuat: vt aliq̄ten⁹ nō delinq̄t. Ille ergo plus ꝟitatē appetit amari: q̄ ſibi a nullo vult ꝯ veritatē pci. Hinc etenim petrus increpatōeʒ pauli libenter accepit. Hinc correptōʒ ſbditi humiliter audiuit dauid. Quia rectores boni dn̄ priuato diligere amore ſe neſciūt: libere puritatis verbum a ſubditis: obſequium humanitatis credunt.

Sed inter hec neceſſe eſt vt cura regiminis tāta moderaminis tēpet̄ arte: quatinus ſbditorum mēs cū q̄dē recte ſētire potuerit ſic i vocis libertatē ꝓdeat: vt tn̄ libertas i ſupbiaʒ nō erūpat. Ne dū fortaſſe immoderati⁹ ligue eis libtas ꝯcedit̄: vite ab his humilitas amittatur. Sciendum quoqʒ q̄ oporteat rectores boni vt placere hominib⁹ appetāt: ſʒ ita vt ſue eſtimatōis dulcedine ꝓximos i affectum ꝟitatis trahāt: nō vt ſe amari deſiderēt: ſʒ vt dilectōeʒ ſuā q̄ſi q̄ndā viā faciāt: ꝑ quā corda audiētiuʒ ad amorem ꝯditoris introeant. Difficile q̄ppe ē vt quēlibet recta denuncians p̄dicator: q̄ nō diligit̄: audiat̄. Debet ergo qui p̄eeſt ⁊ ſtudē ſe diligi: quatinus poſſit audiri: ⁊ tn̄ amorē ſuū ꝓ ſeipſo nō q̄rere: ne inueniatur ei cui ſuire ꝑ officiū cernitur: occulta cogitatōis tyrānide reſultare. Q̄d bene paulus inſinuat cuʒ ſui nobis ſtudiū manifeſtat dicens. Sicut ⁊ ego ꝑ oīa omnibus placeo. Qui tn̄ rurſus dicit. Ego ſi adhuc hoībus placerē: xp̄i ſuus non eſſeʒ. Placet ergo paul⁹ ⁊ nō placet: q̄a in eo q̄ placere appetit: nō ſe: ſʒ ꝑ ſe hominib⁹ placere veritatem q̄rit.

Q̄ ſcire ſollicite rector debʒ q̄ plerū q̄ʒ vitia ſe eē ꝟtutes mētiūtur. Cap. xx.

Scire ēt rector d̄bet q̄d plerū q̄ʒ vitia ſe eē ꝟtutes mētiunt̄. Nam ſepe ſb ꝑſimonie nomine ſe tenacia palliat: contraq̄ʒ ſe effuſio ſub appellatiōe largitatis occultat. Sepe inordinata remiſſio pietas creditur: ⁊ effrenata ira ſpiritualis çeli virtus extimatur. Sepe precipitata actio velocitat̄ efficacia: atq̄ʒ agendi tarditas: grauitatis conſilium putatur. Unde neceſſe eſt vt rector animarum virtutes ac vitia vigilanti cura diſcernat: ne aut cor tenacia occupet: ⁊ parcum ſe videri

diſpenſatõibus exultet: aut cũ effu
ſe q̃d pditur largum ſe q̃ſi miſeran
do glorief. Aut remittẽdo qḋ feri
re debuit: ad eterna ſuplicia ſubdi-
tos ptrahat aut ĩmanit̃ feriẽdo qḋ
deliquit̃: ipſe grauius delinq̃t. Aut
hec qḋ agere recte ac grauiter potu
it: immature preueniẽs leuiget: aut
bone actionis meritũ differẽdo ad
deteriora pmutet. Que rectoris
debet eſſe diſcretio correctonis: diſ
ſimulationis; erroris: ⁊ manſuetu
dinis. Capitulum. xxi.

Ciẽdũ quoqꝫ ẽ ꝙ aliqñ ſub
iectorum vitia: prudẽter diſſi
mulãda ſunt: ſed quia diſſimulãtur
indicanda. Aliqñ ⁊ aperte cogni-
ta: matur̃ tolerãda. Aliqñ ṽo ſub-
tiliter ⁊ occulte pſcrutanda. Aliqñ
ãt leuit̃ arguẽda. Aliqñ vero ẽt ve-
hementer ĩcrepanda. Nonnul-
la q̃ppe vt dixim⁹ diſſimulãda ſunt
prudẽter: ſed quia diſſimulãtur in-
dicãda: vt cũ delinq̃ns ⁊ dep̄hẽdi
ſe cognoſcit ⁊ ppeti: has q̃s i ſe ta-
cite tolerari cõſiderat; augere cul-
pas erubeſcat: ſeqꝫ ſe iudice puiat:
qḋ ſibi apud ſe rectoris patiẽtia cle
mẽter excuſat. Qua ſcilicet diſſimu
latione bene iudeam dñs corripit:
cũ p pphetam dicit. Mentita es: ⁊
mei non es recordata: neqꝫ cogita-
ſti in corde tuo: quia ego tacẽs ⁊ q̃i
nõ vidẽs. Et diſſimulauit ergo cul
pas ⁊ innotuit: q̄ ⁊ ꝯpeccãtẽ tacu-
it: ⁊ hoc ipſm qḋ tacuerat dixit.
Nonnulla ãt vel apte cognita: ma
ture tolerãda ſunt: cũ videlicet rex
minime opportunitas congruit: vt
apte corrigãtur. Nam ſecta imma-
ture vulnera deterius inferueſcũt:
⁊ niſi cũ tempore medicamẽta con
ueniãt: ꝯſtat pculdubio qḋ medẽ-
di offĩm amittãt. Sꝫ cũ tp̃s ſb̃ditis
ad correptõem q̃ritur: ſb̃ ipſo cul-
pax pondere: patientia p̃ſulis exer
cetur. Unde p pſalmiſtã bene dici-
tur. Supra dorſuꝫ meum fabrica-
uerunt peccatores. In dorſo q̃ppe
onera ſuſtinemus. Supra dorſum
igitur ſuum fabricaſſe peccatores q̃
ritur. Ac ſi aperte dicat. Quos cor-
rigere neq̃o: q̃i ſupimpoſitũ onus
porto. Nõnulla vero ſunt ſb̃ti-
liter pſcrutanda ⁊ occulte: vt qui-
buſdã ſignis erũpẽtib⁹: rectori ſb̃-
ditox mẽte: omne qḋ clauſuꝫ latet
inueniat: ⁊ ĩteruenĩete correptõis
articulo ex minimis maiora cogno
ſcat. Unde bñ ad ezechielẽ dr̃. Fili
homĩis fode parietẽ tibi. Ubi mox
idẽ ppheta ſb̃iungit. Et cũ pfodiſ-
ſem parietẽ: apparuit hoſtiũ vnuꝫ:
⁊ dixit ad me. Ingredere ⁊ vide ab
ominationes peſſimas. q̃s iſti faci-
unt hic. Et igreſſus vidi: ⁊ ecce oĩs
ſimilitudo reptiliũ ⁊ aĩalium abo-
minatio: ⁊ vniuerſa idola domus
iſrael depicta erant ĩpariete. Per
ezechielẽ quippe p̄poſitox pſona
deſignatur: p parietẽ vero duritiã
ſb̃ditox. Et q̃d eſt parietem fodeř
niſi acutis inquiſitionibus duritia
cordis aperire? Quem cum perfo-

dixiſſet apparuit hoſtiū vnū q̄ꝛ cum
cordis duritia vel ſtudioſis pcūcta
tionibus vel maturis correctionibꝰ
ex q̄ omnia i eū q̄ corripitur cogita
ſcindit: quaſi q̄dā ianua oſtēdit:
tionū iteriora videātur. Unde bn̄
ſequit. Ingredere ⁊ vide abomina
tiōes peſſimas quas iſti faciūt hic.
Quaſi ingredit vt abominationes
inſpiciat q̄ diſcuſſis q̄buſdā ſignis
exterius apparētibus: ita ſb̄ditoꝝ
corda penetrat: vt cūcta ei q̄ illicite
cogitātur innoteſcāt: vn̄ ⁊ ſb̄didit.
Et ecce omnis ſimilitudo reptiliū ⁊
animalium abominatio. In repti
libus omnio cogitatiōes terrene ſi
gnātur. In aīalibus vero iā quidez
aliquātulū a terra ſuſpēſe: ſed adh̄
terrene mercedis p̄mia requirētes.
Nā reptilia toto corpe terre inhe
rent: animalia aūt mole corporis
a terra ſuſpēſa ſunt: appetitu tamē
gule ad terrā ſemp īclināt. Repti
lia itaqꝫ ſunt intra parietē: qn̄ cogi
tatiōes voluūtur ī mēte q̄ a terrenis
deſiderijs nunq̄ leuātur. Aīalia q̄z
ſunt intra parietē qn̄ ⁊ ſi qua iaz iu
ſta: ſi qua honeſta cogitātur appe
tēdis tamē lucris tēporalibus ho
noribuſqꝫ deſeruiūt. Et p ſemetip
ſam iam quidē a terra ſuſpēſa ſunt:
ſed adhoc p ambitū q̄ſi p gule deſi
deriū ſeſe ad ima ſubmittūt. Unde
⁊ bene ſubdit. Et vniūſa idola do
mus iſrael depicta erāt in pariete.
Scriptū q̄ppe eſt: ⁊ auaritia q̄ eſt
idolorū ſeruitus. Recte igit poſt
animalia idola deſcribūtur: quia ⁊
ſi honeſta actione nōnulli q̄ a terra
ſe erigūt: ambitione tamē inhone
ſta ſemetipſos ad terrā deponunt.
Bene aūt dicit. Depicta erāt in pa
riete: q̄ꝛ dū rerū exteriorū intrinſe
cus ſpēs attrahunt: quaſi in corde
pingit q̄cq̄d fictis imaginibus de
liberādo cogitat. Notādū itaqꝫ
eſt q̄ꝛ prius foramē in pariete: ac de
inde hoſtium cernit: ⁊ tūc demum
occulta abominatio demōſtratur.
Quia nimirū vniuſcuiuſqꝫ peccati:
prius ſigna foriſecus deinde ianua
apte iniq̄tatis oſtēdit: ⁊ tūc demū
omne maluz qđ intus latet apitur.
Nonnulla aūt ſunt leuiter argu
enda. Nā cū nulla malitia ſed ſola
ignorātia vel infirmitate delinqui
tur: ꝑfecto neceſſe ē vt magno mo
deramīe ipſa delicti corretio tepe
tur. Cūcti q̄ppe q̄ſqꝫ in hac mor
tali carne ſubſiſtimus: correctionis
noſtre īfirmitatibus ſb̄iacemꝰ. Ex
ſe ergo debet quiſqꝫ colligere quali
ter aliene hūc oporteat imbecillita
ti miſereri: ne contra infirmitatē ꝓ
ximi: ſi ad increpationis vocem fer
uentius rapitur oblitus ſui eſſe vi
deatur. Unde paulus apoſtolus
admonet dicēs. Si preoccupatus
fuerit homo in aliquo delicto: vos
qui ſpirituales eſtis huiuſmodi in
ſtruite ī ſpiritu manſuetudinis: cō
ſiderans teipſum ne ⁊ tu tēpteris.
Ac ſi aperte dicat. Cum diſplicet ex
aliena infirmitate qđ cōſpicis: pēſa

qđ eſt: vt increpationis zelo ſe ſpūs tempet: dum ſibi quoqꝫ qđ icrepat timet. Nonnulla aūt ſunt icrepāda vehemēter: vt cū culpa ab autore nō cognoſcit̄ q̄nti ſit ponderis: ab increpātis ore ſentiatur: ⁊ cū q̄s ſibi malum qđ ꝑpetrauit leuigat: h̄ cōtra ſe ex corripiētis aſperitate ꝑtimeſcat. Debitū q̄ppe rectoris eſt: ſuperne patrie gloriā ꝑ vocē ꝑdicationis oſtendere: q̄nta ī huius vite itinere tēptamēta antiqui hoſtis lateant aperire: ⁊ ſubditoꝝ mala que tollerari leuiter nō debēt: cum magna celi aſpitate corrigere: ne ſi minus ꝯtra culpas accēditur: culpaꝝ omnium reus ipe teneatur. Vn̄ bene ad ezechielē dicitur. Sūme tibi laterē ⁊ pones eum corā te: ⁊ deſcribes ciuitatē ieruſalē. Statiqꝫ ſubiūgitur. Et ordinabis adūſus eaꝫ obſidionē: ⁊ edificabis munitōes ⁊ cōportabis agerē: ⁊ dabis ꝯtra eaꝫ caſtra: ⁊ pones arietes in gyro: eiſqꝫ ad munitionē ſuā ꝓtinus ſubiſert̄ Et tu ſumme tibi ſartaginē ferreaꝫ ⁊ pones eaꝫ murū ferreuꝫ īter te ⁊ īter ciuitatē. Cuius eni ezechiel propheta: niſi magiſtroꝝ ſpēm tenet? Cui dicitur. Sūme tibi laterem ⁊ pones eū corā te: ⁊ ſcribe in eo ciuitatem ieruſalē. Sancti q̄ppe doctores ſibi laterē ſummūt: qn̄ terrenuꝫ auditoꝝ cor vt doceat app̄hendūt. Quē ſcilꝫ laterē corā ſe ponūt: quia tota id mentis intentione cuſtodiunt. In quo ⁊ ciuitatem ieruſalem iubentur deſcribere: quia ſummopere terrenis cordibus curat: q̄ ſit ſupne pacis viſio demōſtrare. Sꝫ q2 incaſſum gloria patrie celeſtis agnoſcit̄: niſi ⁊ q̄nta huic irruāt hoſtis callidi tēptamenta noſcātur: apte ſubiungitur. Et ordinabis aduerſus eaꝫ obſidiōem: ⁊ edificabis munitiones. Sancti quippe predicatores obſidionem circa laterē in q̊ ciuitas ieruſalē deſcripta ē ordināt qn̄ terrene mēti ſꝫ ſupnā iam patriam reqrēti: q̄nta eam ī huiuſmodi vite tp̄re vitiōꝝ īpugnet adūſitas demōſtrāt. Nam cū vnūqđqꝫ peccatum quomō ꝓficiētibus inſidietur oſtenditur: quaſi obſidio circa ciuitatem ieruſalem voce predicatoris ordinat̄. Sꝫ q2 nō ſolū debēt īnoteſcere q̄liter vitia īpugnent: veꝝ ēt quomō cuſtodite nos virtutes roborēt: recte ſubiūgit̄. Et edificabis munitiones. Munitiones quippe ſanctus predicator edificat: qn̄ virtutes q̄bꝰ reſiſtāt vitijs demōſtrat. Et quia creſcente virtute plerunqꝫ bella tēptationis augētur: recte ad huc additur. Et comportabis agerem ⁊ dabis contra eam caſtra: ⁊ ī giro pones arietes. Aggereꝫ nāqꝫ cōportant quando q̄ſqꝫ molem creſcentis tēptationis enuntiat: ⁊ cōtra ieruſalem caſtra erigit: quando recte intentioni audientium: hoſtis callidi incircūſpectas eſſe ⁊ quaſi īcomprehenſibiles inſidias predicit. Atqꝫ in giro arietes ponit: cum tēpta-

tiōis aculeos in hac vita nos undi-
qȝ circūdantes: ⁊ virtutum muruȝ
pforantes innotescit. Sed cuncta
hec licet rector subtiliter insinuet: ni
si contra delicta singulorū emulati-
onis spiritu feruecat: nulla nisi ippe
tuum absolutionem parat. Vn̄ ad
huc illi recte subiungitur. Et tu sum
me tibi sartaginē ferream: ⁊ eā po-
nes murum iter te ⁊ iter ciuitatem.
Per sartaginē q̄ppe mentis frixu-
ra: p ferrum vero increpatiōis for-
titudo designatur. Quid vero acri
us doctoris mentem: q̄ȝ çel⁹ dei fri-
git ⁊ excrutiat. Vn̄ paulus hui⁹ sar
taginis vrebatur frixura cum dice-
ret. Quis ifirmatur ⁊ ego non ifir-
mor? Quis scandaliçatur ⁊ ego nō
vror? Et quia q̄sq̄s çelo dei accen-
ditur: ne damnari ex negligentia
debeat: forti i perpetuum custodia
munitur: recte ergo dicitur. Pones
eā murū ferreū inter te ⁊ iter ciuita
tē. Sartago ei⁹ ferrea ferreus mu-
rus inter prophetaȝ ⁊ ciuitatem po
nitur: quia cum nec fortem çelū rec
toris exhibent: eūdem çelum inter
se ⁊ auditores suos: fortē munitōȝ
tenent: ne tūc ad vindictaȝ destituti
sint: si nunc fuerit in correptōe disso
luti. Sȝ iter hoc sciendum est: quia
dum se mens doctoris ad icrepatio
nem exasperat difficile est valde vt
non aliqn̄ ⁊ ad aliq̄d qd̄ dicere nō
debeat erumpat. Et plerūq̄ȝ cōtin
git: vt duȝ culpa subditoꝝ cum ma-
gna inuectiōe corripitur: magistri
lingua vsq̄ȝ ad excessus ptrahatur.
Cum increpatio imoderate accen-
ditur: corda delinq̄ntium i despera
tione depmūtur. Unde necesse ē vt
exasperatus rector cum subditoruȝ
mentem plus se q̄ȝ debuit pcussisse
cōsiderat apud se semp ad pniaȝ re
currat. Ut p hec lamenta in cōspec
tu veritatis veniam obtineat: ex eo
ēt qd̄ p çeli eius studiuȝ peccat. Q̄
figuratiue dn̄s per moysen p̄cepit:
dicēs. Si q̄s abierit cum amico suo
simpliciter in siluā ad cedēda ligna
⁊ lignum securis effugerit manu:
ferrumq̄ȝ lapsuȝ de manubrio ami
cum eius pcusserit ⁊ occiderit: hic
ad vnam p̄dictaꝝ vrbium fugiat ⁊
viuet: ne forte pximus eius cuius
effusus ē sanguis doloris stimulo
persequatur ⁊ apprehendat eum ⁊
percutiat animam eius. Ad siluam
quippe cuȝ amico imus: quotiens
ad intuenda delicta subditorum cō
uertimur: ⁊ simpliciter ligna succi
dimus: cum delinquentium vitia
pia intentione resecamus. Sed se
curis manu fugit: cum sese increpa
tio plusquam necesse est in asperita
tem pertrahit. Ferrumq̄ȝ de ma-
nubrio prosilijt: cum de correptio-
ne sermo durior excedit: ⁊ amicum
percutit ⁊ occidit: quia auditorem
suum prolata contumelia a spiritu
dilectionis interficit. Correpti nā-
qȝ mens ad odium repēte pruit: si

hāc immoderata icrepatio pluſq̄ debuit accendit. Sed is q̄ incaute lingua pcutit: ⁊ ꝓximū extinguit: ad tres neceſſe eſt vrbes fugiat: ⁊ vna eaꝝ defenſus viuat. Quia ſi ad penitētie lamēta ꝯuerſus: i unitate ſacmēti ſub ſpe fide caritate abſcō/dit: reus ppetrati homicidij nō tenetur. Eūq; extincti ꝓxim⁹ cū in/uenerit nō occidet: qa cū diſtrictus iudex venerit: q̄ ſeſe nobis p nature nr̄e cōſortiū iūxit: ab eo ꝓculdu/bio culpe reatū nō expetit: que ſub ei⁹ venia ſpes fides ⁊ caritas abſcō dit. Quātū rector ſacre legis meditatōibus eē debeat itēt⁹. Ca xxij.

Ed oīe h̄ rite a rectore agit ſi ſupne formidinis ⁊ dilec/tionis ſpū afflatus ſtudioſe cotidie ſacri eloqi pcepta meditet: vt in eo vim ſollicitudīs ⁊ erga celeſtē vitaꝫ ꝓuide circūſpectōis: q̄ humane cō uerſatōis vſus ideſinent deſtruit: diuine admonitōis ꝟba reſtaurēt. Et q̄ ad vetuſtatē vite p ſocietatē ſe/culariū ducit: ad amorem ſemper ſpiritalis patrie compūctōis aſpiratōe renouet. Valde nāq; iter hu/mana ꝟba eor defluit. Eūq; idubi/tant cōſtet qđ externis occupatō/num tumultibus ipulſū a ſemetipo corruat: ſtudere iceſſabiliter debet: vt p eruditōis ſtudiū reſurgat. Hic eſt eni q̄ ꝓlatū gregi diſcipulū pau lus admonet dicēs. Dū venio attē/de lectōni. Hinc dauid ait. Quō di/lexi legē tuā dn̄e: tota die meditatio mea eſt. Hinc moyſi dn̄s deportan/da archa pcepit dicēs. Facies q̄t/tuor circulos aureos: quos pones p q̄ttuor arche angelos. Facieſq; vectes d̄ lignis cethī: ⁊ opies auro ī duceſq; p circulos q̄ ſunt iarche la teribus: vt portet i eis: q̄ ſemp erūt i circulis nec vnq̄ extrahentur ab eis. Quid p archam niſi ſanta eccleſia figurat? Cui q̄ttuor circuli p q̄t tuor angulos adiūgi iubētur: qa in eo qđ p q̄ttuor mūdi ptes dilatata tēdit: ꝓculdubio q̄ttuor ſci euāge/lij libris accicta pdicat. Vectes de lignis cethī fiunt: q̄ eiſdē ad portā/dum circulis iſerūtur. Quia fortes pſeuerāteſq; doctores velut iputri/bilia lig̃ q̄rēdi ſunt: q̄ iſtructōibus ſacrorū volūinuꝫ ſemp inherentes ſcē eccleſie vnitatē denuntiēt: ⁊ qua ſi itromiſſi circulis archaꝫ portant. Vectib⁹ qppe archam portare eſt bonis doctoribus ſctāꝫ eccleſiaꝫ ad rudes ifidelium mētes pdicādo de ducere. Qui auro q̄q; iubētur opi/ri: vt cū ſmōe alijs inſonāt: ipſi p et vite ſplendore fulgeſcant. De quib⁹ aperte ſubditur. Qui ſemper erūt ī circulis nec vnq̄ extrahētur ab eis. Quia nimirum neceſſe eſt vt qui ad officium predicationis excubant: a ſacre lectionis ſtudio non recedāt Ad hoc nanq; vectes ineſſe circu lis ſemper iubentur: vt cum portar archam neceſſitas exigit: de intro/mitendi s vectibus: portandi tardi as nulla generetur. Quia videlicet

cum ſpiritale aliquid a ſubditis paſtor inq̄ritur: ignominioſū valde ē: ſi tūc querat diſcere: cum queſtiōes debet enodare. Sed circulis vectes inheret: vt doctores ſemper in ſuis cordibus ſacra eloquia meditantes: teſtamenti archam: ſine mora eleuent: ſi qđ neceſſe eſt ꝓtinus doceant. Unde bene prim⁹ paſtor eccleſie: paſtores ceteros admonet dicens: parati ſemper ad ſatiſfationem omni poſcenti vos rationem de ea que in nobis eſt ſpe. Ac ſi apte dicat vt ad portandam archam mora nulla prepediat: vectes a circulis nunquam recedant. Explicit ſecūda pars. Incipit tertia. Ubi oſtenditur quanta debeat eſſe diuerſitas i arte p̄dicatōis. Cap. xxiij

Uia igitur qualis đbeat eſſe paſtor oſtēdimus nūc qualiter doceat demōſtremus. Ut eni lōge ante nos reuerēde memorie gregorius naçāçenus edocuit nō vna eademqꝫ exortatio ꝯgruit cunctis: quia nec cunctos par morum qualitas aſtringit. Sepe nāqꝫ alios offēdunt: que alijs ꝓſunt. Quia ⁊ plerunqꝫ herbe q̄ hec animalia nutriūt: alia occidunt. Et leuis ſibilus equos mitigat: catulos vero inſtigat. Et medicamentum hunc morbum iminuit: alteri vires iūgit. Et panis qui vitam fortiū roborat: paruulorum negat. Pro qualitate igit̄ audientium formari debet ſermo doctorum: vt ⁊ ad ſua ſingulis congruat: ⁊ tamen a cōmunis edificatōis arte nunq̄ recedat. Quid enī ſunt intente mētes auditorum: niſi vt ita dixerim: quedam in cythara tenſiones ſtrate cordarum: Quas tāgendi artifex: vt non ſibimetipſi diſſimilem cantum faciat: diſſimiliter pulſat. Et iccirco corde conſonam modulationem reddunt: quia vno quidem plectro: ſed non vno ipulſu feruntur. Unde doctor quiſqꝫ vt in una cunctos virtute caritatis edificet: ex vna doctrina: non vna eademqꝫ exortatione tāgere audientium corda debet. Aliter nāqꝫ viri: aliterqꝫ admonēde ſūt feīe.

Aliter iuuenes ⁊ aliter ſenes: aliter inopes aliter locupletes.

Aliter leti: atqꝫ aliter triſtes: aliter ſubditi: aliter vero prelati.

Aliter ſerui: aliter domini: aliter huius mundi ſapiētes: aliter hebetes: aliter ipudentes: aliter verecundi: aliter ꝓterui: aliter puſillāimes.

Aliter patiētes: aliter īpatiētes.

Aliter beniuoli: aliter inuidi.

Aliter ſimplices: aliter impuri.

Aliter incolumes: aliter egri.

Aliter qui flagella metuunt ⁊ ꝓpterea innocenter viuunt: aliter q̄ in iniquitate duruerūt: vt nec per flagella corrigantur.

Aliter nimis taciti: aliter multiloquio vacantes.

Aliter pigri: aliter precipites.
Aliter manſueti: aliter iracundi
Aliter humiles aliter elati.
Aliter ptinaces aliter icōſtātes
Aliter gule ddit: alit̄ abſtinētes
Aliter q̄ ſua bona miſericordit̄ tribuunt: aliter qui aliena rapere ꝯtendunt.

Aliter q̄ nec alienā rapiūt nec ſua largiuntur: aliter q̄ ea q̄ habent ſua tribuūt: alienaq; rapere nō ꝺſiſtūt
Aliter diſcordes aliter paccati.
Aliter ſeminantes iurgia: aliter pacifici.

Aliter admonendi ſunt: q̄ ſacre legis verba non recte intelligūt: aliter q̄ recte intelligunt: ſed humiliter non loquntur. Aliter qui cum predicare digne valeāt: pre nimia humilitate formidant: aliter quos a predicatione imperfectio vel etas prohibet: ꝛ tamen precipitatō impellit

Aliter qui in hoc qꝺ temporalia temporaliter appetunt ꝓſperantur aliter qui quidem q̄ mundi ſunt cōcupiſcint ſed tamen aduerſitatis labore fatigantur.

Aliter coniugijs obligati: aliter a coniugij nexibus liberi.

Aliter admixtionem car nis experti: aliter ignorantes.

Aliter qui peccata deplorant operum: aliter qui cogitationum.

Aliter q̄ ꝯmiſſa plāgunt: nec tn̄ deſerunt: aliter qui deſerunt nec tamen plāgunt.

Aliter qui illicita q̄ faciunt etiāȝ laudant: aliter q̄ accuſāt praua nec tamen deuitant.

Aliter qui repentina concupiſcētia ſuperantur: atq; aliter qui in culpa ex cōſilio ligantur.

Aliter qui licet minima crebro tamē illicita faciunt: atq; aliter qui a paruis ſe cuſtodiunt: ſed aliqñ in grauibus demerguntur.

Aliter qui nec bona incohant: aliter qui incohata minime ꝯſumant

Aliter qui mala occulte agunt: ꝛ bona publice: aliter vero qui bona que faciūt abſcondunt: ꝛ tamen quibuſdam factis publice: male de ſe oppinari permittunt.

Sed que vtil tas eſt ꝙ cuncta h̄ collecta enumeratione tranſcurrimus: ſi nō etiaꝫ admonitionis modo per ſingula quanta poſſumus breuitate pandamus.

Qr aliter admonendi ſunt viri: atq; aliter femine. Cap. xxiiij.

Aliter enim admonendi ſunt viri atq; alr̄ feie Qr illis grauia: iſtis vero iniungenda ſunt leuiora. Vt illos mag̃ exerceant: iſtas vero leuia demulcendo cōuertant.

Qr aliter admonendi ſunt iuuenes aliter ſenes. Cap. xxv.

Aliter admonendi ſunt iuuenes: aliter ſenes. Quia illos plerūq; ſeueritas admonitiōis ad profectuȝ dirigit: iſtos vero ad meliora opera deprecatio blanda cō

ponit. Scriptum quippe eſt. Se-
niorem ne increpaueris: ſed vt pa-
trem obſecra. Qr aliter admo
nendi ſunt inopes: aliter vero lo-
cupletes. Cap. xxvi.

Aliter admonendi ſunt ino-
pes: atq3 aliter locupletes.
Illis offerre conſolationis ſolatiu3
contra tribulationem: iſtis vero in
ferre metum contra elationem de-
bemus. Inopi quippe a domino p
prophetam dicitur. Noli timere q2
non confunderis. Cui non longe
poſt blandiens dicit. Paupercula
tempeſtate conuulſa. Rurſumque
hanc conſolatur dicens. Et te elegi
in camino paupertatis. At ɔtra pa
ulus diſcipulo d̄ diuitib9 dicit. Diui
tibus huius ſeculi precipe non ſup
ba ſapere neq3 ſperare in incerto di
uitiarum ſuaꝝ. Ubi eſt valde notā
dum quod humilitatis doctor: me-
moriam diuitum faciens: nō ait ro
ga ſed precipe quia ⁊ ſi impendēda
eſt pietas infirmanti: honor tamen
nō debetur elationi talibus ergo re
ctum quod dicitur: tanto rectius iu
betur: q̄to ⁊ in rebus tranſitorijs
altitudine cogitationi intumeſcunt
De quibus dn̄s in euangelio dicit.
Ue vobis diuitibus qui habetis cō
ſolationem veſtram. Quia enim q̄
ſunt eterna gaudia neſciunt: ex pre
ſentis vite abundantia conſolātur.
Offerenda eſt igitur eis conſolatio
quos caminus paupertatis exco-
quit: atq3 illis inferendus ē timor:
quos ɔſolatio glorie tēporalis ex-
tollit: vt ⁊ illi diſcant q2 diuitias q̄s
nō ɔcupiſcūt poſſidēt: ⁊ iſti cogno-
ſcant q2 eas quas ɔcupiſcunt poſſi
dere nequaq̄ poſſunt. Plerūq3 enī
qualitas pſonaꝝ pmutat ordinem
moꝝ: vt ſit diues: humilis: pauper
elatus. Unde mox p̄dicantis ligua
cū audiētis vita debet componi: vt
tanto diſtrictius in paupe elationē
feriat quanto ea3 nec illata pauper-
tas inclinat. Et tanto leuius humi
litatem diuitu3 demulceat: quanto
eos nec abundātia q̄ ſubleuat exal-
tat. Nōnunq̄ tamen ⁊ diues ſup-
bus exhortatiōis blandimēto pla-
candus eſt: q2 ⁊ plerūq3 dura vul-
nera p leuia fomenta moleſcūt: ⁊ in
ſanoꝝ furor ſepe medico blandiēte
reducitur. Cūq3 eis in dulcedinem
ɔdeſcēditur: lāguor inſanie mitiga
tur. Neq3 n. negligēter intuendu3
eſt quod cum ſaulem ſpiritus ad-
uerſus inuaderet apprehenſa da-
uid cythara eius veſania3 ſedabat.
Quid enim per ſaulem niſi elatio
potentum? Et quid per dauid in-
nuitur niſi humilis vita ſanctoru3?
Cum ergo ſaul ab immundo ſpiri-
tu arripitur: dauid canēte: eius ve-
ſania temperatur. Quia conſenſus
potentium per elationem in furo-
rem vertitur: dignum eſt vt ad ſa-
lutē mentis quaſi dulcedine cythare
locutōis nr̄e tranqllitate reuocetur.

Aliqñ autē huius ſeculi potētes cū arguunt: prius p quaſdā ſimilitudines velut de alieno negotio requirendi ſunt: ⁊ cum rectam ſententiam quaſi in alterum protullerint tunc modis congruentibus de proprio reatu feriēdi ſunt vt mens tēporali potētia tumida: cōtra corripiētem nequaꝗ̄ ſe erigat: q̄ ſuo ſibi iudicio ſuperbie ceruicem calcat: ⁊ in nulla ſui defēſione ſe exerceat quā ſententia proprij oris ligat. Hinc eſt enim quod nathā propheta arguere regem venerat: ⁊ quaſi de cauſa pauperis contra diuitem iudiciū querebat: vt prius rex ſentētiam ſuam diceret: ⁊ poſtmodum reatū ſuum audiret: quatinus nequaꝗ̄ iuſtitie cōtradiceret: quā in ſeipſe ꝓtuliſſet. Uir itaqꝫ ſanctus ⁊ peccatorē conſiderās ⁊ regem miro ordine audacem reum prius p cōfeſſionē ligare ſtuduit: poſtmodū p inuectionē ſecare. Celauit paululū quod q̄ſiuit: ſed percuſſit repente quē tenuit. Pigrius enim fortaſſe incideret: ſi ſub ipo ſermōis exordio: apte culpā ferire voluiſſet. Sed premiſſa ſimilitudīe eam quā occultabat exacuit īcrepationem. Ad egrum medicus venerat: ſecādū vulnus videbat: ſed de patientia dubitabat. Abſcondit igitur ferrum medicinale ſub veſte: qđ eductum ſubito fixit in vulnere: vt ſecantem gladium ſentiret eger anteꝗ̄ cerneret: ne ſi ante cerneret ſentire recuſaret. Qđ aliī admonēdi ſunt triſtes: aliter leti. Ca. xxvij.

Aliter admonēdi ſunt leti: atqꝫ aliter triſtes. Letis inferenda ſunt triſtia que ſequuntur ex ſupplicio. Triſtibus vero īferēda ſunt leta que ſequūtur ex regno. Diſcāt leti ex minarum aſperitate quod timeant. Audiant triſtes premiorū gaudia de quibus preſumant. Illis quippe dicitur. Ue vobis qui ridetis nūc: quoniam flebitis. Iſti vero eodem magiſtro dicente audiant. Iterum videbo vos ⁊ gaudebit cor veſtrum: ⁊ gaudium veſtrum nemo tollet a vobis. Nonnulli autem leti vel triſtes: non rebus fiunt: ſed cōplexionibus exiſtunt. Quibus profecto intimandum eſt: quod quibuſdam conplexiōibus iuxta ſunt quedam vicia. Habent enim leti ex propinquo luxuriā: triſtes vero irā. Unde neceſſe eſt vt non ſolum quiſqꝫ conſideret quod ex conplexione ſuſtinet: ſed etiā quod ex vicio deterius purget: ne dum nequaquā pugnat: contra hoc quod tollerat: ei quoqꝫ a quo ſe liberum extimat: vicio ſuccūbat. Quod aliter admonēdi ſunt ſubditi: aliter vero ꝑlati. Cap. xxviij.

Aliter admonendi ſunt ſubditi: atqꝫ aliter prelati. Illos ne ſubiectio conterat: iſtos ne locus ſuperiorum extollat. Illi ne minus quod iubentur impleāt: iſti ne plus iuſto iubeāt que compleantur. Illi vt humiliter ſubiaceāt: iſti vt tem-

peranter preſint. Nam quod intel-
ligi et figuraliter poſt illis dicitur.
Filioli obedite parentibus veſtris
in domino: iſtis vero precipitur.
Et vos patres nolite ad iracundiã
prouocare filios veſtros. Illi diſcant
quomodo ante occulti arbitri ocu-
los ſua interiora cõponãt. Iſti quo
modo cõmiſſis ſibi: exẽpla bene vi-
uẽdi exterius prebeãt. Scire etiã
prelati debẽt: quia ſi puerſa vnq̃ p
petrãt tot mortibꝰ digni ſunt: quot
ad ſbditos ſuos pditiõis exempla
tranſmittunt. Vñ neceſſe eſt ut tan
to ſe cautius a culpa cuſtodiãt q̃to
p praua q̃ faciunt: nõ ſoli moriũtur
ſed alioꝝ aie q̃s prius deſtruxerunt
moribꝰ rei ſunt. Admonẽdi ſunt illi
ne diſtictius puniantur: ſi abſoluti
nequerint reperiri ſaltẽ de ſe. Iſti
ne de ſubditoꝝ errãtibus iudicent
etiã ſi ſe iã de ſe ſecuros inueniũt
Illi vt tanto circa ſe ſolliciti vivãt
quanto eos aliena cura non ĩplicat
Iſti vero vt ſic alioꝝ curas expleãt
quatinus et ſua agere non deſiſtant
et ſic i propria ſolicitudine ferueant
vt a comiſſorũ cuſtodia minime te-
peſcãt. Illi enĩ ſibimet vacãti dicit
Vade ad formicam o piger: et con-
ſidera eiꝰ vias: et diſce ſapiam. Iſti
ãt terribiliter admonet cũ dĩ. Fili
mi ſi ſpopõderis pro amico tuo defi-
xiſti apud extraneũ manum ſuam
et illaqueatus es verbi oris tui: et
captus ſermonibus tuis proprijs.
Spondere namq; pro amico ẽ alie
nam animã in periculo ſue puerſati
onis accipere. Vñ et apud extrane
um manus defigitur: quia apud cu
ram ſollicitudinis que ante deerat
mens ligatur. Ubi vero ſui horis il-
laq̃atus ẽ ac proprijs ſermonibus ca
ptus: quia dum cõmiſſis ſibi cogit
bona dicere: ipſum prius neceſſe ẽ
q̃ dixerit cuſtodire. Illaqueatus eſt
igitur oris ſui verbi: dum ratõe exi
gente conſtringitur: vt eius vita ad
aliud queadmonet relaxat: vnde et
apud diſtrictum iudicem cogitur:
tanta in opere exoluere: quãta eũ
conſtat alijs voce precepiſſe Unde
bene mox exortatio ſubditur cũ di-
citur. Ergo fac fili mi quod dico et
temetipſum libera quia incidiſti in
manus proximi tui. Diſcurre: feſtina
ſuſcita amicũ tuũ: ne dederis ſom-
num oculis tuis: nec dormittẽt pal-
pebre tue. Quiſquis autem ad viuẽ
dũ alijs exemplũ pponitur: non
ſolum vt ipſe vigilet: ſed etiã vt ami
cũ ſuſcitet admonet. Ei nãq; vigi-
lare beneuiuendo non ſufficit: ſi nõ
et illum cui preẽ a peccati torpore di
ſiungit Bene autem dicitur Ne de
deris ſomnum oculis tuis nec dor-
mitent palpebre tue. Somnum q̃-
ppe dare oculis ẽ: itẽitione ceſſãte
ſubditorum curam negligere omni
no. Palpebre vero dormittant cum
cogitationes noſtre ea que in ſubdi
tis agnoſcunt arguenda pigredine
deprimente diſſimulat. Plene enĩ
dormire eſt commiſſorum acta: nec

ſcire nec corrigere. Nõ autem dor-
mire ſed dormitare eſt: que quidẽ
rephẽdẽda ſunt cognoſcere: ſed ta-
men propter mentis tedium dignis
ea increpationibus non emendare.
Dormitando vero oculus ad pleniſ-
ſimũ ſomnum ducitur: quia dum
plerumq; qui preeſt malum quod
cognoſcit non reſecat: ad hoc quã-
doq; negligentie ſue merito perue-
nit vt quod a ſubiectis delinquitur
non cognoſcat. Admonẽdi ſunt
itaq; qui preſunt: vt per circunſpe-
ctionis ſtudium oculos peruigiles
intus ⁊ in circuitu habeant: celi ani-
malia fieri contẽdant. Oſtẽſa quip-
pe animalia celi in circuitu ⁊ intus
oculis plena deſcribuntur. Dignũ
quippe eſt vt cuncti qui preſunt in-
tus ⁊ ĩ circuitu oculos habeãt: qua-
tinus ⁊ interno iudici in ſemetipſis
placere ſtudeant: ⁊ exempla vite ex-
terius prebẽtes: ea etiã que in alijs
ſunt corrigẽda deprehẽdãt. Ad-
monendi ſunt ſubditi ne prepoſito-
rum ſuorum vitam temere iudicẽt:
ſi quid eos fortaſſe agere reprehẽſi-
biliter vidẽt: ne vnde recte mala re-
darguunt: inde per elationis impul-
ſum in profundiora mergãtur. Ad-
monendi ſunt ne cum culpas ꝑpo-
ſitorum conſiderãt: cõtra eos auda-
ciores fiant. Sed ſic ſi qua ſunt val-
de eorum praua: apud ſemetipſos
diiudicent: vt tamen diuino cõſtri-
cti timore: ferre ſub eis iugum reue-
rentie non recuſent. Quod melius
oſtendimus ſi dauid factum ad me-
diũ deducamus. Saul quippe per-
ſecutor: cum ad uentrem purgan-
dum fuiſſet ingreſſus ſpeluncham
illic cum viris ſuis dauid inerat: q̃
iam tam longo tẽpore: ꝑſecutiõis
eius mala tollerabat. Cumq; viri
ſui ad feriendum ſaul accederent:
fregit eos reſpõſionibus: quia mit-
tere manũ in chriſtum domini nõ
deberet. Qui tamẽ occulte ſurrexit
⁊ orã clamidis eius abſcidit. Quid
.n. ꝑ ſaul niſi mali doctores? Quid
per dauid: niſi boni ſubditi deſignã-
tur. Saul igitur ventrem purgare
eſt: prauos prepoſitos conceptum
in corde malitiam: vſq; ad opera
miſeri odoris extendere. ⁊ cogitata
apud ſe noxia factis exteriorib⁹ exe-
quendo monſtrare. Quem tamen
dauid ferire metuit: quia pie ſubdi-
torum mentes ab omni ſe peſte ob-
trectationis abſtinẽtes: prepoſito-
rum vitam nullo lingue gladio ꝑ-
cutiunt: etiam cum de imperfectiõe
redarguũtur. Quia etiam ſi quãdo
ꝑ ĩfirmitate ſeſe abſtinere vix poſ-
ſunt: vt extrema quedam atq; exter-
riora prepoſitorum mala: ſed tamẽ
humiliter loquãtur: quaſi oram cla-
midis ſilenter incidunt. Quia vide-
licet dum prelate dignitati ſaltem in-
noxie ⁊ latenter derogant: quaſi re-
gis ſuperpoſiti veſtem ſecant: ⁊ cũ
ad ſe redeunt ipſos ſe vehementiſ-

ſime vel de tenuiſſima verbi laceratione reprehendunt. Unde ⁊ bene illic ſcriptum eſt. Poſt hec dauid percuſſit cor ſuum: eo quod abſciderat oram clamidis ſaul. Facta quidem prepoſitorum oris gladio ferienda non ſunt: et cū iam reprehēdenda recte iudicantur. Quādo vero cōtra eos vel in minimis lingua labitur: neceſſe eſt: vt per afflictionē penitentie cor prematur: quatinus ad ſe reddat: ⁊ cum prepoſite poteſtati deliqrit: eius cōtra ſe iudiciū: a quo ſibi prelata eſt perhorreſcat. Nā cū ꝑpoſitis deliquimus: eius ordinatōi qui eos nobis pretulit obuiamus. Unde moyſes quoqꝫ ꝯtra ſe ⁊ aaron populum ꝯqueri cognouiſſet. Ait. Nos enim quid ſumus? Nec contra nos ē murmur veſtrū ſed ꝯtra dn̄ꝫ.

Qd̄ aliter admonēdi ſūt ſui: atqꝫ aliter dn̄i. Cap̄ xxix.

Aliter admonendi ſunt ſerui atqꝫ aliter dn̄i. Serui ſilicet vt in ſe humilitatem ſemper aſpitiāt domini vero: vt nature ſue qua equaliter ſunt cum ſeruis cōditi: memoriam non amitrāt. Serui admonēdi ſunt: ne dn̄os deſpiciant ne deū offendant: ſi ordinationi illorum ſuperbiendo contradicūt. Domini vero admonendi ſunt: quia contra deum de munere eius ſuperbiunt: ſi eos quos per conditionem tenēt ſub ditos equales ſibi per nature ꝯſortium non agnoſcunt. Iſti admonendi ſunt: vt ſe eſſe ſciāt ſeruos dominorum. Illi vero admonendi ſunt: vt cognoſcant ſe conſeruos eſſe ſeruorum. Iſtis namqꝫ dicitur. Serui obedite dominis carnalibus. Et rurſum. Quicūqꝫ ſunt ſub iugo ſeruitutis: dominos ſuos omni honore dignos arbitrentur. Illis autem dicitur. Et vos dn̄i eadem facite illis remittentes minas ſcientes qđ illorum ⁊ veſter eſt dn̄s in celis.

Qd̄ aliī admonēdi ſunt ſapiētes hꝰ ſeculi: atqꝫ aliter hebetes. C. xxx

Aliter admonendi ſunt ſapiētes huius ſeculi: atqꝫ aliter hebetes. Sapientes quippe admonendi ſunt: vt amittant ſcire que ſciunt: hebetes vero vt appetāt ſcire q̄ neſciunt. In illis hoc primuꝫ deſtruendū eſt ꝙ ſe ſapientes arbitrātur. In iſtis iam edificandum eſt quicquid de ſapientia superna cognoſcitur: quia dum minime ſuperbiunt: quaſi ad ſuſcipiendum edificiū corda parauerunt. Cum illis laborandum eſt: vt ſapiētius ſtulti fiant: ſtultam autem ſapientiā deſerant: ⁊ ſapientem dei ſtultitiā diſcāt Iſtis vero predicandum eſt: vt ab ea que putatur ſtultitia: ad veram ſapientiam viciniꝰ tranſeant. Illis nanqꝫ dicitur. Si quis inter vos videtur ſapiens eſſe in hoc ſeculo: ſtultꝰ fiat vt ſit ſapiēs. Iſtis vo dī. Non multi ſapientes ſecunduꝫ carnem. Et rurſuꝫ. Que ſtulta ſunt mundi elegit deꝰ: vt confundat ſapientes. Illos plerunqꝫ ratiocina

tionis argumenta iſtos nonnunq̄ melius exempla ꝯuertunt. Illis nimirum prodeſt vt in ſuis allegationibus vincti iaceant. Iſtis vero aliqn̄ ſufficit: vt laudabilia alioꝝ facta cognoſcant. Vn̄ magiſter egregius ſapientibus ⁊ inſipientibus dbitor: cum hebreorum quoſdam ſapientes: quoſdam vero tardiores admoneret: illis de cōpletione veteris teſtamenti loques eorum ſapiētiam argumento ſuperauit dicens. Qd enim antiquatur ⁊ ſeneſcit: ꝓpe ad interitum eſt. Cum vero ſolis exemplis quoſdam trahendos eſſe cerneret: in eadem epiſtola adiūxit Sancti ludibria ⁊ ꝟbera experti: iſuper ⁊ vincula ⁊ carceres lapidati ſunt: ſecti ſunt: i occiſiōe gladij mortui ſunt: temptati ſunt. Et rurſum. Mementote prepoſitoꝝ veſtroꝝ qui vobis locuti ſunt verbum dei: quorum intuentes exitum cōuerſationis imitamini fidem. Hec dicit: quatenus ⁊ illos victrix ratio frangeret: ⁊ iſtos ad maiora conſcendere imitatio blāda ſuaderet. Qd aliter admonendi ſunt ipudentes atq; aliter verecundi. Cap. xxxi

Aliter admonēdi ſunt ipudētes atq; aliter verecundi. Illos nanq; ab impudentie vitio non niſi icrepatio dura cōpeſcit. Iſtos aūt plerūq; ad melius exortatō modeſta ꝯponit. Illi ſe delinq̄re neſciunt: niſi et a pluribus increpentur. Iſtis plerunq; ſufficit ad conuerſionem quod eis mala ſua doctor leuiter ad memoriam reducit. Illos melius corrigit qui inuehendo rep̄hendit Iſtis autem maior ꝓfectus adducitur: ſi hoc quod in eis reprehēditur: quaſi ex latere tangat. Impudentem quippe plebem iudeoꝝ dn̄s increpans apte ait. Frōs mulieris meretricis facta eſt tibi noluiſti erubeſcere. Et rurſum: verecundantem refouet dicens. Confuſiones adoleſcentie tue obliuiſceris: ⁊ opprobrij viduitatis tue non recordaberis: quia dominabitur tui qui fecit te. Impudentes quoq; delinquentes galathas paulus increpat dicens. O inſenſati galathe: quis vos faſcinauit? Et rurſuꝫ. Sic ſtulti eſtis vt cum ſpiritu ceperitis: carne conſumamini. Culpas vero verecūdātiū q̄i ꝯpatiēs rep̄hēdit dicēs Gauiſus ſum in domino vehementer quoniam tandem aliquando refloruiſtis per me ſentire ſicut ⁊ ſentiebatis. Occupati enim eratis: vt ⁊ illoꝝ increpatio culpas detergeret: ⁊ horum negligentiam ſermo mollior reuelaret. Quod aliter admonendi ſunt proterui: atq; aliter puſillanimes. Cap. xxxij

Aliter admonendi ſunt proterui: aliter vero puſillāimes Illi enim valde de ſe preſumunt: exprobrādo ceteros dedignāt̄ Iſti autem dum nimis infirmitatis ſue ſunt conſocij plerumq; in deſperationem cadunt. Illi ſingulariter cun

Iſti deſpecta vehemēter eſſe putāt que faciūt iccirco ī deſpatione frā-gūtur. Subtiliter itaqꝫ ab arguente diſcutiēda ſunt opa ꝑteruoꝝ: vt in quo ſibi placēt: oſtēdatur q̄ a deo diſplicēt. Tūc eni ꝑteruos bene corrigimus: cū ea q̄ benefeciſſe: ſe credūt male acta mōſtremus. Ut vnde accepta gloria creditur inutilis cōfuſio ſubſequatur. Nonnūq̄ vero cuꝫ ſe viciū ꝑteruie minime ꝑpetrare cognoſcūt: compēdioſius ad correptionē veniūt: ſi alteri⁹ culpe manifeſtioris ex latere requiſite īproperio cōfundūtur. Ut ex eo qḋ defēdere nequnt: cognoſcāt ſe tenere īprobe quod defendūt. Unde cū ꝑterue corinthos paulus aduerſum ſe videret iflatos: vt alius apollo alius pauli: alius cephe ali⁹ chriſti: ſe eſſe diceret: inceſtus culpā in mediū deduxit: que apud eos ppetrata fuerat: ⁊ incorrepta remanebat dicēs. Audit̄ inter vos fornicatio qualis nec īter gētes: ita vt vxorem patris quis habeat. Et vos inflati eſtis: ⁊ nō magis luctū habuiſtis: vt tolleretur d̄ medio veſtrū q̄ hoc fecit opus. Ac ſi aperte dicat. Quid vos ꝑ ꝑteruiam huius vel illius dicitis: q̄ per diſſolutionē negligētie: nullius vos eſſe mōſtratis

At contra puſillanimes aptius ad iter bene agēdū reducimus ſi q̄dā eoꝝ bona ex latere requiramus. Ut dum ī eis alia reprehēdēdo corripimus: alia amplectendo laudemus. Quatinus eorum teneritudinem laus addita nutriat: quam culpa increpata caſtigat. Plerūqꝫ aūt vtilius apud illos proficimus: ſi ⁊ eorum bene geſta memoramus: ⁊ que ab eis inordiate geſta ſunt iam non tanq̄ perpetrata corripimus: ſed q̄ſi ad hoc ne ꝑpetrari debeant ꝓhibem⁹. Ut ⁊ illa q̄ approbam⁹ illatus fauor augeat: ⁊ ꝯ ea q̄ reprehendim⁹ magis apud puſillāimes exortatio verecunda ꝓualeſcat. Uñ idem paulus: cum theſalonicenſes in accepta predicatione ꝑdurantes quaſi de vicino mundi termio quadam agnoſceret puſillanimitate turbatos: prius in eis que fortia ꝓſpicit laudat: ⁊ caute mōnēdo poſtmodum q̄ infirma ſunt roborat. Ait eī. Grās agere debemus ꝓ omnibus vobis deo ſemꝑ fratres: vt dignuꝫ eſt qm̄ ſupcreſcit fides vr̄a: ⁊ abūdat caritas vniuſcuiuſqꝫ vr̄m ī inuicē: ita vt ⁊ nos ipſi ī vobis gloriemur in eccleſijs dei ꝓ patientia vr̄a ⁊ fide. Qui cuꝫ blanda hec vite eoꝝ ꝑmiſiſſet: ꝑconia paulopoſt ſubdidit dicens. Rogamus autem vos fratres per aduentū domini noſtri ieſu chriſti: ⁊ noſtre ꝯgregatiōis in ipſuꝫ: vt nō cito moueami a uaro ſēſu: neqꝫ terramini: neqꝫ ꝑ ſpiritū: neqꝫ per ſermoneꝫ: neqꝫ per epiſtolam tanq̄ per nos miſſam: quaſi inſtet dies domini. Egit enim verus doctor: vt prius audirēt laudati q̄ cognoſcerent: ⁊ poſtmodum quod

exortati ſequerētur: quatinus eorũ
mētem ne āmonitio ſubiũcta cōcute
ret: laus p̄miſſa ſolidaret. Et qꝛ cō/
motos eos vicini finis ſuſpitiōe co/
gnouerat: nō iam redarguebat mo
tos: ſed q̄ſi traſacta neſciēs adhuc
cōmoueri ꝓhibebat vt dũ de ipſa
lenitate monitiōis p̄dicatori ſuo ſe
incognitos crederēt: tāto reꝑhēſi/
biles fieri: quāto ꝛ cognoſci ab illo
formidarēt.

Quod aliter admonendi ſunt impatientes atqꝫ aliter patientes. Cap. xxxiij.

Aliter admonēdi ſunt ipatiē
tes: atqꝫ aliter patiētes. Dicē
dum nanqꝫ eſt impatiētibus: quia
dum frenare ſpiritũ negligunt: per
multa etiam que non appetunt ini/
quitatum abrupta rapiũtur. Quia
videlicet mentē impellit: furor quo
nō trahit deſideriũ: ꝛ agit cōmota
neſciēs: vnde poſt doleat ſciens. Di
cendũ quoqꝫ eſt ipatiētibus qꝛ dũ
cōmotionis impulſu p̄cipites q̄dā
velud alienati pagunt vix mala ſua
poſtq̄ fuerint ꝑpetrata cognoſcāt.
Qui dum ꝑturbationi ſue minime
obſiſtunt: etiā ſi qua a ſe tranquilla
mente obſiſtũt fuerāt bene geſta cō
fundũt. Et improuiſo impulſu de/
ſtruũt: quicq̄d forſitā diu labore ꝓ
uido conſtruxerunt. Ipſa aũt q̄ ma
ter eſt omniũ virtutũ cuſtoſqꝫ: per
impatientie vitiũ virtus charitatis
amittit. Scriptum q̄ppe eſt. Cha
ritas patiens eſt. Igitur cum mini/
me eſt patiens caritas non eſt. Per
hoc quoqꝫ impatientie vicium ipſa
virtutum nutrix doctrina diſſipat.
Scriptum quippe eſt. Doctrina vi
ri per patientiam dinoſcitur. Tan/
to ergo quiſqꝫ minus oſtēditur do
ctus: quāto minus conuincitur pa/
tiens. Neqꝫ enim poſt veraciter bo
na docēdo impendere ſi viuēdo ne
ſcit equanimiter mala aliena tolle/
rare. Per hoc quoqꝫ impatiētie vi/
tiũ: plerũqꝫ mentē arrogātie culpa
tranſfigit. Quia dum deſpici i mũ/
do hoc quiſqꝫ nō patitur: ſi qua ſi/
bi bona occulta ſunt oſtētare cona
tur. Ac ſic per impatientiā vſqꝫ ad
arrogantiam ducitur. Quia dũ fer
re deſpectionem non poteſt: detegē
do ſemetipſum in oſtētatione glo
riatur. Unde ſcriptum eſt. Melior
eſt patiens arrogāte: quia videlicet
eligit patiens quelibet mala perpe
ti: q̄ per oſtentationis vitiuꝫ bona
ſua occulta cognoſci. At cōtra arro
gās eligit bona de ſe vel falſa iacta
ri ne mala poſſit vel minima ꝑpeti.
Quia igitur cum patientia relin/
quitur etiam bona reliqua que iam
geſta ſunt deſtruũtur: recte ad eze/
chielē eſſe in altari dei fieri foſſa ꝓ
hibetur: vt videlicet in ea holocau/
ſta ſuperpoſita ſeruentur: ſi eni in
altari foſſa non eſſet: omne q̄ in eo
ſacrificium reperiret ſuperueniens
aura diſpergeret. Quid enim ac/
cipimus per altare dei niſi animaꝫ

iuſti. Que quot bona egerit: tot ſuper ſe ante eius oculos ſacrificia im ponit. Que ante eſt altaris foſſa niſi beatorum patientia? Que dū mē tē ad aduerſa tolleranda humiliat: quaſi more fouee hanc in imo poſitam demonſtrat. Foſſa autē in altari fiat: ne ſuperpoſitum ſacrificium aura diſpergat ideſt electoruꝫ mēs patientiam cuſtodiat: ne commota vento inpatientie: etiam hoc quod bene operata eſt amittat. Bene aūt hoc eadem vnius cubiti eſſe memoratur. Quia nimirum ſi patiētia nō deſeritur vnitatis menſura ſeruatꝰ Unde ⁊ paulꝰ ait ad galathas. In uicem onera portate: ⁊ ſic adimplebitis legem chriſti. Lex quippe eſt chriſti caritatis vnitas ꝙ ſoli pficiunt: q̄ nec cū grauātur excedūt. Audiant igitur inpatiētes: quod ſcriptum eſt in prouerbijs. Melior eſt patiens forti viro: ⁊ qui dominatꝰ aīo ſuo expugnatore vrbium. Minor eſt enim victoria vrbium: quia extra ſunt que ſubiguntur. Ualde autem eſt maius: quod per patientiam vincitur: quia ipſe a ſe animus ſuperatꝰ: ⁊ per ſemetipſum ſibimetipſi ſubicit: quando eum patientia intra ſe frenari compellit. Audiant īpatiētes: quod electis ſuis veritas dicit. Impatientia veſtra poſſidebitis animas veſtras. Sic eni cōditi ſumus vt ratio animā ⁊ anima corpus poſſideat. Jus ῡo aīe a corpis poſſeſſione repellitꝰ: ſi nō prius aīa a poſſeſſione rationis poſſideatur. Cuſtodem igitur cōditōis noſtre patientiā dominus eſſe demonſtrauit: q̄ in ipſa nos poſſidere noſmet ipſos docuit. Quanta igitur ſit impatientie culpa cognoſcimus per ꝙ ⁊ hocipſum amittimꝰ poſſidere qd̄ ſumus. Audiant impatiētes quod per ſalomoneꝫ rurſum dicitꝰ. Totū ſpiritum ſuum profert ſtultus ſapiens auteꝫ differt ⁊ reſeruat in poſtremuꝫ. Impatientia vero impellente agitur: vt totus foras ſpiritus proferatur: quoniam iccirco perturbatio citius eicit: quia nulla interius ſapientie diſciplina concludit. Sapiens auteꝫ differt ⁊ reſeruat in poſtremū. Leſus enim in preſens ſe vlciſci nō deſiderat: quia etiam tollerans parci optat: ſꝫ tamē iuſte vidicari omnia extremo iudicio non ignorat. At ꝯtra admonēdi ſūt patiētes ne in eo ꝙ exterius portāt interius doleāt: ne tante virtutis ſacrificum quod integrum foris immolant intus malitie peſte corrumpant: ⁊ cum ab hominibus non agnoſcitur: ſed tamē ſub diuina examinatōe peccatꝰ: tanto deterior culpa doloris fiat: quāto ſibi aň homines virtutis ſpeciem vindicat. Dicendum itaqꝫ eſt patientibus vt ſtudeant diligere quod ſibi neceſſe eſt tollerare. Ne ſi patiētiā dilectio nō

ſequit᷑: in deteriorem culpam odij: virtus oſtēſa ꝟtatur. Un̄ cum paulus diceret: caritas patiēs ē ilco adiunxit. Benigne eſt. Videlʒ oſtendens: quia q̄s ex patientia tollerat amare etiaʒ ex benignitate n̄ ceſſat. Und᷑ idem doctor egregius cū patientiā diſcipulis ſuaderet dicēs omnis amaritudo ⁊ ira: ⁊ indignatio ⁊ clamor: ⁊ blaſſemia tollatur a vobis: q̄ſi cūctis exterius iā bene cōpoſitis ad iteriora cōuertitur: dum ſubiungit cum omni malitia. Quia nimirum fruſtra idignatio clamor ⁊ blaſſemia ab exterioribus tollitur ſi iterioribus vitiorū mater malicia dominat᷑: ⁊ icaſſum foris nequitia incidit᷑ ex ramis: ſi ſurrectura intus multiplitius in radice ſeruatur. Un̄ ⁊ ꝑ ſemetipſam veritas dicit. Diligite inimicos veſtros: bn̄ facite his qui oderunt vos: ⁊ orate ꝓ ꝑſequētibus ⁊ callmniantibus vos. Virtus itaqꝫ eſt coram hominibus aduerſarios tollerare: ſʒ maior virtus eſt corā d̄o diligere. Quia hoc ſolum deꝰ ſacrificiū accipit qd᷑ āte eiꝰ oculos in altari boni opis flāma caritatis accendit Hinc ē qd᷑ quibuſdam patiētibꝰ rurſum nec tamē dilligentibus dicit Quid autēʒ vides feſtucā in oculo fratris tui ⁊ trabē i oculo tuo non vides. Perturbatio q̄ppe ipatientie feſtuca eſt: malitia vero i corde trabis i oculo. Illā nāqꝫ aura temptationis agitat: hanc autē ꝯſumata nequitia pene imobiliter portat. Recte vero illic ſbiūngitur. Hypocrita eijce primū trabeʒ de oculo tuo: ⁊ tunc videbis eicere feſtucā de oculo fratris tui. Ac ſi dicatur mēti iniqꝫ interius dolenti: ⁊ ſanctam ſe exterius ꝑ paciētiam demonſtranti. Prius a te malitie molem excute: ⁊ tūc alios de ipatiētie leuitate reprehende: ne dum nō ſtudes ſimulationem vincere: peius tibi aliena ſit praua tolerare. Euenire etiaʒ plerūqꝫ patiētibus ſolet: vt eo q̄dem tempore q̄ vel aduerſa patiuntur: vel cōtumelias audiūt nullo dolore pulſentur: ⁊ ſic patientiā exibeant: vt cuſtodire etiaʒ cordis inocētiā non obmittant. Sʒ cū poſt paululū hec ipſa q̄ ꝑtulerint ad memoriam reuocāt: igne doloris iſlamantur: argumēta ultionis iq̄runt ⁊ māſuetudinē q̄ tolerātes habuerūt retractātes i malitiā ꝟtūt. Quibus citiꝰ a ꝑdicāte ſuccurit᷑: ſi q̄ ſit huiuſmōi ꝑmutationis cauſa pandatur. Callidus nāqꝫ aduerſarius bellum contra duos mouet: vnum videlicet inflāmans vt cōtumelias prius inferat: alterū ꝓuocās vt cōtumelias leſus reddat. Sʒ plerūqꝫ dum huius iam victor eſt qui iniuriam perſuaſus irrogat ab illo vincitur: qui illatam ſibi equanimiter portat. Unius ergo victor queʒ cōmouendo ſubiugauit: tota cōtra alterū ꝟtute ſe erigit: eumqꝫ obſiſtentem fortit᷑ ⁊ vincentē dolet. Quem quia cōmouere in ipſa cōtumelia ꝑ

iaculatione non potuit: ab apto cer-
tamine iterum quieſcens: ⁊ ſecreta
ſuggeſtione cogitationẽ laceſcens:
aptum deceptionis tempus inqui-
rit. Quia enim publicũ bellum ꝑdi
dit ad exercendas occulte inſidias
exardeſcit. Quietis nãq; iam tẽpo
re ad victoris animum redit: vel re
rum damna vel iniuriarum iacula
ad memoriam reducit. Cunctaq;
que ſibi illata ſunt vehemẽter exag-
gerans intollerabilia oſtendit. Tã
toq; mentem merore conturbat: vt
plerũq; vir patiens: illa ſe equani-
miter tolleraſſe poſt victoriam cap-
tiuus erubeſcat: ſeq; non reddidiſ-
ſe contumelias doleat: ⁊ deteriora
repẽdere ſi occaſio prebeatur q̄rat.
Quib⁹ ergo iſti ſũt ſimiles: niſi his
q̄ ꝑ fortitudine i cãpo victores ſũt:
ſ; per negligentiã poſtmodum itra
vrbis clauſtra rapiuntur? Quibus
ſunt ſimiles niſi is quos irruẽs gra
uis languor a vita nõ ſubtrahit: ſ;
leuiter veniens recidiua febris occi-
dit. Admonendi ſunt igitur patien
tes vt cor poſt victoriam muniant:
vt hoſtem publico bello ſuperatum
inſidiari menibus mentis intẽdãt
vt languorem plus ſerpẽtem time-
ant: ne hoſtis callidus eo in decep-
tione poſtmodum maiori exultati-
one gaudeat: quo illa dudum con-
tra ſe rigida colla victorum calcat.

Qr alr̃ admonẽdi ſunt beniuoli:
atq; aliter inuidi. Cap. xxxiiij

Liter admonendi ſunt beni-
uoli: aliter vero inuidi. Admonen-
di nanq; ſunt beniuoli vt ſic alienis
bonis congaudeant: quatinus ha
bere etiam propria concupiſcant.
Sic ꝓximorũ facta diligendo lau
dẽt: vt ea etiam imitando multipli
cent. Ne ſi in hoc preſentis vite ſtu
dio: ad certamen alienũ deuoti fau
tores ſed pigri ſpectatores aſſiſtunt
eo poſt certamen ſine brauio rema-
neãt: quo nũc in certamine non la-
borant. Et tunc eorũ palmas affli-
cti reſpiciant: in quorũ nunc labo-
ribus occiſi ꝑdurant. Ualde qnip-
pe peccam⁹ ſi aliena bene geſta nõ
diligimus: ſed nil mercedis agim⁹
ſi ea que diligimus inquãtum poſ-
ſumus non imitamur. Dicendũ ita-
q; eſt beniuolis: q̄ ſi imitari bona
minime feſtinant que laudantes ap
probant: ſic eis virtutũ ſanctitas:
ſicut ſtultis ſpectatoribus ludicraꝝ
artium ⁊ hiſtrionũ vanitas placet.
Illi nãq; aurigarum ac hiſtrionu;
geſta fauoribus efferunt: nec tamẽ
tales eſſe deſiderãt: quales illos cõ
ſpiciũt eſſe quos laudãt. Mirãtur
eos placita feciſſe: ſ; tñ ſimuiter de-
uitãt placere. Dicẽdũ eſt beniuolis:
vt cũ ꝓximorũ facta cõſpiciũt ad ſu
um cor redeant: ⁊ de alienis acti-
bus non preſumant: nec bona lau-
dẽt: ⁊ agere recuſent. Grauius q̄p-
pe extrema vltione puniẽdi ſunt: q̄
bus quod vnitari noluerũt placuit
Admonendi ſunt inuidi vt ppẽ-
dant quãte cecitatis ſunt: qui alie-

no ꝑfecto deficiunt: aliena exulta-
tione contabeſcūt: quante infelicita
tis ſunt: qui melioratione proximi
deteriores fiunt. Dumqꝫ augmēta
aliene ꝓſperitatis aſpiciūt apud ſe-
metipſos āxie afflicti cordis ſui pe-
ſte moriūtur. Quid iſtis infellitius
quos dum conſpecta felicitas affi-
cit: pena nequiores reddit. Aliorū
vero bona que habere non poſſunt
ſi diligerēt: ſua feciſſent. Sic quip-
pe ſunt vniuerſi cōſiſtentes in fide:
ſicut multa membra vno cōtinētur
in corpore: que p officium quidem
diuiſa ſunt: ſed in quos ſibi viciſſim
congruūt: vnum fiunt. Unde fit vt
pes per oculuꝫ videat: ꝛ per pedes
oculi gradiantur: ori auditus auri-
um ſeruiat: ꝛ ad vſum ſuū auribus
lingua cōcurrat. ſuffragetur mani-
bus venter: vētri manꝰ operentur.
In ipa igiᷓ corpis poſitione accipi
mus. qd in actione ſeruemus. Ni-
mis itaqꝫ turpe eſt non imitari qd
ſumus. Noſtre ſunt nimirū: que ꝛ
ſi imitari non poſſumꝰ amamus in
alijs: ꝛ amantiū fiunt queqꝫ aman
tur in nobis. Hinc ergo penſent in
uidi caritas quante virtutis ſit: que
alieni laboris opera: noſtra ſine la
bore facit. Dicendum nāqꝫ inuidis
eſt qꝛ dum ſe a liuore minime cuſto
diunt: in antiquā verſuti hoſtis ne-
quitiā dimerguntᷓ. De illo nāqꝫ ſcri
ptuꝫ eſt. Inuidia aūt diaboli mors
intrauit in orbem terrarū. Qꝛ eniꝫ
ipſe celum perdidit condito homi-
ni hoc inuidit: ꝛ ſuam dānationem
perditus ad hec alios perdēdo cu-
mulauit. Admonēdi ſunt inuidi
vt cognoſcant quantis lapſibus ſuc
creſcentis ruine ſubiaceant: qꝛ duꝫ
liuorem a corde minime proiciūt:
ad apertas operū neqtias duoluū
tur. Niſi.n.cayn inuidiſſet acceptā
fratris hoſtiam: minime perueniſ-
ſet ad extinguendā vitaꝫ: vnde ſcri
ptū eſt. Et reſpexit dominꝰ ad abel
ꝛ ad munera eius. Ad cayn vero ꝛ
ad munera eius non reſpexit. Ira-
tuſqꝫ eſt cayn vehementer ꝛ conci-
dit vultus eius. Liuor itaqꝫ ſacrifi
cij fatricidij ſeminariū fuit. Nāqꝫ
melioreꝫ ſe eē doluit. ne vt cūqꝫ eēt
amputauit. Dicendum ē inuidis qꝛ
dum ſe iſta peſte conſumunt: ēt qc-
quid in ſe aliud boni habere viden-
tur interimunt: vnde ſcriptum ē: vi
ta carniuꝫ ſanitas cordis: putredo
oſſium inuidia. Quid enim per car
nes niſi infirmꝰ quedaꝫ ac terrena:
Et quid p oſſa niſi fortia acta ſignā
tur: Et plerumqꝫ contingit: vt que
dam cum cordis inocentia in non-
nullis actibus ſuis infirmi videan-
tur: qdam vero iam quedam ante
humāos oculos robuſta exerceāt:
ſꝫ tamē erga alioꝝ bona intus inui
die peſtilētia tabeſcant. Bñ ergo di
citᷓ. vita carniū: ſanitas cordis. Qꝛ
ſi mentis innocentia cuſtoditur: ēt
ſi qua foris infirma ſunt: quando-
qꝫ roborantur: vñ illic ſubditur re-
cte. Putredo oſſium inuidia: qꝛ per

liuoris vitiu3: ante dei oculos pereunt: et que humanis oculis fortia videntur. Oſſa quidem per inuidiam putreſcere eſt: quedam et robuſtam depire. Quod aliter admonendi ſunt ſimplices: atq3 aliter impuri.

Aliter admonendi ſunt ſimplices. atq3 aliter impuri. Ca. xxxv.

Laudandi ſunt ſimplices qꝫ ſtudeant nunquam falſa dicere: ſ3 ſunt admonendi vt nouerint nonnunquam vera reticere. Sicut. n. ſemp dicentem falſitas leſit: ita nonnunquam quibuſdam audita vera nocuerunt: vnde coram diſcipulis ſuis domin⁹ locutionem ſuam temperans ait. Multa habeo vobis dicere: ſ3 nunc non poteſtis illa portare. Admonendi ſunt igit ſimplices vt ſicut fallatiam vtiliter vitant ſemper: ita veritatem ſp vtiliter proferant. Admonendi ſunt vt ſimplicitatis bono prudentiam adiungant quatin⁹ ſic ſecuritatem de ſimplicitate poſſideant: vt circunſpectionem prudentie non amittant. Hinc namq3 per doctorem gentium dr: volo vos ſapientes ee in bono: ſimplices autem in malo. Hinc electos ſuos per ſemetipſam veritas admonet dicens. Eſtote prudentes ſicut ſerpentes: ⁊ ſimplices ſicut columbe. Quia. v3. in electorum cordibus: deb3 ⁊ ſimplicitatem columbe aſtutia ſerpentis acuere: ⁊ ſerpentis aſtutiam columbe ſimplicitas temperare. Quatinus nec ſe ducti per prudentiam calleant: nec ab intellect⁹ ſtudio ex ſimplicitate torpeſcant.

At contra admonendi ſunt impuri vt qꝫ grauis ſit quem culpabiliter ſuſtinent duplicitatis labor agnoſcant. Dum. n. deprehendi metuunt: ſemp improbas defenſiones querunt: ſemp prauis agitant ſuſpitionib⁹. Nil aut e ad defendendum puritate tutius: nil addicendum veritate facilius. Nam dum fallatiam ſuam tueri coguntur: duro cor labore fatigatur. Hinc namq3 ſcriptum e. Labor labiorum ipſorum operiet eos. Qui enim nunc implet tunc operit: q2 cuius nunc animum per blandam inquetudinem exerit tunc per aſpam retributionem punit. Hinc. n. per hieremiam dr. Docuerunt linguam ſuam loqui mendatium: vt iniq3 agerent laborauerunt. Ac ſi apte diceret. Qui amici veritatis ſine labore ee poterant: vt peccent laborant. Cumq3 viuere ſimpliciter nequeunt: laboribus exigunt vt moriantur. Nam plerumq3 in culpa deprehenſi: dum quales ſint cognoſcire fugiunt: ſub fallacie velamine ſeſe abſcondunt. Et hoc quod peccant quodq3 aperte iam cernitur excuſare moliuntur: ita vt ſepe is qui eorum culpas corripere ſtudet: a ſpe falſitatis nebulis ſeductus: pene ſe amiſiſſe euideat qꝫ de eis iam certam tenebat: vnde recte ſubinde ſpe per prophetam contra peccantem aiam excuſantemq3 ſe dr. Ibi habuit foueam heritius. Herítij quippe noie impure mentis ſeſeq3 calide defendentis duplicitas deſignat q2. v3. heriti⁹ dum deprehendit ei⁹ caput

cernitur ⁊ pedes videtur ⁊ corpus
omne conſpicitur: ſed cum aprehē
ſus fuerit ſemetipſum in ſperā col/
ligit: pedes introrſus ſubtrahit: ca
put abſcondit ⁊ in terra tenētis ma
nus totū ſimul amittitur: quod to/
tum ante videbatur. Sic nimirum
ſic īpure mentes ſūt: cum in ſuis ex
ceſſibus cōprehendunt. Caput eni
heritij cernit᷑: quia q̄ initio ad cul/
pam peccator acceſſerit videt᷑. Pe/
des heritij conſpiciūtur quia q̄b⁹
veſtigijs neq̄tia ſic ꝑpetrata agno/
ſcitur: ⁊ tamē adductis repente ex/
cuſationibus impura mēs ītrorſuꝫ
pedes colligit: quia cūcta iniq̄tatis
ſue veſtigia abſcōdit. Caput ſubtra
hit quia miris defēſionibus nec in/
choaſſe malum oſtendit ſe aliquod.
Et quaſi ſpera ī manu tenentis re/
manet quia is qui corripit cūcta q̄
iam cognouerat ſubito amittens ī/
uolutum intra cōſcientiam peccato
rem tenet. Et quē totum iam depre
hendendo viderat: tergiuerſatiōe
praue illuſus defēſionis: totuꝫ pari
ter ignorat. Foueā ergo heriti⁹ hꝫ
ī reprobrijs: quia malitioſe mētis
duplicitas ſeſe intra ſe colligēs: ab/
ſcondit ī tenebris defenſionis. Au/
diant impuri quod ſcriptū ē. Qui
ambulat ſimpliciter: ābulat ꝯfiden
ter. Fiducia q̄ppe magne ſecuritat̄
eſt: ſimplicitas actiōis. Audiāt qđ
ſapiētis ore dicitur. Spiritus ſāct⁹
diſcipline effugiet fictum. Audiant
qđ ſcriptura rurſuꝫ teſte ꝓhibetur
Cum ſimplicibus ſermocinatio ei⁹
Deo enim ſermocinari ē ꝑ illuſtrati
onem ſue pſentie: humanis mētib⁹
archana reuelare. Cū ſimplicibus
igitur ſermocinari dicitur: quia de
ſupnis miſterijs illoꝝ mētes radio
ſue viſitationis illuminat: q̄s nulla
vmbra duplicitat̄ obſcurat. Eſt au/
tem ſpeciale duplitium malū q̄a dū
ꝑuerſa ⁊ dupplici actione alios fal
lunt: quaſi pſtātius ceteris pruden
tes ſe eſſe gloriantur. Et quia diſtri
ctōēꝫ retributionis non cōſiderant
de dānis ſuis miſeri exaltāt. Audi
ant autē qn̄ ſophōias ꝓpheta vim
diuine animaduerſiōis ſuper illos
intentat dicens. Ecce dies domini
venit: magn⁹ et horribilis: dies ire
dies illa dies tenebrarum ⁊ calligis
dies nebule ⁊ turbinis: dies tube ⁊
clangoris ſuper omnes ciuitates
munitas: ⁊ ſuper omnes angulos
excelſos. Quid per ciuitates muni
tas accipitur: niſi ſuſpecte mentes:
⁊ fallaci ſemꝑ defenſione circūdate
Que quotiēs earuꝫ culpa corripit᷑
veritat̄ ad ſe iacula non admittunt
Et quid per excelſos angulos niſi
īpura corda ſignāt᷑? Duplex q̄ppe
in angulis ſꝑ ē paries. Que dū ꝟi
tatē ſimplicitat̄ fugiūt ad ſemetipā
q̄dāmodo duplicitatis ꝑuerſitate
replicātur ⁊ q̄d eſt deterius apud
cogitatiōes ſuas ī faſtu prudentie
exipā ſe culpa impuritatis extollūt
Dies igit᷑ dñi vīdicē atqꝫ aīaduſio
nis plena ſuꝑ ciuitates munitas ⁊

ſuper angulos venit: q2 ira extremi iuditij: humana corda ꝛ defenſioni bus contra veritatē clauſa deſtruit ꝛ duplicib9 inuoluta diſſoluit. Tūc eni cadent munite ciuitates: q2 mē tes impenetrate deo damnabūtur. Tunc excelſi anguli corruēt: quia corda q̄ ſe per ipuritatis prudentiā erigunt: p iuſtitie ſentētiam proſter nūtur.

Qd̄ aliter admonēdi ſūt icolūes: atq3 aliter egri. Ca. xxxvi.

Aliter amonēdi ſūt icolumes atq3 alr̄ egri. Admonēdi ſūt in columes vt ſanitatē3 corpis exer ceant ad ſanitatē mentis: ne ſi acce pte incolumitatis grām: ad uſū ne quitie inclinēt: dono dei deteriores fiant: ꝛ eo poſtmodū ſupplitia gra uiora mereātur: quo nunc largiori bus bonis dei: male vti nō metuūt. Admonēdi ſūt icolumes: ne opor tunitatem ſalutis ꝑmerētes i perpe tuū deſpitiāt. Scriptum nāq3 eſt. Ecce nūc tp̄s acceptabile: ecce nūc dies ſalutis. Admonēdi ſūt ne pla cere deo ſi cū pn̄t noluerit: cum vo luerint ſero nō poſſint. Hinc eſt eni q̄d poſt ſapia d̄ſerit quos pri9 diui tius renuētes vocauit dicēs: voca ui ꝛ renuiſtis: extēdi manū ꝛ nō fu it q aſpiceret. Deſpexiſtis oē cōſiliū ꝛ icrepationes meas neglexiſtis. Ego quoq3 i iteritu veſtro ridebo ꝛ ſubſānabo: cum vobis qd̄ time batis aduenerit. Et rurſū. Tūc iuo cabit me ꝛ nō exaudiā: mane ꝯſur gent ꝛ nō inuenient me. Sal9 itaq3 corporis quādo ad bn̄ operandum accepta deſpicitur: quāti ſit mune ris admiſſa ſētit: ꝛ in fructuoſe ad vltimū q̄ritur: q cōgruo conceſſā tē pore vtiliter nō hētur: vn̄ bene per ſalomonē rurſū dr̄. Ne des alienis tuum honorē: ꝛ ānos tuos crudeli ne forte ipleant̄ extranei virib9 tu is: ꝛ l bores tui ſint in domo aliēa ꝛ gēm s in nouiſſimis quando con ſumpſeris carnes ꝛ corp9 tuū. Qui nāq3 a nobis alieni ſunt niſi mali gni ſpūs: q2 celeſtis patrie ſūt for te ſepati? Quis vero honor noſter eſt: niſi quid ēt in luteis corporib9 conditi: ad conditoris tn̄ noſtri ſu m9 imaginē creati? Uel q̄s ali9 cru delis niſi ille apoſtata angelus: q ꝛ ſemetipſum pena mortis ſuperbi endo perculit: ꝛ inferre mortē hūa no generi ēt perdit9 nō pepercitur Honorem ſuū alienis itaq3 dat: q ad dei imaginē ac ſimilitudinē con ditus vite ſue tēpora malignorum ſpūū3 voluptatib9 adminiſtrat. An nos ēt ſuos crudeli tradit: q2 ad vo luntatem male dampnātis aduerſa rij: accepta viuēdi ſpatia expendit: vn̄ bn̄ ſubdr̄. Ne forte ipleant̄ ex tranei virib9 tuis: ꝛ labores tui ſint in domo aliena. Quiſquis eni3 per acceptā valitudinē corpis per attri butā ſibi ſapiam mentis: nō exercē dis virtutib9 ſ3 perpetrandis vitijs laborat: nequaq̄ viribus ſuis ſua3 domu3: ſ3 extraneorum habitacula .i. imūdorum ſpūum fcā multipli

cat nimirum luxuriando vel ſuperbiendo agēs: vt ēt ſe addito perditorum numerus creſcat. Bene autē ſubdit: 7 gēmas ī nouiſſimis quādo cōſumpſeris carnes: 7 corpus totum. Plerūqꝫ enim accepta salus carnis: per vitia expendit. Sꝫ cum repente ſubtrahit: cum moleſtijs caro atteritur: cum iam egredi aīa vrgetur: diu male habita quaſi ad bn̄ viuēdū ſalus amiſſa reqritur. Et tūc gemunt hoīes q᷑ deo ſeruire noluerunt: qn̄ dāna negligentie ſue recuperare ſeruiendo nequaquā poſſūt vnde alias dī. Cum occideret eos inquirebant eum. At cōtra admonēdi ſunt egri vt eo ſe dei filios ſentiant: quo illos diſciplīe flagella caſtigant. Niſi eni correctis hereditatem diſpōeret: erudire eos per moleſtias non curaret. Hinc nanqꝫ ad ioannē dominus per angelum dicit. Ego quos amo corrigo 7 caſtigo. Hinc rurſum ſcriptū eſt. Fili mi noli negligere diſciplinam domini: nꝫ fatigeris cum ab eo argueris: quē diligit enim dominus corrigit 7 caſtigat: flagellat aūt omnē filium quē recipit. Hinc pſalmiſta ait. Multe tribulatōes iuſtorum. Hinc beatus iob in dolore clamans ait. Si iuſtus fuero nō leuabo caput ſaturatus afflictione 7 miſeria. Dicendum ē egris vt ſi celeſtē patriā ſuam credunt: neceſſario in hac vita labores velut in aliena patria patiātur. Hinc eſt. n. q᷑ extra lapides tonſi ſunt: vt in cōſtructōe templi domini abſqꝫ mallei ſonitu ponerētur. Qꝛ videlicet nūc foris per flagella tondimur: vt intus in tēplum dei poſtmodum ſine diſciplīe percuſſione diſpōamur quatinus q̇cquid in nobis eſt ſuperfluū: mō pcuſſio reſecet: 7 ſola nos in edificatōe caritatis concordia liget. Admonēdi ſunt egri vt cōſiderent. p percipiēdis terrenis hereditatibus q̄ dura carnales filios diſciplinē flagella caſtigēt. Que ergo nobis diuine correctionis grauis ē pena: per quā 7 nūquā amittenda hereditas percipit: 7 ſemp manſura ſupplitia vitant. Hinc 7. n. paulus ait. Patres q̇dem carnis noſtre habuimus eruditiones 7 reuerebamur eos: nō multo magis obtemperabimus patri ſpūuꝫ 7 viuemus? Et illi q̇dem in tpe paucorum dierꝫ: ſꝫ volūtatem ſuam erudiebant nos. Hic aūt ad id quod vtile ē: in recipiendo ſanctificationem eius. Admonēdi ſunt egri: vt conſiderent q̄ta ſalus cordis ſit moleſtia corporis que ad ſui cognitionem mētē reuocat. Et quam plerūqꝫ ſalus abijcit: in firmitatis memoria reformat: vt animus q̇ extra ſe in elationem ducitur: cui ſit cōditōi ſubditus ex percuſſa quam ſuſtinet carne memoretur. Qꝛ recte p balaā ſi tamē vocem dei ſubſeq̇ obediēdo voluiſſet: ī ipſa eius itineris retardatōe ſignat. Balaā

nãq3 puenire ad ppoſitum tẽdit: ſ3 ei9 votum aial cui preſidet prepedit Prohibitiõe q̃ppe imorata aſina vi det angelum quẽ humana nõ videt mens. Quia plerũq3 caro per mole ſtias tarda flagello ſuo menti deu3 indicat: quem mẽs ipſa carni preſi dens nõ videbat. Ita vt anxietate3 ſpũs pficere in hoc mundo cupien tis: velut iter tendẽtis impediat: do nec ei inuiſibilem qui ſibi obuiat ino teſcat: vnde 7 bñ per petru3 dĩ. Cor rectionem habuit ſue veſanie ſubiu gale aial mutum: qd hoĩs voce lo quens phibuit pphete inſipientiã. Inſan9 q̃ppe hõ a ſubiugali muto corripitur: qñ mẽs elata humilita tis bonu3 qd tenere debeat ab affli cta carne memoratur: Sed huius correctiõis donum balaã nõ obtiu it: iccirco quia ad bñdicendum miſ ſus fuerat: 7 ad maledicẽdum per gens voce3 nõ mentẽ mutauit. Ad monendi ſunt egri: vt moleſtia cor poralis quãti ſit muneris conſide rẽt: q̃ 7 admiſſa peccata diluit: 7 ea que poterant admitti cõpeſcit: que ſumpta ab exterioribus plagis: cõ cuſſe mẽti penitentie vulnera infli git: vnde ſcriptum eſt. Liuor vulne ris abſtergit mala: 7 plage i ſecreti oribus ventris. Mala eni liuor ab ſtergit vulneris: q2 flagellorum do lor vel cogitatas vel ppetratas neq̃ tias diluit. Solet vero ventris ap pellatione mẽs accipi: q2 ſicut ven ter conſumit eſcas: ita mẽs pertra ctãdo excoquit curas. Quia eni ve ter mẽs dĩ: ea ſentẽtia docetur: qua ſcriptum eſt. Lucerna dñi que inue ſtigat omnia ſecreta ventris: ſpira culum hoĩs. Ac ſi diceret: diuini af flatus illumiatio cu3 i mẽtem hoĩs venerit: eam ſibimetipſi illuminãs oſtẽdit: q̃ añ ſci ſpũs aduentum co gitationes prauas 7 portare pote rat: 7 pẽſare neſciebat. Liuor. n. vul neris abſtergit mala 7 plage i ſecre tiorib9 ventris: q2 dum exterius p cutimur: ad peccatorum noſtroru3 memoriam taciti afflictiq3 reuoca mur. Atq3 ante oculos noſtros cũ cta q̃ a nobis ſunt male geſta redu cimus 7 per hoc qd patimur foris magis itus q̃d fecim9 dolem9: vn de fit vt iter apta vulnera corporis ampli9 nos abluat plaga ſecreta vẽ tris: q2 ſanat neq̃tiam praui opis occultum vulnus doloris. Ad monẽdi ſunt egri quatinus patien tie virtutem ſeruẽt: vt inceſſãter cõ ta redemptor noſter: ab hijs quos creauerat pertulit mala cõſiderẽt: quod tot abiecta cõuitiorum pbra ſuſtinuit: q̄ de manu antiq̃ hoſtis captiuorum quottidie aĩas rapiẽs inſultãtium alapas accepit: qd aq̃ nos ſalutis abluens: a perfidorum ſputis faciem non abſcondit: q̄ ad uocatione ſua3 nos ab eternis ſup plitijs liberãs: tacit9 flagella tolle rauit. Qd iter angelorum choros pẽnes nobis honores tribuẽs: co laphos ptulit: qd a pcõp nos pun

ctionibus ſaluans ſpinis caput ſup ponere non recuſauit: q̄ eterna noſ dulcedine inebrians: i ſiti ſua ama ritudinē fellis accepit. Qui pro nobis patrē q̄uis diuinitate eēt eq̄lis: adorauit ſub irriſione adorat᷑ tacuit: q̄ vitam mortuis preparās: vſq3 ad mortem ipſe vita peruenit. Cur itaq3 aſperū creditur: vt a deo tolleret flagella pro malis: ſi tāta deus pertulit ab hominibus mala ꝓ nobis. Aut ſana intelligentia quis de percuſſione ſua ingratus exultat: ſi ipe huic ſine flagello nō exijt. q̄ hic ſine peccato iuxta᷑ Qualiter admonēdi ſunt q̄ flagella metuunt: ⁊ propterea innocenter viuunt: atq3 aliter qui ſic iniq̄tate duruerunt: vt nē p flagella corrigant᷑. Ca. xxxvij.

Liter admonēdi ſunt qui flagella metuūt ⁊ ꝓpterea innocenter viuunt: atq3 aliter qui ſic in iniquitate duruerunt: vt nec per flagella corrigātur. Dicendum nāq3 ē flagella timentibus: vt ⁊ bona temporalia nequaq̄ꝫ pro magno deſiderent: q̄ ad eē ēt prauis videt: ⁊ mala pñtia nequaquā3 velut intollerabilia fugiāt: quib᷑ plerumq3 hic ēt bonos affici nō ignorant. Admonendi ſunt vt ſi malis veraciter carere deſiderāt: ſupplitia eterna perhorreſcant. Nec in hoc ſupplitiorū timore permaneant: ſed ad amoris gr̄a3 nutrimēto caritatis excreſcāt. Scriptum quippe ē. Perfecta caritas foras mittit timorem. Et iteru3 ſcriptum eſt. Non enim accepiſtis ſpūm ſeruitutis iterū in timore: ſ3 ſpūm adoptionis filiorum in quo clamamus abba pr̄: vnde idem doctor iterum dicit: vbi ſpūs dn̄i ibi libertas. Si ergo adhuc a praua actione formidata pena ꝓhib3 profecto formidantis aīum nulla ſpūs libertas tenet. Nam ſi penam n̄ metueret: culpam ꝓculdubio perpetraret. Ignorat itaq3 mens gr̄a3 libertatis: quā ligat timoris ſeruit᷑. Bona enim ꝓ ſemetipſis amanda ſunt ⁊ nō penis compellētibus exequenda. Na3 qui ꝓpterea bona facit: q2 tormentorum mala metuit: vult nō eē q̄ metuat: vt audenter illicita cōmittat: vnde luce clarius conſtat q̄ coram deo inocētia admittit᷑: ante cuius oculos ex dſiderio peccatur.

At contra hij quos ab iniquitatibus nec flagella cōpeſcunt: tanto acriori inuectione feriēdi ſunt: quāto inſenſibilitate maiori duruerūt. Plerūq3 enim ſine dedignatione d dignādi ſunt: ſine deſperatione deſperādi: ita dūtaxat vt oſtēſa deſperatio formidinem incutiat: ⁊ ſubiūcta admōitio ad ſpē reducat. Diſtricte itaq3 contra illos diuine ſententie proferende ſunt: vt ad cognitionem ſui aīaduerſione cōſiderata reuocentur. Audiant enī in ſe impletum eē. q̄ ſcriptum eſt. Si cōtunderis ſtultū i pila quaſi tipſanas feriēte deſuper pilo: non auferet᷑ ab eo ſtultitia eius. Contra hos prophe

ta dñs queritur dicens. Attriuiſti eos: ⁊ renuerũt accipere diſciplinã. Hinc eſt ꝙ dom⁹ dicit. Interfeci ⁊ perdidi populum iſtũ: ⁊ tñ a vijs ſuis non ſunt reuerſi. Et rurſus ait. Populus non ẽ reuerſus ad percutientem ſe. Hinc voce flagellantiũ ꝓpheta cõquerit dicens. Curauimus babilonē ⁊ nõ eſt ſanata. Babilon q̃ppe curat nec tñ ad ſanitatem reducit: qñ mens in praua actione confuſa verba correctionis audit flagella correctõis percipit: ⁊ tamẽ ad recta itiera ſalutis: redire cõtẽpnit. Hic captiuo iſrahelitico populo: nec tñ ab iniquitate conuerſo dñs exprobrat dicens: verſa eſt mihi dom⁹ iſrael in ſcoriã. Oẽs iſti: es ſtãnum: ⁊ plũbum: ⁊ ferrum: in medio fornacis. Ac ſi apte dicat. Purgare eos per ignem tribulatõis volui: ⁊ argentum vel aurum illos fieri queſiui: ſed in fornace mihi: i es: ſtãnum: ferrũ ⁊ plumbũ verſi ſunt: q2 nõ ad virtutem ſ3 ad vitia ẽt i tribulatione ꝓruperũt. Es q̃ppe dũ percutit ampli⁹ metallis ceteris ſonitum reddit. Qui igit in tribulatione poſitus erũpit ad murmurationis ſonitum: in es verſus in medio fornacis eſt. Stãnus vero cum ex arte componit argenti ſpẽm mentitur. Qui vero ſimulationis vitio nõ caret in tribulatione ſtãnus factus eſt in fornace. In ferrum aũt vertitur: qui vite ꝓximi inſidiatur. Ferrum itaq3 in fornace eſt: q̃ nocendi malitiam non amittit in tribulatione. Plũbu3 quoq3 ceteris metallis eſt grauius. In fornace ergo plumbum inuenitur: q̃ ſic peccati ſui pondere p̃mitur: vt ẽt in tribulatiõe poſitus: eternis d̃ſiderijs nõ leuetur. Hinc rurſum ſcriptum eſt. Multo labore ſudatum ẽ: ⁊ non exiuit d̃ ea nimia rubigo eius: neq3 per igne3. Ignem q̃ppe nobis tribulationis admouet: vt in nos rubiginem purget vitiorum. Sed neq3 per igne3 rubiginem amittim⁹ quãdo ⁊ inter flagella vitio nõ carem⁹. Hinc propheta iterũ dicit. Fruſtra conflauit conflator: malitie eoꝝ non ſunt cõſumpte. Sciẽdu3 vero eſt ꝙ nõnũq̃ cum inter flagellorum duritiã remanẽt incorrecti dulci ſũt admonitione mulcendi. Quos eni cruciamenta nõ corrigunt: nõnũq̃ ab iniquis actib⁹ leuia blãdimenta cõpeſcũt. Quia ⁊ plerumq3 egros quos fortis pigmẽtoru3 potio curare nõ valuit: ad priſtinã ſalute3 tepens aqua reuocauit. Et nõnulla inciſiõe vulnera que curari nequeunt fomẽtis olei ſanãtur: ⁊ durus adamas inciſionem ferri minime accipit: ſed leui hircorum ſanguine molleſcit.

Q aliter admonẽdi ſunt nimis taciti: atq3 aliter multiloquio vacãtes. Capitulũ. xxxviij.

Aliter admonẽdi ſunt nimis taciti: atq3 aliter multiloq̃o vacãtes. Inſinuari nãq3 nimis tacitis deb3: q2 dum q̃dam vitia icaute

fugiūt: occulte dterioꝛib⁹ implicā-tur. Nam ſepe linguā quia imode ratius frenant i coꝛde graui⁹ mul-tiloquiū tollerāt: vt eo ꝑplus cogita tiones in mente ferueāt: quo illos violēta cuſtodia indiſcreti ſilentij anguſtat. Que plerunqꝫ tanto la-tius dtfluunt: quāto ſe eſſe ſecuri⁹ exſtimāt quia foris a repꝛehēſoꝛi-bus nō videtur: vnde nōnūqꝫ mēs in ſuperbiam extollitur: ⁊ quos lo quentes audit quaſi iſirmos deſpi cit. Cūqꝫ os coꝛpoꝛis claudit: quā-tum ſe vitijs ſuperbiendo apiat nō agnoſcit. Linguā ⁊.n. pꝛemit: mēte eleuat: ⁊ cū ſuaꝫ neqtiam mime cō ſiderat: tāto apud ſe cūctos liberi⁹: quāto ⁊ ſecreti⁹ accuſat. Admonen di ſūt ergo nimis taciti: vt ſcire nō ſolum ſollicite ſtudeant: quales fo-ris oſtēdere: ſed ēt quales ſe debe-ant intus exhibere: vt plus excogi-tatōib⁹ occultū iudiciū qꝫ ex ſermo nib⁹ repꝛehēſionem metuāt ꝓximo rum. Scriptum nāqꝫ ē. Fili mi at-tēde ſapiam meam: ⁊ pꝛudētie mee iclina aurem tuā: vt cuſtodias cogi tatōes. Nil qppe i nobis ē coꝛde fu gatius: qd a nobis totiens recedit: quotiēs per pꝛauas cogitatōes de fluit. Hic ⁊.n. pſalmiſta ait. Coꝛ me um dereliqt me. Hic ad ſemetipſuꝫ rediēs dicit. Inuēit ſeru⁹ tu⁹ coꝛ ſuū vt oꝛaret te. Cum ergo cogitatio ꝑ cuſtodiam reſtrigitur: coꝛ qd fuge re conſueuit iuenit. Plerūqꝫ aūt ni mis taciti: cū nōnulla patiūtur iniu ſta: eo i acrioꝛē doloꝛeꝫ ꝓdeūt: quo ea q̄ ſuſtinēt nō loquūtur. Nam ſi illatas moleſtias ligua trāqlle dice ret: mēs a cōſcie doloꝛe aliēa mane ret. Uulnera eiꝫ clauſa: pl⁹ cruciāt. Nā cū putredo q̄ itus feruet eijcit ad ſalutē doloꝛ apit. Scire igit d-bent q̄ pluſqꝫ expedit tacēt: ne inter moleſta q̄ tolerant: dum liguam te nēt: viꝫ doloꝛis exagerent. Admo nēdi ſūt eim vt ſi ꝓximos ſicut ſe di ligūt: minime illis taceāt vñ eos iu-ſte repꝛehēdunt: vocis eim medica mie vtroꝛūqꝫ ſaluti cō currit: dum ⁊ ab illo q̄ ifert actō pꝛaua cōpeſci-tur: ⁊ ab hoc qui ſuſtiet doloꝛis fer uoꝛ vulnere aperto tempant. Qui enim mala ꝓximoꝛuꝫ deſpiciunt: ⁊ tamē ſilētio liguam pꝛemūt: quaſi cōſpectis vulnerib⁹ vſuꝫ medicami nis ſubtrahunt: ⁊ eo moꝛtis aucto-res fiūt: quo virus quod poterant curare noluerūt. Ligua itaqꝫ diſcre te frenāda eſt: nō inſolubiliter obli gāda. Scriptuꝫ nāqꝫ eſt. Sapiēs vſqꝫ ad tēpus tacebit: vt nimirū cū opoꝛtunum fuerit poſtpoſita cenſu ra ſilētij: loquēdo que cōgruunt in vſum ſe vtilitatis ipendat. Et rurſū ſcriptum ē. Tēpus loquēdi: ⁊ tēp⁹ tacēdi. Diſcrete quidē viciſſitudinū pēſanda ſūt tempoꝛa: ne aut cum re ſtrigi ligua dbꝫ: per verba iutiliter defluat: aut cū loq̄ vtiliter poteſt: ſe metipſam pigre reſtrigat. Qꝫ bene pſalmiſta ꝯſiderās ait. Pōe dñe cu ſtodiam oꝛi meo: ⁊ hoſtium circun

ſtantie labijs meis. Non enim po
ni ori parietem: ſed hoſtium petijt:
qđ videlicet apit' ⁊ claudit'. Unde
⁊ nobis caute diſcendum eſt: quati
nus hos diſcretum: ⁊ congruo tem
pore vox aperiat: ⁊ rurſum tacitur
nitas congruo claudat. At ꝯtra
admonēdi ſūt multiloquio vacantes
vt vigilāter aſpiciant a quāto recti
tudinis ſtatu depereūt: dum ꝑ mul
tiplicia verba dilabuntur. Humana
etenim mens: aque more ⁊ circūdu
ſa ad ſuperiora colligitur: q2 illud
repetit vnde deſcendit: ⁊ relaxata
deperit quia ſe per īfima inutiliter
ſpergit. Qđ eni ſuper ſe vacuis ver
bis a ſilentij ſui cenſura diſſipatur:
quaſi tot riuis extra ſe ducitur: vn
de ⁊ redire interius ad ſui cognitio
nez nō ſufficit: q2 per multiloquiuz
ſperſa: a ſecreto ſe intime conſidera
tionis excludit. Totam vero ſe in
ſidiantis hoſtis vulnerib9 detegit:
quia nulla ſe munitione cuſtodie cir
cūdudit: vnde ſcriptum eſt. Sicut
vrbs patens ⁊ abſq3 murorū3 am
bitu: ita vir q̄ non poteſt in loquen
do cohibere ſpūm ſuum. Quia eni
muruz ſilentij nō habz: patet inimi
cis iaculis ciuitas mentis. Et cuz ſe
per verba extra ſemetipſam eicit: a
pertam ſe aduerſario oſtēdit. Quā
tanto ille ſine labore ſuperat: quāto
ipſa que vincitur per multiloquiuz
contra ſemetipſam pugnat. Plerū
q3 autez quia mēs deſidioſa ꝑ quoſ
dam gradus in lapſum caſus ipelli
tur: dum ocioſa cauere verba negli
gimus: ad noxia peruenimus: vt ꝑ
us loqui aliena libeat poſtmodum
detractionibus eorum vitam ꝺ qui
bus loquit' mordeat: ad extremum
vero vſq3 ad apertas lingua contu
melias erumpat. Hic ſeminātur ſti
muli oriūtur rixe: accēdūtur faces
odiorum: pax extinguitur cordiuz:
vnde bene per ſalomonem dr̄. Qui
dimittit aquam: caput ē iurgiorū3.
Aquam q̄ppe dimittere ē: linguaz
influxum eloquij relaxare: cui con
tra in bona ēt ꝑte dicit. Aqua ꝓfū
da ꝟba ex ore viri. Qui ergo dimit
tit aquam caput ē iurgiorū3. Quia
qui linguam non refrenat concordi
am diſſipat: vnde e diuerſo ſcriptū
eſt. Qui imponit ſtulto ſilentiū iras
mitigat. Qr autez multiloquio quiſ
q3 ſeruiens linguam frenare nequi
uerit: accidit vt rectitudinem iuſti
cie tenere nequaquā poſſit qod te
ſtatur propheta qui ait: vir liguo
ſus non dirigetur in terra. Hic ſalo
mon iterum dicit. In multiloquio
peccatū nō deerit. Hinc eſaias ait.
Cuſtos iuſtitie ſilentium. vz. idicās
quia mentis iuſtitia deſolatur: quā
do ab īmoderata locutione paſcit'.
Hinc iacobus ait. Si quis putat ſe
religioſum eſſe nō refrenans liguaz
ſuam: ſed ſeducens cor ſuum: hui9
vana eſt religio. Hinc rurſus ait.
Sit omnis homo velox ad audi
endum: tardus autem ad loquēdū
⁊ tardus ad iram. hinc iterum vim

lingue diffiniēs adiungit. Lingua i quietum malum: plena veneō mortifero. Hic per ſemetipſam nos admonet veritas dicens. Oē verbum ocioſum quod locuti fuerint homines: rōnem reddent de eo in die iuditij. Ocioſum quippe verbū ē: qd aut rōne iuſte neceſſitatis: aut itentiōe pie vtilitatis caret. Si ergo rō de ocioſo ſermone exigitur: penſemus que pena multiloquium maneat in quo ēt per noxia verba peccatur. Qr aliter admonēdi ſunt pigri: atqꝫ aliter ꝓcipites. Ca. xxxix.

Aliter admonēdi ſunt pigri: atqꝫ aliter precipites. Illi nāqꝫ ſuadendi ſunt ne agēda bona dū differūt amittant. Iſti vero admonēdi ſunt: ne dum bonorum tēpus incaute feſtinādo preueniunt: eoꝝ merita imutēt. Pigris itaqꝫ intimādum eſt: ꝙ ſepe dum oportune agere que poſſumus nolum⁹: paulopꝰ cuꝫ volumus nō valemus. Ipa qꝑpe mentis deſidia duꝫ congruo feruore nō accēditur: a bonorum deſiderio funditus conualeſcēte torpore mactatur: vnde per ſalomonem aperte dr̄. Pigredo imittit ſoporeꝫ. Piger enim recte ſentiēdo quaſi vigilat: ꝗuis nil operādo torpeſcat. Sꝫ pigredo ſoporem imittere dicitur: qꝛ pauliſper ēt recte ſentiēdi vigilātia amittit̄: dū a bene operādi ſtudio ceſſatur: vbi bene ſubiūgit̄. Et aīa diſſoluta eſuriet. Nam quia ſe ad ſuperiora ſtringēdo non dirigit: neglectā ſe inferi⁹ per deſideria expandit. Et dum ſtudiorum ſublimium vigore nō conſtringitur: cupiditatis infime fame ſautiatur: vt quo ſe per diſciplinaꝫ ligare diſſimilat: eo ſe eſuriēs per voluptatū deſideria ſpergat. Hic ab eodeꝫ rurſus ſalomone ſcribitur. In deſiderijs ē oīs ocioſus. Hinc ipſa veritate predicāte: vno qͥdem exeunte ſpū mūda domus dr̄: ſꝫ multiplitius redeunte dū vacat occupatur. Plerūqꝫ piger duꝫ neceſſaria agere negligit quedam ſibi difficilia opponit: quedam vero icaute formidat: ⁊ duꝫ q̄ſi inuenit: quid velut iuſte metuat: oſtēdit ꝙ in ocioſus quaſi nō iuſte torpeſcat. Cui recte per ſalomoneꝫ dr̄. Propter frigꝰ. n. piger noluit arare: mendicabit ergo eſtate ⁊ non dabit̄ ei. Propter frigꝰ. n. piger nō arat: dū deſidia ⁊ torpe conſtrictꝰ: agere q̄ bona debꝫ diſſimulat. Propter frigus piger nō arat: dum parua ex aduerſo mala metuit: ⁊ opari maxima pretermittit. Bene autem dr̄. Mendicabit eſtate ⁊ nō dabit̄ ei. Qui. n. nūc i bonis opibꝰ non exſudat: cum ſol iuditij feruentior apparuerit: quia fruſtra regni aditꝰ poſtulat: nil accipiens eſtate mendicat. Bene huic per eundem ſalomonem rurſum dicitur. Qui obſeruat ventum non ſeminat: ⁊ qui cōſiderat nubes nūꝙ metet. Quid. n. pūētū niſi malignoꝝ ſpūuꝫ tēptatō exꝑmit̄? Et qd ꝑ nubes q̄ mouēt̄

a vento niſi aduerſitates prauorū bonorū deſignātur? Auētis vž impellūtur nubes: quia immūdorum ſpirituū afflati praui excitantur homines. Qui ergo obſeruat ventū non ſeminat ⁊ qui cōſiderat nubes nūquā metet: quia quiſquis malignorū ſpirituum: quiſquis pſecutionē prauorum hominum metuit: neq3 nūc grana boni opis ſeminat: neq3 tūc manipulos ſancte retributionis ſecat. Ad cōtra admonēdi ſunt precipites quia dum bonorum actuū tempus preueniūt: meritū puertūt Et ſepe in malis corruūt: dū bona minime diſcernunt. Quia nequaq̄ que agunt inſpiciunt: ſed plerūq3 acta que ita non debuerint agere recognoſcūt. Quibus ſub auditoris ſpecie recte apud ſalomonē dicit. Fili ſine cōſilio nihil facias: ⁊ poſt factū nō penitebiſ. Et rurſum. Palpebre tue p̄cedāt tuos greſſus. Palpebre quippe greſſus precedūt: cū operationem noſtrā recta conſilia p̄ueniūt. Qui enim negligit cōſiderādo preuidere q̄ facit: greſſus tēdit: oculos claudit: pgendo iter cōficit ſed preueniendo ſibimetipſi nō antecedit atq3 iccirco citius corruit: quia quo pedem operis ponere debeat: per palpebrā conſilij non attēdit

Quod aliter admonēdi ſunt māſueti: atq3 aliter iracūdi. Ca. lx.

Aliter admonendi ſunt manſueti: atq3 alit̄ iracūdi. Nōnunq̄ autē manſueti cum preſunt: vicinum ⁊ quaſi iuxta poſitum torporem patiūtur: ⁊ plerunq3 nimia reſolutione lenitatis: vltra q̄ neceſſe eſt vigorem diſtrictionis emolliunt. At contra iracundi cū regiminum loca pcipiunt: quo impellente ira in mētis veſaniam deuoluūtur: eo ēt ſubditorum vitam diſſipata q̄etis tranquillitate ꝯfundūt. Quos cum furor agit in preceps ignorant quicquid irati faciūt: ignorant q̄c qd a ſemetipſis irati patiūtur. Nōnunq̄ vero q̄ eſt grauius ire ſue ſtimulum iuſticie çelum putant: ⁊ cū viciū virtus creditur ſine metu culpa cumulat. Sepe ergo manſueti diſſolutionis tedio torpeſcūt. Sepe iracundi rectitudinis falluntur çelo. Illorū itaq3 virtuti vicium latenter adiungitur: his autem ſuū vicium quaſi feruēs virtus videtur. Admonēdi ſunt igitur illi vt fugiāt q̄ iuxta ipſos ē: iſti q̄ in ipſis ē attēdāt. Illi quod nō habēt diſcernāt: iſti quod habēt amplectātur. Māſueti ꝑ ſollicitudine torporē dānēt: iracundi p turbationē. Admonēdi ſunt manſueti vt habere etiam emulationem iuſticie ſtudeant. Admonendi ſunt iracundi vt emulationi quam ſe habere eſtimant: manſuetudinem iungant. Iccirco ſpiritus ſanctus in columba eſt ⁊ igne monſtratus: quia videlicet om̄es quos implet: ⁊ columbe ſimplicitate māſuetos: ⁊ igne çeli ardētes exhibet. Nequaq̄ ergo ſpiritu ſācto plen⁹

e: q̄ aut ī tranqllitate mãſuetudinis feruore ēmulatiōis deſerit: aut rurſum in emulationis ardore: virtutē manſuetudinis amittit. Qđ fortaſſe melius oſtendimus ſi in medio pauli magiſteriū proferam⁹. Qui duobus diſcipulis ⁊ non diuſa caritate predictis: diuerſa tamen adiutoria predicationis impendit. Timotheum nãqꝫ admonens ait. Argue obſecra increpa in omni patiētia ⁊ doctrina. Titum quoqꝫ admonet dicens. Hec loquere ⁊ exhortare cum omni imperio. Quid eſt ꝙ doctrinam ſuam tãta arte diſponit vt in exhibenda hac alteri imperiū atqꝫ alteri pacientiam proponat: niſi ꝙ mãſuetioris ſpūs titū ⁊ paulo feruentioris vidit eſſe timotheū? Illum per emulationis ſtudium inflammat: hunc ꝑ lenitatem patiētie temperat. Illi ꝙ deeſt iungit: huic ꝙ ſupereſt ſubtrahit. Illum ſtimulo impellere nititur: huic freno moderatur. Magnus quippe ſuſcepte eccleſie colonus alios palmites vt creſcere ⁊ ebeant rigat: alios cū plus iuſto creſcere conſpicit reſecat ne aut non creſcendo fructus non afferant: aut īmoderate creſcendo quos protulerint amittant. Sꝫ longe alia eſt ira que ſub emulationis ſpecie ſubripit: alia que perturbatū cor: ⁊ ſine iuſtitie pretextu confundit. Illa enim in hoc ꝙ debet inordinate extenditur: hec autem ſemp in hijs que non debet inflammatur.

Sciendum quippe eſt quia hoc ab inpatientibus iracundi differunt: quia illi ab alijs illata nō tollerant: iſti autem que tolerentur īmportãt. Naꝫ iracundi ſepe ēt ſe declinãtes inſequūtur: rixe occaſionē cōmouēt labore contentionis gaudēt. Quos tamen melius corrigimus: ſi in ipſa ire ſue cōmotione declinemus. Perturbati quippe quid audiant ignorant: ſed ad ſe reducti tanto libēti⁹ exortationis verba recipiunt: quanto ſe tranquillius toleratos erubeſcunt. Menti autem furore ebrie: omne rectum ꝙ dicitur: peruerſum putatur. Unde ⁊ naabal ebrio culpam ſuam abigail tacuit laudabiliter: quaꝫ digeſto vino laudabiliter dixit. Icirco enim malum qđ fecerat cognoſcere potuit: q̄a hoc ebri⁹ non audiuit. Cum vero ita iracundi alios impetunt: vt declinari oīo nō poſſint: non aperta exprobratōe ſed ſub quadaꝫ ſunt cautela reuerētie parcendo feriendi. Qđ melius oſtendimus ſi abner factum ad medium deducimus. Hunc quippe cū aſael vi incaute precipitatiōis impeteret. Scriptuꝫ eſt. Locutus eſt abner ad aſahel dicens. Recede noli me ſequi: ne compellar cōfodere te ī terra. Qui ꝯtempſit audire ⁊ noluit dclinare. Percuſſit ergo eū abner auſa haſta in inguine: ⁊ trãſfodit ⁊ mortu⁹ eſt. Cui⁹ eīm aſahel typū tenuit: niſi eoꝝ q̄s vehemēter abripiens furor ī preceps ducit: q̄ ī eodeꝫ

furoris impetu tanto caute declinā
di ſunt: quanto ⁊ inſane rapiuntur.
Unde ⁊ abner qui ſermone noſtro
patris lucerna dr̄ fugit: q2 doctoꝝ
lingua que ſupernum dei lumen in
dicat: cum per abrupta furoris mē
teȝ cuiuſpiā ferri conſpicit: cūqȝ cō
tra iraſcentem diſſimulat verborum
iacula reddere: quaſi ꝑ ſequentem
nō vult ferire. Sȝ cum iracūdi nul
la conſideratione ſe mitigant: ⁊ q̄ſi
aſabel pſeq̄ ⁊ iſanire ñ ceſſat: neceſ
ſe ē vt hij q̄ furentes reprimere co
nantur: nequaq̄ꝫ ſe in furorē erigāt
ſȝ q̄cquid ē tranquillitatis oñdant.
Quedam vero ſubtiliter ꝓferant i
q̄bus ex obliquo furentis animuȝ
pungant: vnde ⁊ abner duȝ contra
perſequentē ſubſtitit: nō eū recta ſȝ
auerſa haſta transfforauit. Ex mu
crone quippe percutere ē: īpetu ap
te increpatiōis obuiare: auerſa ve
ro haſta per ſequētem ferire eſt: fu
rentē tranq̄lle ex quibuſdam tange
re: ⁊ quaſi pcendo ſupare. Aſabel
aūt ꝓtin⁹ occumbit: q2 cōmote men
tes dum ⁊ perci ſibi ſentiunt: ⁊ tñ re
ſponſorum rōne in intimis ſub trā
quillitate tāguntur: ab eo ꝙ ſe erexe
rant ſtatim cadunt. Qui ergo furo
ris ſui īpetu ſub lenitatis percuſſiōe
reſiliunt quaſi ſine ferro moriūtur.

Qd' aliter admonēdi ſunt humi
les: atqȝ aliter elati. Capi. xli.

Aliter admonēdi ſunt humi
les: atqȝ aliter elati. Illis in
timādū ē: quā ſit ṽa excellētia quā
tenēt. Iſtis vero inſinuandū ē: quā
ſit nulla tp̄alis gloria: quā ⁊ ample
ctētes nō tenent. Audiant humiles
ꝙ ſint eterna que appetunt: ꝙ vero
ſint trāſitoria q̄ cōtēpnūt. Audiāt
elati ꝙ ſint trāſitoria q̄ ambiunt: ꝙ
eterna q̄ perdunt. Audiāt humiles
ex magiſtra voce veritatis: oīs qui
ſe humiliat exaltabitur. Audiāt ela
ti: oīs q̄ ſe exaltat hūiliabitur. Au
diant humiles: gloriā p̄cedit humi
litas. Audiant elati: añ ruinā exal
tatur ſp̄ūs. Audiāt hūiles: ad quē
reſpiciā. niſi ad humileȝ ⁊ q̄etum ⁊
tremētē ſermōes meos. Audiāt ela
ti: quid ſuperbis terra ⁊ cinis. Au
diāt humiles: de⁹ humilia reſpicit.
Audiāt elati: ⁊ alta a longe cogno
ſcit. Audiant humiles: q2 fili⁹ hoīs
nō venit miniſtrari ſȝ miſtrare. Au
diāt elati: initiū oīs peccati ſupbia.
Audiant hūiles: q2 redemptor no
ſter humiliauit ſemetipſū fact⁹ obe
diēs vſqȝ ad mortem. Audiāt elati
quid de eorum capite ſcriptum eſt.
Ipſe eſt rex ſuper omnes filios ſu
perbie. Occaſio igitur noſtre per
ditionis facta eſt ſupbia diaboli:
⁊ argumentum redemptionis no
ſtre inuenta eſt humilitas dei. Ho
ſtis enim noſter inter omnia condi
tus videri ſup oīa voluit elat⁹. Re
demptor auteȝ noſter magnus ma
nens ſuper omnia inter omnia fie
ri dignatus eſt paruus. Dicatur er
go humilibus q̄a duȝ ſe eijciūt: ad
dei ſimilitudinem aſcendunt. Di

catur elatis quia dum ſe erigunt: in
apoſtate angeli imitationem cadũt
Quid itaq; elatione deiectius: que
dum ſupra ſe tenditur: ab altitudi
ne vere celſitudinis elõgatur? Et
quid humilitate ſublimius: que dũ
ſe in ima deprimit: auctori ſuo manẽ
ti ſuper ſumma coniungitur? Eſt tñ
aliud ꝙ in eis debeat caute penſari
quia ſepe quidam humilitatis dep̃
muntur ſpecie quidã vero elatõis
ſue ignorantia falluntur. Nã plerũ
q; nonnullis qui ſibi videntur humi
les: is qui hominibus deferri non
debet coniunctus eſt timor. Plerũ
q; vero elatos comitari ſolet libe
re vocis aſſertio: ⁊ cum quedam in
crepanda ſunt vitia: illi reticẽt ex ti
more: ⁊ tamen tacere ſe eſtimant ex
humilitate. Iſti loquuntur per impa
tientiam elationis: ⁊ tñ loqui ſe cre
dunt per libertatem rectitudinis. Il
los vt perverſa non increpent: ſub
ſpecie humilitatis premit culpa for
midinis. Iſtos autem ad increpan
da que non debent: aut magis in
crepanda ꝙ̃ debent: ſub imagine li
bertatis effrenatio ipellit tumoris
Unde ⁊ elati admonendi ſunt: ne
plus ꝙ̃ decet ſint liberi. Et humiles
admonendi ſunt ne pluſꝙ̃ expedit
ſint ſubiecti. Ne aut illi defenſiõem
iuſtitie vertant in execrationem ſu
perbie: aut iſti cum ſtudent pluſꝙ̃
neceſſe hominibus eſt ſubici: cõpel
lantur etiam eorum vitia venerari.
Conſiderandum vero eſt ꝙ ple
rumq; elatos vtilius corripimus ſi
eorum correptionibus quedã lau
dum fomenta miſceamus. Inferẽ
da nãq; illis ſunt aut alia bona que
in ipſis ſunt: aut dicendum certe ꝙ̃
poterant eſſe ſi non ſunt. Et tunc de
mum reſecanda ſunt mala q̃ nobis
diſplicent: cum prius ad audiendũ
placabilem eorum mentem fecerint
premiſſa bona que placent. Nam ⁊
equos indomitos manu prius blã
da tãgimus: vt eos nobis poſtmo
dum ẽt per flagella ſubigamus. Et
amaro pigmentorum poculo mel
lis dulcedo adiungitur: ne ea que
ſaluti profutura eſt: in ipſo guſtu aſ
pera amaritudo ſentiantur. Dum
vero guſtus p dulcedinem fallitur
humor mortiferus per amaritudi
nem vacuatur. Ipſa ergo in elatis
inuectionis exordia: permixta ſunt
laude temperanda: vt dum admittũt
fauores quos diligunt: etiã correp
tiones recipiant quas oderũt. Ple
rumq; autem perſuadere elatis vti
lia poſſumus melius: ſi profectum
eorum nobis potius ꝙ̃ illis profu
turum dicamus: ſi eorum meliora
tionem nobis magis ꝙ̃ ſibi impen
di poſtulemus. Facile eñi ad bonũ
elatio flectitur: ſi eiꝰ inflexio ⁊ alijs
prodeſſe credatur. Unde moyſeſq;
regẽte ſe deo deſertiiter duce aerea
columna pergebat cũ iob ab cogna
tum ſuum a gentilitatis ritu vellet
educere: ⁊ omnipotentis dei domi
nio ſubiugare ait. Proficiſcimur ad

locum quē dn̄s daturus eſt nobis veni nobiſcum vt bn̄faciamus tibi quia dominus bona ꝓmiſit iſra li. Cui cum reſpōdiſſet ille: non vadā tecum: ſed reuertar in terrā meam in q̄ natus ſum: illico adiunxit Noli nos derelinquere: tu enim noſti in q̄bus ꝑ deſertum caſtra ponere debeam⁹: et eris ductor noſter. Neq; enim moyſi mentē ignorātia angustabat itineris: quam ⁊ ad ꝓphetie ſciam cognitio diuinitatis expanderat: quam colūna exteri⁹ pbibat: quam de cūctis interius per cōuerſationem deo ſedulam locutio familiaris inſtruebat. Sȝ.vȝ.vir prouidus elato auditori colloquens ſolatium petijt vt daret. Ducem requirebat ī via: vn̄ dux ei fieri poſſȝ ad vitam. Egit itaq;: vt ſuperbus auditor voci ad meliora ſuadēti eo magis fieret deuotus quo putaret̄ neceſſari⁹. Et vn̄ ſe exhortationeȝ ſuū precedere crederet: inde ſe ſub v̄bis exhortatōīs ī clinaret. Q aliter admonēdi ſunt pertinaces: atq; aliter incōſtātes. Ca.xlij.

Aliter admonendi ſunt inconſtantes: atq; aliter pertinaces. Illis dicēdum eſt q̄ plus de ſe q̄ ſint ſentiūt: ⁊ iccirco alienis cōſilijs non acq̄eſcūt. Iſtis vero itimādum eſt: q̄ valde ſe deſpitientes negligūt: ⁊ iō leuitate cogitationuȝ a ſuo iuditio per tēporum momenta flectūtur. Iſtis dicēdum eſt: q̄ niſi meliores ſe ceteris eſtimarēt nequaquā cūctorum cōſilia ſue deliberationi poſt poneret. Iſtis dicēduȝ eſt q̄ ſi hoc q̄d ſunt vtcūq; attēderēt: nequaquā eos per tot varietatis latera mutabilitatis aura verſarȝ. Illis per paulum dr̄. Nolite prudentes eē apud voſmetipſos. At ꝯtra iſti audiūt: nō circūferamur oi vento doctrine. De illis per ſalomoneȝ dr̄. Comedent fructus vie ſue: ſuiſq; conſilijs ſaturabūtur. De iſtis āt ab eo rurſum ſcribitur: cor ſtultorū diſſimile erit. Cor q̄dem ſapiētum ſibi metipſi ſemꝑ ē ſimile: q̄ duȝ rectis perſuaſionibus acq̄eſcit: cōſtāter ſe in bono opere dirigit. Cor vero ſtultorum diſſimile ē: q̄ duȝ mutabilitate ſe varium exhibȝ: nunq̄ id quod fuerat manet. Et q̄ q̄dam vitia ſicut ex ſe metipis gignūt alia ita ex alijs oriunt̄. Sciendū ſūmopere ē: q̄ tunc ea corripiēdo melius tergimus cum ab ipa ſue amaritudinis fonte ſiccam⁹. Pertinatia q̄ppe ex ſuperbia: ī cōſtātia vero ex leuitate generat̄. Admonēdi ſūt igit̄ pertinaces: vt elationeȝ ſue cogitationis agnoſcāt: ⁊ ſemetipſos vincere ſtudeāt: ne dum rectis aliorum ſuaſionibus foris ſuperari deſpiciunt: intus a ſuperbia captiui teneant̄. Admonēdi ſunt ſolerter vt aſpiciant q̄ filius hominis cui vna ſemper cum pr̄e voluntas eſt: vt exemplum nobis frāgende noſtre voluntatis preberet dicit. Non quero voluntatem meam: ſed volunta

rem patris q̄ me miſit. Qui vt hui⁹ adhuc virtutis gratiā ↄmendaret: ſeruaturum ſe hoc in extremo iudicio ꝑmiſit dicēs: Non poſſum ego a meipſo facere quicq̄: ſed ſicut audio iudico. Qua itaq; conſcientia dedignatur homo volūtati aliene acquieſcere: quādo dei atq; hominis filius cū virtutis ſue gloriā: venit oñdere teſtatur ſe nō a ſemetipſo iudicare. At ↄ admonēdi ſūt icōſtantes vt mentē grauitate roborēt Tunc enim genimina ī ſe mutabilitatis areſaciunt: cum a corde prius radicē leuitatis abſcindunt. Quia ⁊ tunc fabrica robuſta conſtruitur cum prius locus ſolidus in q̄ poni fundamētum debeat ꝓuidet̄. Niſi ergo ante mentis leuitas caueat̄ cogitationum icōſtantia mime vicitur. A qb⁹ alienum paul⁹ ſe fuiſſe ꝓhibꝫ cum dicit. Nunquid leuitate vſus ſum: aut que cogito ſecūdū carnem cogito: vt ſit apud me eſt ⁊ non? Ac ſi aperte dicat Jccirco mutabilitatis aura non moueor: quia leuitatis uitio non ſubcumbo.

Qualiter admonēdi ſūt gule dediti: atq; aliter abſtinētes. Cap. xliij

Aliter admonēdi ſūt gule dediti: atq; aliter abſtinentes. Jllos enī ſupfluitas locutionis: leuitas opis: atq; luxuria. Jſtos vero ſepe ipatientie ſepe vero ſupbie culpa comitat̄. Niſi enim gule deditos imoderata loquacitas rapet diues ille qui epulatus q̄ttidie ſplēdide dr̄: in lingua grauius nō arderet dicens. Pr̄ abrahā miſerere mei ⁊ mitte lazarum vt intigat extremū digiti ſui in aqua: vt refrigeret linguam meam: q2 crucior in hac flāma. Quibus ꝑfecto verbis oſtenditur: q2 epulando quottidie ebrius i lingua peccauerat: q̄ totus ardens refrigerari ſe precipue in lingua requirebat. Rurſum q̄ gule deditos leuitas ꝓtinus operis ſequitur: auctoritas ſacra teſtat̄ dicēs. Sedit populus māducare ⁊ bibere: ⁊ ſurrexerūt ludere. Quos plerūq; edacitas vſq; ad luxuriam pertrahit: quia dum ſacietate vēter extendit̄: aculei libidinis excitāt̄. vnde ⁊ hoſti calido qui primi hominis ſenſū: in ↄcupiſcentia pomi apuit: ſꝫ i peccati laqueo ſtrinxit: diuina voce dr̄. Pectore ⁊ ventre repes. Ac ſi aperte ei diceret̄. Cogitatione ⁊ ingluuia ſup humana corda dominaris. Quia gule deditos luxuria ſequit̄ ꝓpheta teſtat̄: qui dū aperta narrat occulta denunciat dicens. Princeps coquorum deſtruit muros hieruſalē. Princeps coquorum venter cui magna cura obſequij a coquis ī pēdit̄: vt ipſe delectabiliter cibis īpleatur. Muri aūt hieruſalem virtutes ſunt anime: ad deſideriū ſuperne pacis eleuate. Coquorū igit̄ pnceps hieruſalem muros deicit: q2 dum venter in gluuie tendit̄: virtutes anime per luxuriam deſtruūtur. Quo contra niſi mentes abſti

nentiū plerūqꝫ ī patientia a ſinu trāquillitatis excuteret: nequaqꝫ petrus cum diceret: miniſtrate in fide veſtra virtutem: in virtute aūt ſciētiam: in ſcia autē abſtinētiam: protinus vigilanter adiungeret dicēs. In abſtinētia aūt patiētiaꝫ. Deeſſe quippe abſtinētibus patientiaꝫ preuidit q̄ eis vt adeēt admōuit. Rurſum niſi cogitationes abſtinētiū nōnūq̄ culpa ſupbie transfigeret: paulus minime dixiſſꝫ. Qui nō manducat manducantē non iudicet. Qui rurſus ad alios loquens duꝫ d̄ abſtinētie virtute gloriantium percepta perſtringeret adiūxit. Que ſūt rōnem q̄dem hn̄tia ſapie in ſuperſtitionem ⁊ humilitatem: ⁊ non ad parcēdum corpori: non in honore aliquo: ſꝫ ad ſaturitatem corporis. Qua in re notādum eſt: q̄ in diſputatione ſua predicator egregius ſuperſtitioni humilitatis ſpēm iūxit: quia duꝫ plus q̄ꝫ neceſſe eſt per abſtinētiaꝫ caro atterit̄: humilitas foris oſtenditur: ſed d̄ hac ipſa humilitate grauiter interius ſupbit̄. Et niſi aliquando mēs ex abſtinentie virtute tumeſceret: nequaq̄ hanc velut inter magna merita phariſeꝰ ille elatus ⁊ arrogans ſtudioſe numeraret dicēs. Jeiuno bis in ſabbato. Admonēdi ſunt ergo gule deditī: ne in eo q̄ eſcarum: delectationi incūbūt: mucrone ſe luxurie trāſfigant: Quāta ſibi per eſum loquacitas; quanta mentis leuitas inſidietur aſpiciant: ne dum venter molliter ſeruiunt: vitiorum laqueis crudeliter aſtringātur. Tanto eni longius a ſecūdo parēte receditur: q̄to per imoderatum eſum: dum manus ad cibum tēditur: parentis primi lapſus iteratur. At cōtra admonēdi ſunt abſtinentes: vt ſollicite ſēper aſpiciant ne cum gule vitiuꝫ fugiūt: acriora his vitia ex virtute q̄ſi generentur: ne dum carnem macerant: ad ipatiētiam ſpūs erūpāt: ⁊ nulla iam virtus ſit q̄ caro vincitur: ſi ſpūs ab ira ſuperat̄. Aliquādo aūt dum mēs abſtinētiuꝫ ab ira ſe deprimit: hanc quaſi peregrina veniēs leticia corrumpit: ⁊ eo abſtinētie bonū deꝑit: quo ſeſe a ſpūalibus vitijs mīme cuſtodit: vnde recte per ꝓphetam dr̄. In die bꝰ ieiuniorum veſtrorum iuenit̄ voluntas veſtra. Et paulo poſt: ad iudicia ⁊ rixas ieiunatis ⁊ percutitis pugnis volūtas q̄ppe ad leticiam pertinet: pugnus ad iram. Incaſſum enim ꝑ abſtinētiam corpus atterit̄: ſi inordinatis dimiſſa motibus mens vitijs diſſipatur. Rurſumqꝫ admonendi ſunt vt abſtinentiam ſuam: ⁊ ſemper ſine imutatione cuſtodiāt: ⁊ nunquam hanc apud diſtrictum iudicem ex mie virtutis credant: ne fortaſſe dum magni meriti eſſe creditur: cor in elatione ſubleuetur. Hinc nanqꝫ per prophetam dicit̄. Nunquid tale eſt ieiunium quod elegi: Sed frange eſurienti panem

tuum: ⁊ egenos vagoſq́ʒ indue in domum tuam. Qua in re penſā dū eſt virtus abſtinētie ꝙ parua reſpicit: que non niſi ex alijs virtutibus cōmendatur. Hinc iohel ait. Sanctificate ieiunium. Ieiunium quippe ſanctificare eſt: adiunctis bonis alijs dignam deo abſtinentiaʒ carnis oſtendere. Admonendi ſūt abſtinētes vt nouerint: q₂ tunc placentem deo abſtinētiam offerūt: cū ea que ſibi de alimentis ſubtrahūt: indigentibus largiūtur. Solerter nāq́ʒ audiēdum ē: ꝙ per prophetā dominꝰ redarguit dicens. Cum ieiunaretis ⁊ plangeretis in quīto ⁊ ſeptimo menſe: ⁊ per hos ſeptuaginta annos: nūquid ieiunium ieiunaſtis mihi? Et cum comeditis ⁊ bibitis: nūquid non vobis comeditis ⁊ vobis metipſis bibitis? Non. n. deo ſed ſibi metipſi quiſq́ʒ ieiunat: ſi ea que ventri ad tempus ſubtrahit: non inopibus tribuit: ſed vēter poſtmodū offerenda cuſtodit. Ita q́ʒ ne aut illos appetitus gule a ſtatu mentis deijciat: aut iſtos afflicta caro ex elatione ſupplantet: audiāt illi ex ore veritatis. Attēdite vobis ne forte grauentur corda veſtra in crapula ⁊ ebrietate: ⁊ curis huius mundi: vbi vtilis pauor adiungit: ⁊ ſuperueniat vobis repētina dies illa. Tanꝙ̄ laqueus enim ſuperueniet in omnes qui ſunt ſuper facieʒ terre. Audiant iſti: nō quid intrat i os coinquinat hoieʒ: ſed quod procedit ex ore: hoc coinquinat hoiem. Audiant illi: eſca ventri: ⁊ venter eſcis: deus aūt ⁊ hunc ⁊ has deſtruet. Et rurſum non in cōmeſationibus ⁊ ebrietatibus. Et rurſum eſca nos nō cōmendat deo. Audiāt iſti q₂ omnia mūda mūdis coinq̄natis aūt ⁊ infidelibus nihil eſt mundū. Audiant illi: quorū deꝰ venter eſt: ⁊ gloria in cōfuſione ipſorum. Audiant iſti: diſcedent quidem a fide: ⁊ paulo poſt: prohibētium nubere ⁊ abſtinere a cibis: quos deus creauit ad percipiēdum cū grārum actione: fidelibus: ⁊ hijs qui cognouerunt veritatem. Audiant illi: bonū eſt nō manducare carnes: neq́ʒ bibere vinum neq́ʒ in quo frater tuus ſcādaliçetur. Audiant iſti: modico vino vtere propter ſtomachū: ⁊ frequentes tuas īfirmitates. Quatinꝰ ⁊ illi diſcant cibos carnis īmoderate nō appetere: ⁊ iſti creaturam dī: quā nō appetunt nō audeant ꝯdēnare. Qualiter admonēdi ſūt q̄ iam ſua miſericorditer tribuunt: atq́ʒ aliter ad hec aliena rapere contēdunt. Capitulum. xliiij.

Aliter admonēdi ſūt q̄ iā ſua miſericorditer tribuunt atq́ʒ aliter q̄ ad hec aliena rapere cōtendūt. Admonēdi nāq́ʒ ſunt qui iam ſua miſericorditer tribuunt: ne cogitatōe tumida ſuper eos ſe quibꝰ terrena largiūtur extollant ne iccirco meliores ſe eſtiment: q₂ contineri per ſe ceteros vident. Naʒ terrene

ne domus dominus famulorū ordines miſteriaq̄ diſptiens: hos vt regāt: illos vero ſtatuit: vt ab alijs regātur. Iſtos iubꝫ vt neceſſaria ceteris prebeant. Illos vt accepta ab alijs ſumāt: ⁊ tamē plerūq̄ offendunt q̄ regunt ⁊ i pr̄iſfamilias gratia permanent qui regūtur. Irā merentur q̄ diſſipatores ſunt: ſine offēſione perdurant qui ex alieā diſpēſatione ſubſiſtunt. Admonēdi ſūt igitur qui iam que poſſident miſericorditer tribuunt: vt a celeſti domino diſpēſatores ſe poſitos ſubſidiorum temporalium agnoſcāt: ⁊ tāto humiliter prebeant quāto ⁊ aliena eē itelligunt que diſpēſant. Cumq̄ in illorum miſterio quibus accepta largiuntur: cōſtitutos ſe eē conſiderant: nequaquam eos tumor mentis ſubleuet: ſed timor premat: vnde neceſſe eſt vt ſollicite perpēdant: ne cōmiſſa indigne diſtribuāt: ne q̄dam q̄bus nulla: ne nulla q̄b⁹ quedam: ne q̄bus pauca multa: ne pauca prebeant q̄bus multa īpendere debuerant. Ne precipitatione hoc quod tribuūt inutiliter ſpargant: ne tarditate petētes noxie crucient: ne recipiende hic gratie: ſubrepat itentio: ne datōis lumen: laudis trāſitorie appetitio extinguat: ne oblatum mun⁹ cōiuncta triſticia obſideat: ne in bene oblato munere: aīus pluſquā decet hilareſcat: ne ſibi q̄cquā cū totum recte ipleuerint attribuant: ⁊ ſimul omnia poſtquā peregerint perdāt: ne cum ſibi virtutē ſue libertatis ꝺputēt: audiāt quod ſcriptum eſt. Si quis adminiſtrat tā q̄ ex ꝟtute quā adminiſtrat de⁹. Ne in bn̄factis īmoderatius gaudeant audiāt quod ſcriptum eſt. Cum benefecer tis omnia que precepta ſūt vobis: dicite: ſerui iutiles ſum⁹: q̄ꝺ debuimus facere fecimus. Ne largitatem triſticia corrumpat: audiāt quod ſcriptum ē. Hilarem enim datorē diligit deus. Ne ex īpenſo munere trāſitoriam laudem querāt: audiāt quod ſcriptum eſt. Neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera tua. i. pie diſpenſationi nequaq̄ ſe gloria vite preſētis admiſceat: ſꝫ opus rectitudinis appetitionem ignoret fauoris. Ne impēſe gr̄e viciſſitudinē requirāt: audiāt quod ſcriptum eſt Cum facis prandium aut cenā: noli vocare amicos tuos: neq̄ frēs: neq̄ cognatos tuos: neq̄ vicinos tuos diuites: ne forte ipſi te reinuitēt: ⁊ fiat tibi retributio. Sed cū facis cōuiuium voca pauperes: debiles claudos cecos: ⁊ beat⁹ eris: q̄a nō habēt vnde retribuāt tibi. Neq̄ prebēda ſunt citius: ſero prebeātur: audiant quod ſcriptuꝫ eſt. Ne dicas amico tuo: vade ⁊ reuertere. ⁊ cras dabo tibi: cum ſtatim poſſis dare. Ne ſub obtentu largitatis eā que poſſidēt iutiliter ſpergāt: audiant quod ſcriptuꝫ eſt. Sudet elimoſina i manu tua. Ne cum multa neceſſe ſint pauca largiātur: audiant

qđ ſcriptum eſt. Qui parce ſeminat parce ⁊ metet. Ne cū pauca oportꝫ plurima pbeant: ⁊ ipſi poſtmodū nimiā inopiam tollerantes ad ipatientiam erumpant: audiāt qđ ſcriptum eſt. Non vt alijs ſit remiſſio vobis autē tribulatio. Sed ex qualitate veſtra abundantia: illorum inopiā ſuppleat: vt ⁊ illorum abundātia veſtre inopie ſit ſupplementū. Cum eni dantis mens ferre īopiā neſcit: ſi multa ſibi ſbtrahit: occaſionē ꝯ ſe ipatiētie exquirit. Pri⁹ nāqꝫ pparādus eſt animus patientie: ⁊ tunc aut multa aut cuncta ſunt largienda: ne dum minus equanimiter inopia irruens fertur: ⁊ pmiſſe largitatis merces pereat: ⁊ adhuc mētem deterius murmuratio ſbſeqns pdat. Ne omnino nihil eis pbeāt quib⁹ ꝯferre debent aliquid parū: audiant qđ ſcriptum eſt. Omni petenti te tribue. Ne ſaltem aliquid pbeant quib⁹ omnino conferre nihil debent: audiant qđ ſcriptū eſt. Da bono ⁊ non receperis peccatorem. Bene fac humili: ⁊ non impio dederis. Et rurſum: Panem ⁊ vinū tuum ſuper ſepulturam iuſti ꝯſtitue ⁊ noli ex eo manducare ⁊ bibere cū peccatorib⁹. Panem igitur ⁊ vinū ſuum peccatoribus pbet: qui iniqs ꝓ eo ꝙ iniqui ſunt: ſubſidium ipendit. Unde ⁊ nonnulli huius mundi diuites: cum fame crutient xp̄i pauperes: effuſis largitatibus nutriunt hiſtriones. Qui vero idigēti ēt pctōri panē ſuum: nō q꞉ peccator: ſꝫ q꞉ homo ē tribuit: nimirū nō peccatorem: ſꝫ iuſtum nutrit pauperē: q꞉ in illo nō culpam: ſꝫ naturam diligit. Admonēdi ſunt ēt q̄ iā ſua miſericorditer largiunt᷑: vt ſollicite ſtudeant cuſtodire: ne cum cōmiſſa pctā elemoſynis redimūt: adhuc redimenda cōmittāt: ne venalē iuſticiam dei exiſtiment: ſi cum curēt pro pctis nūmos tribuere: arbitrētur ſe poſſe inulte peccare. Plus eſt nāqꝫ anima q̄ eſca ⁊ corpus pluſq̄ veſtimētū. Qui ergo eſcam vel veſtimētum pauperibus largitur: ſed anime vel corporis iniqtate polluitur: quod min⁹ ē iuſticie obtulit: ⁊ ꝙ maius eſt culpe: ſua eni deo dedit ⁊ ſe diabolo. At contra admonendi ſunt: qui ⁊ adhuc aliena rapere intendunt: vt ſollicite audiant quid veniēs in iudicium dominus dicat. Ait nāqꝫ. Eſuriui ⁊ non ddiſtis mihi manducare. Sitiui ⁊ nō dediſtis mihi potum. Hoſpes erā: ⁊ non collegiſtis me. Nudus ⁊ nō cooperuiſtis me. Quibus ēt pmittit dicens. Diſcedite a me maledcī in ignem eternum: qui paratus eſt diabolo ⁊ āgelis eius. Ecce nequaquā audiunt quia rapinas vel quelibet alia violenta cōmiſerunt: ⁊ tamen eternis gehēne ignib⁹ mancipātur: hinc ergo colligendū ē quāta damnatione plectendi ſunt: qui

aliena rapiũt: ſi tãta aīaduerſiõe rapiunt̄ ⁊ feriuntur: q̄ ſua indiſcrete tenuerunt. Perpēdant quo eos obliget reatu res rapta: ſi tali ſubiȷcit pene non tradita. Perpēdant quid meretur iniuſticia illata: ſi tanta ꝑcuſſione digna eſt pietas nõ impēa. Cum aliena rapere intēdunt audiant quod ſcriptū eſt: ve ei q̄ multiplicat non ſua: vſq₃quo aggrauat contra ſe denſum lutū. Auaro q̄ppe contra ſe dēſuȝ lutū aggrauare: eſt terrena lucra cū pondere peccati cumulare. Cum multiplicare large ſpatia habitationis cupiũt: audiant quod ſcriptum eſt: ve qui cõiungitis domū ad domum: ⁊ agrum agro cumulatis: vſq₃ ad terminū loci. Nūquid habitabitis ſoli vos in medio terre? Ac ſi aperte diceret. Quouſq₃ vos extenditis: qui non habere in cõmuni mūdo conſortes minime poteſtis? Coniunctos quidem premitis: ſed cõtra quos vos valeatis extendere ſemper inuenitis. Cum augendis pecunijs auari inhiant: audiant quod ſcriptū eſt: Auarus non implebitur pecunia: ⁊ qui amat diuitias fruct⁹ non capiet ex eis. Fructus ex illis caperet ſi eas bene ſpergere nõ amando voluiſſet. Quia vero eas diligendo retinet: hic vtiq₃ ſine fructu derelinquet. Cum repleri cunctis ſimul opibus inardeſcunt: audiāt quod ſcriptū eſt. Qui feſtinat ditari nõ erit innocens. Profecto enim qui augere opes ambit: vitare peccatum negligit: ⁊ more auium captus: cum eſcam terrenarum reruȝ auidus cõſpicit: quo ſtrigatur peccati laqueo non agnoſcit. Cū quelib₃ pñtis mūdi lucra d̄ſiderant: ⁊ que de futuro damna patiūtur ignorant: audiant qđ ſcriptum eſt: hereditas ad quā feſtinatur ī principio: ī nouiſſimo benedictione carebit. Ex hac quippe vita initium ducimus vt ad benedictionis ſortes ī nouiſſimo veniam⁹. Qui itaq₃ in principio hereditari feſtināt: ſortem ſibi benedictõis ī nouiſſimo amputant: q2 dum per auaritie nequitiam hic multiplicari appetunt: illic ab eterno matrimonio exheredes fiunt. Cuȝ vel plura ambiunt vel obtinere cuncta que ambierūt poſſunt audiant quod ſcriptū eſt. Quid prodeſt homini ſi mundum vniuerſum lucretur anime vero ſue detrimentum patiatur? Ac ſi aperte dicat. Quid prodeſt homini ſi totum quod extra ſe ē congregat: ſi hoc ſoluȝ quod ipſe eſt ꝑdat. Plerūq₃ autem citius raptoꝝ auaritia corrigitur: ſi in verbis admonentis: q̄ fugitiua ſit preſens vita monſtretur: ſi eorum ad medium memoria deducatur: qui ⁊ ditari in hoc mundo: diu conati ſunt: ⁊ tamen in adeptis diuitijs diu manere nequiuerunt. Quibus feſtina mors repente ⁊ ſimul

abſtulit: quicquid eorum nequitia: nec ſi
mul: nec repēte congregauit: q hic
rapta reliquerūt: ſed ſecum ad iudi
cium cāſ detulerunt. Horum itaq
exēpla audiant: quos in verbis ſu
is pculdubio: ⁊ ipſi condēnant: vt
cum poſt verba ad cor redeunt imi
tari ſaltem quos iudicant erubeſcāt

Aliter admonēdi ſunt q nec
aliena appetunt nec ſua largiūtur:
atq aliter q ea que habēt tribuunt
⁊ tn̄ aliena rape non deſiſtunt.

Aliter admonēdi Ca.xlv.
ſunt q nec aliena rapere ap
petunt: nec ſua largiuntur atq ali
ter q ea que habēt tribuūt: ⁊ tamen
aliena rapere nō deſiſtunt. Admo
nēdi nāq ſunt qui nec aliena appe
tunt nec ſua largiūtur: vt ſollicite ſci
ant: vt ea de qua ſumpti ſunt: cun
ctis hoibus terra cōmunis eſt: ⁊ ic
circo alimēta quoq omnibus cōi
ter pfert. Incaſſum ſe ergo inocen
tes putant qui cōmune dei munus
ſibi priuatum vendicāt: qui cum ac
cepta nō tribuūt i primorum nece
graſſantur q tot pene quottidie peri
munt: quot morientium pauperū
apud ſe ſubſidia abſcōdunt. Nam
cum quelibet neceſſaria indigentib
largimur: ſua illis reddimus: non
noſtra miſtramus: iuſticie poti de
bitum ſoluim: q miſericordie ope
ra iplemus: vnde ⁊ ipſa veritas cū
de miſericordia caute exhibēda loq
ret: ait. Attendite ne iuſticiam ve
ſtram faciatis coram hoibus. Cui
ſnīc ēt pſalmiſta concinēs ait. Diſp
ſit dedit pauperibus: iuſticia eius
manet i ſeculum ſeculi. Cum .n. lar
gitatem ipenſam pauperibus pmi
ſiſſ: nō hanc vocare miſericordiā:
ſ iuſticiam maluit: quia quod a cō
muni domino tribuit: iuſtum pfe
cto eſt: vt quicūq acceperit eo cōmu
niter viuāt: ⁊ vtant. Hinc ēt ſalomō
ait. Qui iuſtus eſt tribuit ⁊ nō ceſſa
bit. Admonēdi ſunt quoq vt ſolli
cite attēdant: q ficulnea que fructū
nō habuit: cōtra hāc diſtrict agri
cola queritur: dicēs q ēt terram oc
cupauit. Terram quippe ficulnea
ſine fructu occupat: quādo mens te
natius hoc quod pdeſſe multis po
terat inutiliter ſeruat. Terra ficul
nea ſine fructu occupat: quando lo
cum quem exarare alius per ſolem
boni operis valuit: ſtultus per deſi
die vmbram premit. Hi autem di
cere nōnūq ſolēt. Cōceſſis vtimur
aliena nō querim. Et ſi digna mi
ſericordie retributione nō agimus
nec tamē puerſa perpetram. Qui
iccirco ſentiūt: q videlicet aurem cor
dis a verbis celeſtib claudūt. Ne
q enim diues in euāgelio qui idue
bat purpura ⁊ byſſo: qui epulaba
tur quottidie ſplēdide: aliena rapu
iſſe: ſed ifructuoſe proprijs vſus fu
iſſe perhibetur. Eumq poſt hāc vi
tam vltrix gehēna ſuſcepit: nō q il
licitum aliquid geſſit: ſ quia imode
rato vſu totum ſe illicitis tradidit.

Admonendi ſūt tenaces vt no

nerint q̄ hāc primam iniuriaꝫ deo faciūt: q̄ dāti ſibi omnia: nullā miſericordie hoſtiam reddūt. Hic eiꝫ pſalmiſta ait. Nō dabit deo ꝓpitiationeꝫ ſuā: nec precium redemptionis aīe ſue. Precium quippe redemptōis dare eſt: opus bonum preueniēti nos grē reddere. Hic iohannes exclamat dicēs. Iaꝫ ſecuris ad radicem arboris poſita eſt. Omnis arbor que nō facit fructum bonum excidetur ⁊ ī igneꝫ mittet̄. Qui ergo ſe inoxios quia aliena nō rapiūt eſtimāt: ictum ſecuris vicine ꝑuideāt: ⁊ torporem iprouide ſecuritatis amittāt. ne cum ferre fruct⁹ boni operis negligūt: a pñti vita fūditus quaſi a viriditate radicis exſiccēt̄. At cōtra admonēdi ſūt q̄ ⁊ ea que habēt tribuūt: ⁊ tamē aliena rapere nō deſiſtūt: ne valde munifici videri appetāt: ⁊ de boni ſpecie d̄teriores fiant. Hi eīm ſua idiſcrete tribuētes: nō ſolum vt ſupra iaꝫ dixim⁹ ad ipatiētie prorumpunt murmuratōem: ſed cogēte ſe inopia vſqꝫ ad auariciā deuoluūtur. Quid vero eoruꝫ mēte iſelicius: quib⁹ de largitate auaritia naſcit̄: ⁊ pcōꝝ ſeges: quaſi ex virtute ſemiatur. Prius itaqꝫ admonēdi ſunt vt tenere ſua rōnabiliter ſciāt: ⁊ tunc demum vt aliena nō ambiant. Si enim radix culpe ī ipſa effuſione nō exurit̄ nunq̄ per ramos exuberās auaritie ſpina ſiccatur. Occaſio ergo rapiēdi ſubtrahitur: ſibene prius ius poſſidendi dſponatur. Tunc vero admōiti audiāt: quomodo ea q̄ habēt miſericorditer tribuāt: quando nimirum didicerit: vt bona miſericordie per iteriectam rapine nequitiaꝫ nō cōfundāt: violēter eī exqrūt q̄ miter largiūt̄. Sed aliud ē pro pcīs miſericordiam facere. aliō pro miſericordia faciēda peccare: q̄ iam nec miſericordia nūcupari poteſt: quia ad dulcem fructum nō ꝑficit: que per virus peſtifere radicis amareſcit. Hic eſt enim q̄ ipſa ſacrificia per ꝓphetam dñs reprobat dicēs. Ego dominus diligens iudicium ⁊ odio habēs rapinam ī holocauſtum. Hic iterum dicit. Hoſtie ī piorum abominabiles: quia ex ſcelere offerūtur. Qui ſepe quoqꝫ idigentibus ſubtrahūt: que deo largiuntur. Sed quāta eos aiaduerſione renuat: per quēdam ſapiēteꝫ dominus d̄mōſtrat dicēs. Qui offert ſacrificium ex ſb̄a paupis: quaſi q̄ victimat filium ī cōſpectu pr̄is ſui. Quid nāqꝫ itollerabilius eē pōt: q̄ꝫ mors filij añ oculos pr̄is? Hoc itaqꝫ ſacrificium quāta ira aſpiciatur oſtēditur: qd̄ orbati pr̄is dolori cōparatur. Tamē plerūqꝫ quāta tribuūt penſāt: quāta aūt rapiūt conſiderare diſſimulant: quaſi mercedem numerant: ⁊ perpendere culpas recuſant. Audiant itaqꝫ quod ſcriptum eſt. Qui mercedes cōgregauit: miſit eos in ſaculum pertuſū. In ſaculo quippe pertuſo: videtur

quando pecunia mittitur: ſed quãdo emittitur non videtur. Qui ergo quãta largiuntur aſpiciunt: ſed quanta rapiunt non perpẽdũt: in ꝑtuſo ſaculo mercedes mittunt. Qꝛ profecto has in ſpem ſue fiducie intuentes congerunt: ſed non intuentes perdunt.

Q aliter admonẽdi ſunt diſcordes: aliter vero pacati. Capitulum .xlvi.

Aliter admonẽdi ſunt diſcordes: aliter vero pacati. Diſcordes nãqꝫ admonẽdi ſunt vt certiſſime ſciant: qꝛ quãtiſlibꝫ virtutibus polleãt: ſpirituales nullaten⁹ fieri poſſunt: ſi per concordiam pximis vniri negligunt. Scriptuꝫ qꝑpe eſt. Fructus aũt ſpũs eſt caritas: gaudium: pax. Qui vero paceꝫ ſeruare non curat ferre fructum ſpũs recuſat. Hinc paulus ait. Cum ſit inter vos zelus ꝛ contentio nõne carnales eſtis? Hinc iterum dicit. Pacem ſequimini cũ omnibus: ꝛ ſanctimoniam: ſine qua nemo videbit deum. Hic rurſus admonẽs ait. Solliciti ſeruare vnitatem ſpũs in vinculo pacis: vnum corpus ꝛ vn⁹ ſpũs: ſicut vocati eſtis in vna ſpe vocationis veſtre. Ad vnam igit̃ ſpem vocationis nequaquã pertingitur: ſi non ad eam cum proximis mentis vnitate curratur. At ſepe nonnulli cum quedam ſpũaliter dona percipiunt: ſuperbiendo donum cõcordie quod maius eſt amittunt: vt ſi forſaſſe carnem preceteris qs edomat: concordare eis quos ſupat abſtinendo contẽpnat. Sed qui abſtinentiam a concordia ſeparat: quid admoneat pſalmiſta ꝑpendat. Ait enim. Laudate eum in tympano et choro. In tympano nãqꝫ ſicca ꝛ ꝑcuſſa pellis reſonat. In choro autẽ voces ſocietate concordant. Quiſquis itaqꝫ corpus affligit ſed concordiam deſerit: deum quidem laudat in tympano: ſed non laudat in choro. Sepe vero dum maior ſciẽtia quoſdam erigit: a ceterorum ſocietate diſiũgit. Et quaſi quo pl⁹ ſapiunt: eo a concordie virtute deſipiunt. Hi itaqꝫ audiant quid per ſemetipſam veritas dicat. Habete ſal in vobis: ꝛ pacem habete inter vos. Sal quippe ſine pace: nõ virtutis eſt donum: ſed dãnationis augmẽtum. Quo eniꝫ quiſqꝫ melius ſapit: eo deterius delinquit. Et iccirco inexcuſabiliter merebitur ſupplitiũ qꝛ prudenter potuit ſi voluiſſet vitare peccatum. Quib⁹ recte per iacobuꝫ dr̃. Q ſi zelum amarum habetis ꝛ contẽtiões ſunt in cordibus veſtris: nolite gloriari: ꝛ mendaces eſſe aduerſus veritatem. Non eſt iſta ſapientia deſurſum deſcendens: ſed terrena animalis diabolica. Que aũt deſurſum eſt ſapiẽtia: primum quidem pudica eſt: deinde pacifica. Pudica videlicꝫ: quia iudicat ꝛ intelligit caſte. Pacifica autem: quia per elatio-

nem feminine a ſocietate proximorum diſiungit Admonendi ſũt diſſidentes: φ tandiu nullum ſacrificiuz deo boni operis imolant: quãdiu a proximorum caritate diſcordant. Scriptum nãqꝫ ẽ. Si offers munus tuum ad altare: ⁊ ibi recordatus fueris q꜠ frater tuꝰ hꝫ aliq̄d aduerſuꝫ te: relinque ibi munus tuum añ altare: ⁊ vade prius reconciliari fratri tuo: ⁊ tunc veniẽs offeres munus tuum. Ex qua preceptione penſandum eſt: quorum hoſtia repellitur: φ intollerabilis culpa monſtratur. Nam cum mala cũcta bonis ſequentibus diluantur: pẽſemus quanta ſint mala diſcordie: que niſi extincta fuerint funditus: bonũ ſubſequi non permittũt.

Admonendi ſunt diſcordes vt ſi aures a mandatis celeſtibus dediniant: mẽtis oculos ad conſiderãda ea q̃ i infimis ꝯſant aperiãt. Que aues ſepe vnius generis ſeſe volãdo ſocialiter nõ deſerunt: φ congregatim animalia bruta paſcunt: quã ſi ſolerter aſpicimus: concordãdo ſibi irrõnalis creatura indicat quãtum malum per diſcordiaꝫ rõnalis creatura cõmittat: quando hoc cũ ratiõis intẽtione pdidit: qđ illa naturali motu cuſtodit. At contra admonẽdi ſunt pacati: ne dum pluſφ neceſſe eſt: pacem quam poſſident amant: ad perpetuaꝫ peruenire nõ appetãt. Plerũqꝫ enim grauiꝰ mẽtis intentionẽ rerum tranquillitas tẽptat: vt quo non ſunt moleſta q̃ tenent: eo minus amabilia fiant q̃ vocant: ⁊ quo delectãt pñtia: eo nõ inquirãtur eterna: vñ p ſemetipſã veritas loq̃ns: cũ terrenã pacẽ a ſuperna diſtigueret: atqꝫ ad vẽturam diſcipulos ex pñti puocaret ait. Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis. Relinquo ſ. tranſitoriã do manſuram. Si ergo in ea q̃ relicta ẽ cor figitur: nũφ ad illam que dãda eſt puenitur. Pax igit̃ preſens ita tenẽda ẽ: vt ⁊ diligi debeat ⁊ contẽpni: ne ſi imoderate diligit̃ diligentis animus in culpa teneat̃ vnde ⁊ admonẽdi ſũt pacati: ne dũ nimis humanam pacẽ deſiderant: prauos hominum mores nequaφ redarguant: ⁊ conſentiendo peruerſis: ab auctoris ſui pace diſiungant. Ne dũ humana foris iurgia metuũt: interni federis diſciſſiõe feriantur. Quid eſt enim pax tranſitoria: niſi quoddam veſtigium pacis eterne? Quid ergo eſſe dementius poteſt: quam veſtigia in puluere impreſſa diligere: ſed ipſum a quo impreſſa ſunt non amare. Hic dauid cum totum ſe ad federa pacis interne conſtringeret: teſtat̃ φ cum malis concordiaꝫ non teneret dicens. Nõne qui te oderant deus oderam illos: ⁊ ſuper inimicos tuos tabeſcebam. Perfecto odio oderam illos: inimici facti ſunt mihi.

Inimicos eteniꝫ dei perfecto odio
odiſſe ē: ⁊ quod fcī ſunt diligere: ⁊
quod faciūt increpare: mores pra-
uorum iterimere: vite prodeſſe. Pē
ſādum eſt igitur: quādo ab icrepa-
tione quieſcitur: quāta culpa cū peſ
ſimis pax tenetur: ſi ꝓpheta tātus
hoc velut ī hoſtiam deo obtulit: ꝙ
cōtra ſe prauorum pro dn̄o inimi-
citias excitauit. Hinc eſt ꝙ leui trib⁹
aſſumptis gladijs per caſtrorū trā
ſiens media: q̄ feriēdis pcōrib⁹ no
luit parcere: deo man⁹ dcā eſt conſe
craſſe. Hinc finees peccātium ciuiū
grām ſpernēs: coeūtes cūꝫ madiaꝫ
anitis perculit: ⁊ iram domini ira
tus placauit. Hinc per ſemetipſam
veritas dicit. Nolite arbitrari quia
venerim pacem mittere ī terraꝫ: nō
veni pacem mittere ſed gladium.
Malorum nāqꝫ cum icaute amici
tijs iūgimur: culpis ligamen: vnde
ioſaphat qui tot de añacta vita pre
conijs attollit᷑: de achab regis ami
citijs pene periturus icrepatur: cui
a domino per ꝓphetam dr̄. Impio
prebes auxilium: ⁊ his qui oderūt
dominum amicitia iungeris. Et ic
circo iram quidem dn̄i merebaris:
ſꝫ bona opera iuenta ſunt ī te: eo ꝙ
abſtuleris lucos de terra iuda. Ab
illo eīm qui ſūme rectus eſt: eo ipo
iam diſcrepat: quo peruerſoꝝ ami
citijs vita noſtra cōcordat. Ad
monēdi ſunt pacati: ne ſi ad corre-
ptionis verba ꝓſiliāt: temporalem
pacem ſibi perturbare formident.

Rurſūqꝫ admonendi ſunt vt ean
dem pacem dilectione integra tene
ant intrinſecus: quā ꝑ inuectioneꝫ
vocis extrinſecus ſibi turbāt. Qđ
vtrūqꝫ dauid ꝓuide ſe perhibꝫ ſer
uare cum dicit. Cum his qui ode-
runt pacem eram pacificus: cūꝫ lo-
quebar illis impugnabant me gra
tis. Ecce ⁊ loquēs impugnabatur:
⁊ tamē impugnatus erat pacificus
quia nec inſaniētes ceſſabat repre-
hendere: nec reprehenſos neglige
bat amare Hic ēt paulus ait. Si fi
eri pōt: qđ ex vobis eſt: cum oībus
hominibus pacem habētes. Hor-
taturus diſcipulos vt pacem cū ho
minib⁹ haberēt premiſit dicēs ſi fie
ri pōt: atqꝫ ſubiunxit: qđ ex vobis
eſt. Difficile quippe erat: vt ſi male
acta corriperēt: habere pacem cum
hoīb⁹ poſſēt. Sed cū tpalis pax in
prauoꝝ cordib⁹ ex nr̄a icrepatiōe
ꝯfūditur: iuiolata neceſſe ē vt ī nr̄o
corde ſeruetur. Recte itaqꝫ ait qđ
ex vobis eſt. Ac ſi nimiꝝ dicat. Qr
pax ex duaꝝ ptiū ꝯſenſu ſbſiſtit: ſi
ab eis q̄ corripiūtur expellitur: ite
gra tñ ī vr̄a q̄ corripitis mēte tene-
atur: vñ idē rector rurſū admōet di
ſcipulos dicēs. Si qs ñ obedit ver
bo nr̄o ꝑ epiſtolā hūc notate: ⁊ nō
cōmiſceami cū illo vt ꝯfūdatur: at
qꝫ illico ſbiūxit. Et nolite vt inimi-
cum eſtimare illum: ſꝫ corripite vt
fratrem. Ac ſi diceret. Pacem cum
eo exteriorem ſoluite: ſed interio-
rem circa illum medullitus cuſto-

dite: vt peccantis mentem ſic veſtra diſcordia feriat quatenus ⁊ pax au reis cordibus nec abnegata diſcedat. Qualiter admonēdi ſunt ſeminantes iurgia: atq3 aliter pacifici. Capitulum. xlvij.

Aliter admonendi ſunt ſeminantes iurgia: atq3 aliter pacifici. Admonendi nanq3 ſunt q̄ iurgia ſemiant: vt cuius ſequaces ſint agnoſcant. De apoſtata quippe angelo ſcriptum eſt. Cum bone meſſi ziçania fuiſſet inſerta: inimicus homo hoc fecit. De cuius ēt membro per ſalomonem dī. Homo apoſtata vir inutilis: gradit͛ ore peruerſo annuit oculis: terit pede: digito loquitur: prauo corde machinat͛ malum: ⁊ in omni tempore iurgia ſeminat. Ecce ꝙ ſeminantez iurgia dicere voluit: prius apoſtatam nominauit: quia niſi more ſuperbiētis angeli a conſpectu conditoris prius intꝰ aberſione mentis caderet: foras pꝰ modum vſq3 ad ſeminanda ſcandala non veniret. Qui recte ſcribit: ꝙ annuit oculis: digito loquitur terit pede. Interior nāq3 eſt cuſtodia: q̄ ordinata ſeruat exterius membra. Qui ergo ſtatum mentis perdidit ſubſequenter foras incōſtantiā motionis fluit: atq3 exteriori mobilitate indicat: ꝙ nulla interius radice ſubſiſtat. Audiant iurgiorum ſeminatores quod ſcriptum eſt. Beati pacifici quoniam filij dei vocabuntur. Atq3 e diuerſo colligant: quia ſi dei vocantur filij: qui pacem faciunt: proculdubio filij ſathane ſūt q̄ confundūt. Omnes autem q̄ ſe per diſcordiam ſeparāt: a uiriditate dilectionis areſiunt: qui ⁊ ſi boni operis fructus in ſuis actionibus proferunt: profecto nulli ſunt: q2 nō ex vnitate caritatis oriunt͛. Hinc ergo attendāt ſeminantes iurgia: quam multipliciter peccant: qui dum vnā neq̄tiam perpetrant ab humanis cordibus cūctas ſimul virtutes eradicant. In vno enim malo vniuerſa peragunt: q2 ſeminando diſcordiā caritatem que nimirum virtutu3 oīum eſt mr͛ extinguūt. Quia autem nihil eſt pretioſius deo virtute dilectionis: nihil deſiderabilius ē diabolo extinctione caritatis. Quiſq3 ergo ſeminando iurgia proximoꝝ dilectionem perimit: dei hoſti familiarius ſeruit: quia qua ille amiſſa cecidit: hanc iſte vulneratis cordibus ſubtrahens: eis iter aſcenſiōis abſcindit. At contra admonēdi ſunt pacifici: ne tante actionis pondus leuigent: ſi inter quos fundare pacem debeant ignorent. Nam ſicut multum nocet ſi vnitas deſit bonis ita valde eſt noxiū ſi nō dſit malis. Si ergo peruerſorum nequitia in pace iungit͛: profecto eorum malis actibus robur augetur: q2 quo ſibi ī malitia congruūt: eo ſe robuſtius bonorum afflictionibus illudunt. Hinc nāq3 eſt ꝙ contra damnati illius vaſis. v3. antixp̄i predica

tores diuina voce beato iob dicit'.
Membra carnium eiꝰ coherentiū
ſibi. Hic ſub ſquamarum ſpē d̄ eius
ſatellitibꝰ perhibet': vna vni coniū
git': nec ſpiraculum incedit ꝙdēz p
eas. Sequaces quippe illius quo
nulla inter ſe diſcordie aduerſitate
diuiſi ſunt eo ī bonorum nece graui
us glomerant'. Qui ergo iniquos
pace ſociat iniqtatis vires admini
ſtrat: qꝛ bonos eo d̄terius deprimūt
quo ⁊ vnanimiter perſequūtur: vn
de predicator egregius graui pha-
riſeorum ſeduceorūqꝫ perſecutione
deprehenſus: inter ſemetipſos diui
dere ſtuduit: quos cōtra ſe vnitos
grauiter vidit: cū clamauit dicens:
viri frēs: ego phariſeus ſum filius
phariſeorum: de ſpe ⁊ reſurrectiōe
mortuoruz ego iudicor. Dūqꝫ ſadu
cei ſpem reſurrectionemqꝫ mortuo
rum eē denegarent: quam phariſei
iuxta ſacri eloqui p̄cepta crederēt:
facta in perſecutorum vnanimitate
diſſenſio eſt: ⁊ diuiſa turba illeſus
paulus exijt: q̄ hunc priꝰ vnita ūma
niter p̄ſſit. Admonēdi ſunt itaqꝫ
qui faciende pacis ſtudijs occupā-
tur: vt prauorum mentibꝰ prius de-
beant amorē interne pacis infunde
re: quatinꝰ eis poſtmodum valeat
exterior pax prodeſſe: vt dum mēs
eorum nullius cogitatione ſuſpēdi-
tur: nequaquā ad nequitiam ex hu
ius perceptiōe rapiant'. Dumqꝫ ſu
pernam ꝓuident: terrenā nullomo
do ad vſum ſue deteriorationis in-
clinēt. Cum vero peruerſi quiqꝫ ta-
les ſunt vt nocere bonis nequeant:
ēt ſi concupiſcant: inter hos nimiꝝ
debꝫ terrena conſtrui pax: ⁊ priuſ-
q̄ ab eis valeat ſuperna cognoſci:
vt hi. ſ. quos contra dilectionē dei
malicia ſue īpietatis exaſperat: ſal-
tem ex ꝓximi amore manſueſcāt: ⁊
quaſi e vicino ad meliꝰ tranſeant: vt
ad illam que a ſe longe ē pacē condi
toris aſcendant. Q aliter ad-
monēdi ſunt qui ſacre legis verba
nō recte ītelligunt. Atqꝫ aliter q re
cte ꝙdēz intelligunt: ſꝫ humiliter n̄
loquunt'. Capi. xlviij.

Aliter admonēdi ſunt qui ſa
cre legis verba nō recte intel
ligunt. Atqꝫ aliter qui recte intelli
gunt: ſed humiliter nō loquuntur.
Admonēdi eniz ſūt qui ſacre legis
verba recte nō intelligūt: vt perpen
dant qꝛ ſaluberrimuz vini potuz in
veneni poculū vertunt: ac per medi
cinale ferrum vulnere mortali ſe fe-
riūt: dū per hoc in ſe ſana perimūt
per quod ſalubriter abſcidere ſauci
ata debuerunt. Admonēdi ſunt vt
perpēdant qd̓ ſcriptura ſacra in no
cte vite p̄ntis: quaſi quedā lucerna
nobis poſita eſt: cuius nimiruz ver
ba dum non recte ītelligunt: de lu-
mine tenebreſcunt. Quos. vꝫ. ad in
tellectū prauū intētio peruerſa non
raperet: niſi prius ſuperbia inflaret.
Dum enim ſe pre ceteris ſapientes
arbitrantur: ſequi alios ad meliꝰ-
us intellecta d̄ſpiciūt: atqꝫ vt apud

imperitum vulgus ſcie ſibi nomen extorqueant ſtudēt ſūmopere ⁊ ab alijs recte itellecta: deſtruere ⁊ ſua peruerſa roborare: vnde bn̄ per pphetam dr̄. Secuerunt pregnātes galaad: ad dilatandum terminum ſuū. Galaad nāq; aceruus teſtimonij dr̄. Et quia cūcta ſimul congregatio eccleſie per confeſſionem ſeruit teſtimonio veritatis nō icōgrue per galaad exceſſa exp̄mit᷑: que ore cūctorum fideliu3 de deo queq; ſūt vera teſtat᷑. Pregnātes autem vocant᷑ anime que itellcm̄ verbi ex diuino amore concipiūt: ſi ad perfcm̄ tēpus veniant: conceptam intelligē tiam operis oſtenſione pariture. Terminum vero ſuum dilatare eſt opinionis ſue nomē extendere. Secuerunt ergo pregnantes galaad: ad dilatādum terminum ſuum: q̄a nimirum heretici mentes fidelium que iam aliq̄d de veritatis intellcū conceperant: peruerſa predicatiōe perimūt: ⁊ ſcie ſibi nomen extenderunt: paruulorum iam corda d̄ verbi conceptione grauida erroris gladio ſcindūt: ⁊ quaſi doctrie ſibi opinionem faciunt. Hos ergo cum conamur iſtruere ne peruerſa ſentiāt: admoneamus pri⁹ ne inanem gloriam querant. Si enim radix elationis abſcidit᷑: conſequēter rami praue aſſertionis areſiunt. Admonēdi ſūt ēt ne errores diſcordiaſq; generando: lege3 dei que iccirco data ē vt ſacrificia ſathane ꝓhibeat: eādē ipſam in ſacrifitiū ſathane vertant: vnde per ꝓhetam domin⁹ queritur dicēs. Dedi eis frumētum vinum ⁊ oleum ⁊ argentum multiplicaui eis ⁊ aurum: que fecerunt baal. Frum̄tum a domino accepimus quando in dcis obſcurioꝛib⁹ ſub ducto tegmine lr̄e per medullam ſpūs legis iterna ſentim⁹: vinū ſuum dn̄s p̄ſtat cū ſcripture ſue alta p̄dicatiōe nos debriat. Oleū quoq; ſuū nobis tribuit: cū p̄ceptis apertiorib⁹ vitā noſtram blanda lenitate diſponit. Argentum vero multiplicat: cū nobis luce veritatis plena eloquia ſubminiſtrat. Auro quoq; nos ditat. qn̄ cor noſtrum intellcū ſūmi fulgoris irradiat. Que cūcta heretici baal offerūt: quia apud auditorū ſuorum corda: corrupte omnia itelligendo peruertunt. Et de fructu d̄i vino ⁊ oleo argento pariter ⁊ auro ſathāe ſacrificium imolant: q2 ad errorem diſcordie: verba pacis inclināt. Admonendi ſunt vt perpendant quia dum peruerſa mente de preceptis pacis diſcordiam faciunt: iuſto dei examine ipſi de verbis vite moriuntur. At contra admonendi ſunt qui verba quidem legis recte intelligunt: ſ3 hec humiliter non loquūtur: vt in diuinis ſermonibus priuſquam eos alijs proferant: ſemet ipſos requirant: ne inſequentes aliorum facta ſe deſerant: ⁊ cum recte cuncta de ſacra Scriptura ſentiunt: hoc ſolum quod per il-

lam contra elatos dn̄ nō attendant. Improbus qppe ⁊ iperitus eſt medicus qui alienum mederi appetit: ⁊ ipſe vulnus patitur quod neſcit. Qui igitur verba dei humiliter nō loquūtur, pfecto admonēdi ſunt: vt cum medicamina egris imponunt prius virus ſue peſtis inſpiciāt: ne alios medēdo ipſi moriātur. Admoneri dbēt vt conſiderēt ne a virtute dei: dicēdi qualitate diſcordēt ne loquendo aliud: ⁊ oſtēdendo aliud predicēt. Audiant itaq3 qd ſcriptum eſt. Si quis loqtur quaſi ſermones dei. Qui ergo verba que pferunt ex pprijs nō habēt: cur quaſi de proprijs tumēt. Audiāt quod ſcriptum ē. Sicut ex deo ⁊ corā dō in xp̄o loquimur. Ex deo enim coram deo loqmur: qui predicatiōis verbum: ⁊ qa a dō accepit intelligit ⁊ placere per illud deo non hominibus querit. Audiāt quod ſcriptū eſt. Abomiatio domini eſt omnis arrogans. Quia. vz. dum in verbo dei gloriam ppriam querit: ius dātis iuadit: eumq3 laudi ſue poſtponere nequaquā metuit: a quo hoc ipſum ꝙ laudatur accepit. Audiāt quod predicatori p ſalomonem dicitur. Bibe aquam de ciſterna tua: ⁊ fluenta putei tui. Deriuentur fontes tui foras: ⁊ i plateis aquas diuide habeto eas ſolus: nec ſint alieni participes tui. Aquā quippe d ſua ciſterna predicator bibit: cū ad cor ſuū rediens prius audit ipe quod dicit. Bibit enim fluenta ſui putei ſi ſui irrigatione infunditur verbi: vnde bene ſubiūgitur. Deriuentur fōtes tui foras ⁊ in platis equas diuide. Rectum quippe eſt: vt pri⁹ ipe bibat: ⁊ tunc alijs predicando influat. Fontes nāq3 foras deriuare ē: exterius vim alijs predicationis īfundere. In plateis aūt aquā diuidere ē: in magna auditorum multitudine iuxta vniuſcuiuſq3 qualitate diuina eloquia diſpenſare. Et qa plerūq3 inanis glorie appetitus ſbrepit: dum ſermo dei ad noticiam multorum currit: poſtquā dictum ē i plateis aquas diuide: recte ſubiūgitur: habeto eas ſolus: nec ſint alieni participes tui. Alienos quippe malignos ſpūs vocat: de quib⁹ per prophetam voce temptati hoīs dn̄. Alieni inſurrexerunt i me: ⁊ fortes queſierunt aīam meam. Ait ergo aquas in plateis diuide: ⁊ tamen ſolus habe. Ac ſi apertius dicat. Sic neceſſe ē vt predicationi exteri⁹ ſeruias quatinus per elationem te inmūdis ſpiritibus non coniungas ne ī diuini verbi miniſterio: hoſtes tuos ad te participes admittas. Aquas ergo ⁊ in plateis diuidimus ⁊ tamē ſoli poſſidemus: quando ⁊ exterius late predicationem fundimus: ⁊ tamen per eam laudes humanas aſſequi minime ambimus.

Aliter admonendi ſunt q cū predicare digne valeant: pre nimia humilitate formidant. Atq3 alite r

quos a pdicatione ipfectō vel etas ꝓhibet: ⁊ tamen pcipitatio impellit. Cap. xlix.

Aliter admonēdi ſunt qui cū pdicare digne valeant: p nimia humilitate formidant: atq₃ aliter admonēdi ſunt q̄s a pdicatione imperfectio vel etas ꝓhibet: ⁊ tamen precipitatio impellit. Admonēdi nāq₃ ſunt: qui cū pdicare vtiliter poſſūt: imoderata tñ humilitate refugiunt vt ex minori ꝯſideratiōe colligant: q̄ptum i maiorib⁹ rebus delinquant Si eni₃ indigētibus ꝓximis ipſas quas habent pecunias abſcōderēt adiutores ꝓculdubio calamitatis extitiſſent. Quo igitur reatu ꝯſtrīn gantur aſpitiant: qui dum peccantibus fratrib⁹ ꝟbum pdicationis ſbtrahūt: morientib⁹ mētibus vite remedia abſcondunt. Unde bene quidam ſapiens dicit: Sapientia abſcondita ⁊ theſaurus abſcōdit⁹ que vtilitas ī vtriſq₃? Si populos fames attereret: ⁊ occulta ipſi frumenta ſuarēt: auctores ꝓculdubio mortis exiſterēt. Quia itaq₃ pena plectendi ſunt ꝯſiderēt qui cū fame verbi anime pereāt: ipſi panē percepte gratie nō miſtrāt. vñ ⁊ bene per ſalomonem dr̄. Qui abſcondit frumenta maledicetur in populis. Frumenta quippe abſcōdere eſt: predicationis ſcē apud ſe verba retinere. In populis aūt talis quiſq₃ maledicitur: q² in ſolius culpa ſilentij. pro multoru₃ quos corrigere potuit pena dānatur. Si medicinalis artis minime ignari ſecandum vuln⁹ cernerēt ⁊ tamē ſecare recuſarent: profecto peccatum fraterne mortis ex ſolo torpore cōmitterent. Quanta ergo culpa iuoluant̄ aſpiciant: qui dum cognoſcunt mentiu₃ vulnera: curare ea negligūt ſectōe verborū: vñ ⁊ bñ p ꝓphetā dr̄. Maledictus oīs q̄ ꝓhib₃ gladiū ſuū a ſanguine. Gladiū q̄ppe a ſanguine ꝓhibere eſt predicatiōis verbū a carnali vite iterfectōe retiere. De quo gladio rurſū dr̄. Gladius me⁹ deuorabit carnes. Hi itaq₃ cū apud ſe ſermonem pdicatōis occultant: diuinas cōtra ſe ſnīas terribiliter audiāt: quatinus ab eorum cordibus timorem timor expellat. Audiantq₃ talentu₃ q̄ erogare noluit cum ſentētia dampnationis amiſit. Audiant q₃ paul⁹ eo ſe a proximorū ſanguie mūdu₃ credidit: quo feriendis eorum vitiis non pepercit dicens. Conteſtor vos hodierna die q̄a mūdus ſum a ſanguine oīum veſtrum. Nō enim ſubterfugi quominus ānūciarem omne cōſilium dei vobis. Audiant q̄ꝺ voce angelica iohānes admōet cum dicit̄. Qui audit dicat veī: vt nimirum cui ſe vox interna iſinuat: illuc etia₃ clamādo alios quo ipē rapitur trahat: ne fores clauſas ēt vocatus iueniat: ſi vocātī vacu⁹ appropinq̄t. Audiāt q₃ Iſaias q² a verbi myſterio tacuit: illuſtrat⁹ luīe ſupno: magna voce pnīe ſeipſe replhē

dit dicēs. Ue mihi q̄a tacui. Audi ant q̄ p ſalomonē in illum p̄dicati/onis ſciā multiplicari ꝓmittitur q̄ in hoc q̄ iā optinuit corporis vitio nō tenet. Ait nāq̄. Anima que benedicit impiguabit: ⁊ q̄ iebriat ipſe inebriabit. Qui enim exterius p̄dicādo bñdicit iterioris augm̄ti pinguedinē recipit: ⁊ dum dino eloq̄o auditorum mētē debriare nō deſinit: potu multiplicati muneris debriatꝰ excreſit: audiāt q̄ dauid hoc dño i munere obtulit: q̄ p̄dicatoris gratiā quā accepat nō abſcōdit dicens. Ecce labia mea nō ꝓhibebo: dñe tu cognouiſti. Juſtitiam tuam nō abſcōdidi in corde meo veritatem tuā ⁊ ſalutare tuū dixi. Audiāt q̄ ſpōſi eloq̄o ad ſpōſā dicit. Qui hītas i hortis ſponſi auſculta. Fac me audire vocē tuā. Eccleſia q̄ppe i hortis hītat: q̄ ad viriditate itimā exculta plātaria virtutū ſuat. Cuiꝰ vocem amicos auſcultare ē electos q̄ſq̄ verbū p̄dicatiōis illiꝰ deſiderare. Quā. vz. vocē ſpōſus audire deſiderat: quia ad p̄dicationē eius p electoꝝ ſuorum animas anhelat. Audiāt quod moyſes cū iraſcētē dū populo cerneret: ⁊ aſſumi ad vlciſcendum gladium iuberet: illos a parte dei denūciauit exiſtere: q̄ delinquētium ſcelera icuntanter ferirent dicens. Si quis ē dñi iungat mihi. Ponat vir gladiū ſup femur ſuum. Jte ⁊ redite de porta vſq̄ ad portā p mediū caſtrorū: ⁊ occidat unuſquiſq̄ fratrem: ⁊ amicum: ⁊ ꝓximū ſuū. Gladiū quippe ſuper femur ſuū ponere ē: p̄dicatōis ſtudium voluptatibus carnis āſferre vt cū ſcā q̄s ſtudet dicere: curet neceſſe ē illicitas ſuggeſtiōes edomare. De porta vero vſq̄ ad portā ire necē ē: a vitio vſq̄ ad vitiū p q̄d ad mētem mors ingredit: in crepādo diſcurrere. Per mediū vero caſtrorum ē tranſire: tanta equalitate intra eccleſiam viuere: vt qui delinquētium culpas redarguit: i nullius ſe debeat fauore declinare. vnde recte ſubiungit: occidat fratrē ⁊ amicū ⁊ ꝓximat ſuum. Fratrem. ſ. ⁊ amicum ⁊ ꝓximū ſuū interficit: qui cū punienda iuenit: ab increpationis gladio: nec eis quos p ꝯiūctionē diligit pc̄it. Si ergo ille dī dr̄ qui ad vitia feriēda celo dini amoris excitat: ꝑfecto ſe eē dei denegat: qui i quantū ſufficit: icrepare carnalium vitā recuſat. At ꝯ admonēdi ſūt quos p̄dicationis offō ipſectio vel etas ꝓhibz: ⁊ tñ p̄cipitatio impellit ne dum tanti ſibi onus offitij precipitatōe arrogant viā ſibi ſequentis melioratōis abſcidāt. Et cū arripiunt intēpeſtiue q̄ nō valēt: pdāt ēt q̄ iplere q̄nq̄ potuiſſet: atq̄ ſciam quā in cōgrue conant oſtēdere: iuſte oſtēdant amiſiſſe. Admonendi ſunt vt ꝯſiderēt: q̄ pulli auiū ſi ante penarum perfectionē volare appetunt: cum in altū ire cupiunt in ima mergunt. Admonēdi ſunt vt conſiderent q̄ ſtructuris recentibꝰ nec dū q̄ ſolidatis ſi tignorum pōdus

ſuperponit᷑: non habitaculum: ſed ruina fabricat᷑. Admonendi ſunt vt cõſiderent: qꝛ cõceptas ſoboles femine ſi prius ꝙ plene forment᷑ proferunt: nequaꝙ domos ſꝫ tumulos implẽt. Hinc eſt.n.ꝙ ipſa veritas q̃ repente quos vellet roborare potuiſſꝫ: vt exẽplum ſequentib⁹ ſe daret: ne imperfecti p̃dicare preſumerent poſtꝙ plene diſcipulos d̃ virtute p̃dicatõis inſtruxit: illico adiunxit: vos aũt ſedete i ciuitate quo ad vſqꝫ induamini virtute ex alto. In ciuitate q̃ppe ſedemus ſi intra mentium noſtrarũ nos clauſtra conſtringimus: ne exteri⁹ loquendo euagemur: vt cum virtute diuina perfecte induimur: tũc q̃ſi a nobis metipſis foras ẽt iſtruentes alios exeamus. Hinc per quẽdam ſapientem dr̃. Adoleſcens vir loquere in cã tua: ⁊ ſi bis interrogatus fueris: habeat initium reſponſio tua. Hinc ẽ q̃d idem redẽptor noſter cum in celis conditor ſit: ⁊ in ſue potẽtie oſtẽſione ſemper doctor angelorum: an̄ tercenale tẽpus in terra magiſter fieri noluit hoium: vt videlicꝫ precipitatis vi ſaluberrimi timoris infunderet: cũ ipſe ẽt q̃ labi nõ poſſꝫ: pfecte vite grãꝫ non niſi pfecta etate p̃dicaret. Scriptuꝫ quippe ẽ. Cum fact⁹ eſſꝫ annorum duodeci remãſit puer ieſus in ieruſalem. De quo a parentibus requiſito paulo poſt ſubditur. Inuenerunt illum i templo ſedẽteꝫ in medio doctorum audientem illos ⁊ interrogãtem: vigilanti itaqꝫ conſideratione penſandum ẽ: ꝙ cũ Jeſus annorum duodecim dr̃: i medio doctorum ſedẽs: nõ docẽs ſed iterrogans inuenit᷑. Quo.ſ.exẽplo oſtendit᷑: ne infirmus docere quis audeat: ſi ille puer doceri iterrogãdo voluit: q̃ per diuinitatis potentiã: verbum ſcie ipſis ſuis doctoribus miniſtrauit. Cũ vero p paulũ diſcipulo dr̃: precipe hoc: ⁊ nemo adoleſcentiam tuã contẽpnat: ſciẽduꝫ nobis eſt qꝛ aliq̃n i ſacro eloq̃o adoleſcẽtia iuuẽt⁹ vocat᷑: ꝙ citi⁹ oſtẽdit᷑: ſi ſalomonis ad mediũ verba pferãtur q̃ ait. Letare iuuenis i adoleſcẽtia tua. Si.n. vnũ eẽ vtraqꝫ nõ decerneret: quẽ mõebat i adoleſcẽtia iuuenẽ ñ vocaret. Qr alr̃ admonẽdi ſũt q̃ i hoc tpaliter appetũt pſpant᷑: atqꝫ aliter q̃ ea q̃dẽ q̃ mũdi ſũt ꝯcupiſcũt: ſꝫ tñ aduerſitatis fatigãtur labore. Ca. l.

Aliter admonẽdi ſũt q̃ i hoc ꝙ tpaliter appetũt pſpãt᷑: atqꝫ alr̃ q̃ ea q̃dẽ q̃ mũdi ſũt ꝯcupiſcũt: ſed tñ labore fatigãtur. Admonẽdi ſũt nãqꝫ q̃ i hoc ꝙ tpaliter appetũt pſpãtur: ne cũ cũcta ad votũ ſuppetũt: dãtẽ q̃rere negligãt: ſi i his que dantur aĩum figãt: ne pegrinationem p patria diligant: ne ſubſidia itineris in obſtacula peruentionis vertant: ne nocturno lune lumine delectati claritatem ſolis videre refugiant. Admonendi itaqꝫ ſunt vt queque in hoc Mundo con-

ſequuntur: calamitatis ſolatia: non autem premia retributionis credãt ſed contra mũdi fauores mẽtem eri gant: ne in eis ex tota cordis dele ctatione ſuccũbant. Quiſquis eniꝫ ꝓſperitatem qua vtitur: apud iudi ciuꝫ cordis melioris vite amore nõ repꝛimit: fauorem vite tranſeuntis in mortis perpetue occaſioneꝫ ver tit. Hinc eſt enim ꝙ ſub idumeorũ ſpẽ qui vicẽdos ſe ꝓſperitati ſue de relinquerant: in huius mundi ſuc ceſſibus letãtes increpant: cuꝫ dr̃. Dederunt terram meaꝫ ſibi in here ditatem cum gaudio ex toto corde ⁊ ex animo. Quibus verbis ꝓpẽdi tur ꝙ nõ ſolum quia gaudeant: ſed ꝙ toto corde ⁊ ex animo gaudeãt. diſtricta reprehenſione feriantur. Hinc eni ſalomon ait. Auerſio par uulorũ interficiet illos: proſpitas ſtultorum perdet eos. Hinc paulus admonet dicens. Qui emunt tanꝙ non poſſidentes: ⁊ qui vtũtur hoc mundo tanꝙ non vtantur: vt vide licꝫ ſic nobis exterius que ſuppetũt ſeruiant: quatenus a ſupne delecta tionis ſtudio: animuꝫ non inflectãt ne luctum nobis interne peregrina tionis tẽpent: ea que in exilium po ſitis ſubſidium prebent: ⁊ quaſi in tranſitoriis nos felices gaudeamꝰ qui ab eternis nos interiꝫ miſeros cernimus. Hinc nãqꝫ eſt ꝙ electoꝝ voce dicit eccleſia. Leua eius ſub ca pite meo: ⁊ dextera illius amplexa bitur me. Siniſtra dei ꝓſperitatem videlicet vite pñtis quaſi ſub capite poſuit: quã intẽtioneꝫ ſũmi amoris premit. Dextera vero dei eam ãple ctitur: qꝛ ſub eius eterna beatitudie tota deuotione cõtinet. Hic per ſa lomonem rurſuꝫ dr̃. Lõgitudo die rum in dextera eius i ſiniſtra vero illius diuitie ⁊ gloria. Diuitie itaqꝫ ⁊ gloria qualiter ſint habẽda docu it: que poſita in ſiniſtra memorauit hinc ait pſalmiſta. Saluum me fac dextera tua. Neqꝫ eniꝫ ait manus ſed dextera: vt videlicꝫ cuꝫ dextera diceret: quia eternam ſalutem que reret indicaret: hinc rurſuꝫ ſcriptũ eſt. Dextera manus tua domine cõ fregit inimicos. Hoſtes enim dei ⁊ i ſiniſtra proficiunt: ⁊ i dextera cõ fringũtur: qꝛ plerũqꝫ prauos vita preſens eleuat: ſꝫ aduẽtꝰ eterne bea titudinis dãnat. Admonẽdi ſũt q̄ i hoc mũdo ꝓſpant vt ſolerter cõſi derent ꝙ pñtis vite ꝓſpitas aliquã do iccirco dat: vt ad meliorẽ vitã ꝓ uocet: aliqñ vero vt in eternum am plius dãnet: hinc eſt enim ꝙ plebi iſraelitice terra chanaan ꝓmittitur vt qñqꝫ ad eterna ſpanda prouoce tur. Neqꝫ.n. rudis ille populus ꝓ miſſionibꝰ dei i lõginquũ crederet: ſi a ꝓmiſſore ſuo nõ ẽt e uicio aliqͩ pcepiſſꝫ: vt ergo ad eternoꝝ fidem certius roboretur: nequaꝙ ſolũmõ ſpe ad res: ſꝫ rebꝰ q̄qꝫ ad ſpẽ trahit Qui liqͩo pſalmiſta teſtat dicens. Dedit eis regiões gentiũ: ⁊ labo res populorũ poſſederũt: vt cuſto

di ant iuſticiam eius: ⁊ legē ei⁹ req̄rant. Sȝ cum largiētē deum huma na mēs boni opis reſponſiōe nō ſe quit: vnde nutrita p̄ri⁹ pie creditur iuſtius ide damnat. Hinc.n.p pſal miſtam rurſum dr̄. Deiecisti eos cū alleuarentur. Quia videlȝ reprobi cū recta opa diuinis muneribus nō re pendūt: cū totos ſe hic deſerūt: ⁊ a fluentibus proſpitatib⁹ dimittunt. Et vnde exterius p̄ficiūt: inde ab i timis cadunt. Hinc eſt.n.q̄ in iferno diuiti cruciato dr̄: recepiſti bona in vita tua: Jccirco hic recepit bōa ēt malus: vt pleni⁹ illuc mala recipe ret: q2 hic nec fuerat per bona conuerſus. At ꝯ admonēdi ſunt q̄ ea q̄dem q̄ mundi ſunt cōcupiſcunt ſed tn̄ aduerſitatis labore fatigant vt p̄pēdāt cōſideratōe ſollicita: cre ator diſpenſatorq̄ʒ cūctorum quanta ſuper eos gr̄a vigilet: quos i ſua deſideria nō relaxat. Egro quippe q̄ medicus deſpat cōcedit vt cūcta q̄ cōcupiſcit accipiat: nā qui ſanari poſſe credit: a multis que appetit p̄hibet. Et nos nūmos ſubtrahimus q̄bus tota ſimul p̄rimonia reſeruamus. Hic ergo de ſpe eterne hereditatis gaudium ſumāt: quos aduerſitas vite temporalis humili at: q2 niſi ſaluandos i perpetuū cer neret: erudiendos ſub diſcipline re gimie: dīna diſpēſatio nō frenaret. Admonēdi itaq̄ʒ ſunt qui i his que tēporaliter cōcupiſcūt aduerſitatis labore fatigant: vt ſollicite conſide rēt: q̄ plerūq̄ʒ ēt iuſtos cū tempora lis potentia ſubſtulit velut in laqueum culpa comprehēdit. Nam ſic i priori huius libri parte iaʒ dixim⁹: dauid deo amabilis rectior fuit in ſeruitio: q̄ cum p̄uenit ad regnum. Seru⁹ nāq̄ʒ amore iuſticie: deprehēſum aduerſarium ferire timuit: rex aūt perſuaſione luxurie deuotū militē ēt ſub ſtudio fraudis extīxit. Quis ergo opes: quis poteſtateſ: q̄s gloriam q̄rat inoxie: ſi ⁊ illi noxia extiterunt q̄ hec habuit nō que ſita? Quis inter hec ſine magni diſcriminis labore ſaluabit ſi ille i his culpa iteruenīēte turbatus eſt: qui ad hoc fuerat deo eligēte p̄parat⁹? Admonēdi ſunt vt cōſiderent q̄ ſalomon q̄ poſt tātam ſapiaʒ vſq̄ʒ ad idolatriam cecidiſſe deſcribit: nil i hoc mūdo priuſq̄ caderet aduerſitatis habuiſſe memorat: ſȝ cōceſſa ſapīa funditus cor deſeruit q̄d nulla vel mīma tribulatiōis diſciplina cuſtodiuit. Q̄ aliter admonēdi ſūt ꝯiugijs obligati: atq̄ʒ aliter a cō iugij nexibus liberi. Ca. li.

Aliter admonēdi ſūt ꝯiugijs obligati atq̄ʒ aliter a cōiugij nexibus liberi. Admonendi ſūt nāq̄ʒ ꝯiugijs obligati: vt cū viciſſim q̄ ſunt alterius cogitant: eorum ſic q̄ſq̄ʒ placere ſtudeat cōiugi: vt nō diſpliceat ꝯditori. Sic ea q̄ hui⁹ mundi ſunt agant: vt tn̄ appetere q̄ dei ſunt nō obmittāt. Sic.n. de bonis p̄ntib⁹ gaudeāt: vt cū itentione ſolli

cita mala eterna pertimeſcăt. Sic de malis tēporalib⁹ lugeăt: vt tamē conſolatiōe integra ſpem in bonis perennibus figant: quatinus dum in tranſitu cognoſcunt eſſe ꝙ agunt in manſiōe ſciăt ꝙ appetūt: nō mala mundi cor frangant: cuȝ ſpes bonorū celeſtiū roborat. nec bona vite preſentis decipiăt: cū ſuſpecta ſubſequētis iudicij mala cōtriſtăt. Itaqȝ animus chriſtianorum cōiugum ⁊ infirmus eſt ⁊ fidelis: qui ⁊ plene cūcta tēporalia deſpicere non valet: ⁊ tamē eternis ſe per deſideriū coniungere poteſt: ꝗuis in delectatiōe interim carnis iaceat. ſupne ſpei refectiōe cōualeſcat: ⁊ ſi hȝ que mūdi ſunt in vſu itineris: ſperet q̄ dei ſunt in fructu peruētōis. Nec totū ſe ad hoc ꝙ agit ꝯferet. ne ab eo ꝙ robuſte ſperare debuit fūdit⁹ cadat. Qđ bene ac breuiter paulus exprimit dicēs. Quia habēt vxores tāꝙ nō habētes ſint: ⁊ qui vtuntur hoc mūdo tanꝙ nō vtant: ⁊ qui flent tāꝙ nō flentes: ⁊ qui gaudēt tanꝙ nō gaudentes: vxores quippe tanꝙ nō habēdo hȝ: qui ſic per illā carnali cōſolatiōe vtitur: vt tamē nūꝙ ad praua opera a melioris rectitudinis intentiōe eius amore flectatur: vxorē quaſi nō habēdo hȝ qui tranſitoria eſſe cuncta ꝯſpitiēs: curā quidē carnis ex neceſſitate tollerat: ſed eterna gaudia ſpe ex deſiderio expectat. Nō flendo autē flere eſt: ſic exterio a aduerſa plangere: vt tamē noue rit eterne ſpei ꝯſolatiōe gaudere: ⁊ rurſuȝ nō gaudēdo gaudere eſt: ſic đ infimis animuȝ attollere: vt tamē nūꝙ deſinat ſumma formidare: vbi apte paulopoſt ſubdidit dicēs. Preterit enī figura huius mundi. Ac ſi aperte dicat. Nolite ꝯſtāter mūdū diligere: qn̄ ⁊ ipſe nō poteſt quē diligitis ſtare. In caſſuȝ cor quaſi manentes figitis: dum fugit ipſe quem amatis. Admonēdi ſūt cōiuges: vt ea in quibus ſibi aliquādo diſplicēt ⁊ patiētes inuicē tolerēt: ⁊ exorātes inuicē ſaluēt. Scriptū nāqȝ eſt. Inuicē onera portate: ⁊ ſic adimplebitis legē chriſti. Lex quippe chriſti charitas eſt: que ex illo nobis ⁊ largit ſua bona cōtulit. ⁊ equanimiter mala noſtra portauit. Tunc enī legem chriſti imitādo cōplemus: quando ⁊ noſtra bona benigne conferimus ⁊ noſtrorum mala pie tolleramus. Admonēdi quoqȝ ſūt vt eorū quiſqȝ non tā que ab altero tolerat: ꝗ q̄ ab ipſo tolerantur attendat. Si enī ſua: que portantur ꝯſiderat: ea que ab altero ſuſtiet leui⁹ portat. Admonendi ſunt coniuges vt ſuſcipiende prolis ſe meminerint cauſa coniunctos: ⁊ cū immoderate admixtioni ſeruiētes propagationis articulum in vſum tranſferūt voluptatis: perpendant ꝙ licet extra nō exeant in ipſo tamē cōiugio: cōiugij iura tranſcendūt: vnde neceſſe eſt vt crebris ieiuniis ⁊ orationibus deleant: qđ pulchrā ſpeciē copule admixtis vo

luptatibus fedāt. Hinc eſt enī q̄ pe
ritus medicine celeſtis apoſtolus
nō tā ſanos inſtituit: q̄ infirmis me
dicamēta monſtrauit dicēs. De qui
bus ſcripſiſtis mihi bonū eſt homi
ni mulierē nō tangere. Propter for
nicatiōe autē vnuſquiſq; ſuā vxorē
habeat: ⁊ vnaqueq; ſuum virū ha
beat. Qui enim fornicationis metū
pmiſit: pfecto non ſtantibus pre
ceptum cōtulit: ſed ne forte in terrā
ruerent lectum cadentibus oſtēdit:
vnde adhuc īfirmantibus ſubdidit
vxori vir debitum reddat: ſimiliter
⁊ vxor viro. Quib' dum in magna
honeſtate cōiugij: aliquid de volu
ptate largiret: paulo poſt adiūxit:
hoc dico aūt ſm indulgentiā: non
ſm imperium. Culpa quippe eē in
nuitur quod indulgeri perhibetur:
ſed tanto citius relaxatur: q̄to nō
per hanc illicitū quid agit: ſ; hoc
quod ē licitum ſub moderamine nō
tenet. Quod bene loth ī ſemetipſo
exprimit: qui ardentem ſodomam
fugit: ſ; tamen ſegor inueniēs: neq̄
q̄ mox montana cōſcendit. Arden
tem quippe ſodomā fugere ē: illici
ta carnis incēdia declinare. Altitu
do vero ē mōtiū: mūdicia contine
tium: vel certe quaſi in monte ſunt:
qui ēt carnali copule inherent: ſed
tamen extra ſuſcipiēde plis admix
tionem debitam nulla carnali volu
ptate ſoluunt. In mōte quippe ſta
re eſt fructū ppaginis ī carne non
q̄rere. In mōte ſtare ē: carni carna
liter nō adherere. Sed q̄ ſūt multi q̄
q̄dē ſcelera carnis dſerūt: nec tñ in
ꝯiugio poſiti: vſus ſolūmodo debi
ti iura cōſeruāt. Exiit q̄dē loth ſo
domam: ſ; tamē mox ad montana
nō puēit: q̄ iā dānabilis vita relinq̄
tur: ſ; ad hec celſitudo ꝯiugalis cō
tinētie ſubtiliter nō tenet. Eſt vero
ī medio ſegor citas: q̄ īfirmū fugiē
tē ſaluet: q̄ vʒ cū ſibi p īcōtinētiā
miſcent ꝯiuges: ⁊ lapſus ſcelerꝫ fu
giūt: ⁊ tñ venia ſaluant. Quaſi par
uā ciuitatē inueniūt in q̄ ab ignib'
defendant. Quia ꝯiugalis hec vi
ta: nō q̄dē ī virtutib' mira ē: ſ; tamē
a ſupplitijs ſecura: vñ idez loth ad
angelum dicit. Eſt ciuitas hic iuxta
ad quā poſſum fugere parua: ⁊ ſal
uabor in ea. Nū quid nō modica ē:
⁊ viuet ī ea anima mea? Iuxta igi
tur dī: ⁊ tamē ad ſalutē tuta perhi
betur: q̄ coniugalis vita: nec a mū
do longe diuiſa ē: nec tñ a gaudio
ſalutis aliena. Sed tūc in actōe hac
vitā ſuā cōiuges q̄ſi in pua ciuitate
cuſtodiūt: qñ aſſiduis deprecatiōi
bus intercedunt: vnde recte per an
gelum ad eundem loth dicit. Ec
ce etiam in hoc ſuſcepi preces tuas:
vt non ſubuertam vrbem pro qua
locutus es. Quia videlʒ cū deo de
precatio fundit: nequaq̄ talis con
iugij vita damnat. De qua depca
tione paul' quoq; admōet dicens.
Nolite fraudare inuicem: niſi for
te ex conſenſu ad tempus: vt vacetis
orationi. At contra admonendi

ſunt qui ligati cõiugijs non ſũt: vt celeſtib⁹ preceptis eo rectius ſuiãt quo eos ad curas mundi nequaq̃ iugum copule carnalis inclinat: ut quos onus licitum nõ grauat cõiugij: nequaq̃ põdus illicitũ terrene ſollicitudinis p̃mat: ſed tanto eos paratiores dies vltimus: quãto ⁊ expeditiores inueniat: ne quo meliora agere vacãtes poſſũt ſed tamẽ negligunt: eo ſupplitia deteriora mereãtur. Audiãt qđ paulus cum quoſdaꝫ ad celibatus grãm inſtrueret: non coniugium ſpreuit: ſed curas mundi naſcentes ex cõiugio repulit dicens. Hoc ad vtilitatem veſtram dico: nõ vt laqueũ vobis iniciam: ſed ad id qđ honeſtum eſt: ⁊ qđ facultatẽ p̃beat ſine impedimẽto domino obſecrandi. Ex coniugijs quippe terrene ſollicitudines ꝓdeunt: ⁊ icc irco magiſter gẽtium auditores ſuos ad meliora pſuaſit ne terrena ſollicitudine ligarẽtur. Queꝫ igitur celibeꝫ curarum ſecularium impedimẽtũ p̃pedit: ⁊ cõiugio ſe nequaq̃ ſbdidit: ⁊ tñ coniugij onera non euaſit. admonẽdi ſunt celibes ne ſine damnationis iudicio miſceri ſe feminis vacantib⁹ putẽt. Cum eniꝫ paulus fornicatiõis vitium tot criminib⁹ exercẽdis inſeruit: cuius ſit reatus indicauit dicens. Neqꝫ fornicatores: neqꝫ idolis ſuiẽtes: neqꝫ adulteri: neqꝫ molles: neqꝫ maſculorum cõcubitores: neqꝫ fures: neqꝫ auari: neqꝫ ebrioſi: neqꝫ maledici: neqꝫ rapaces: regnũ dei poſſidebũt. Et rurſũ. Fornicatores autem: et adulteros iudicabit dñs. Admonẽdi ſũt itaqꝫ: vt ſi tẽptationũ ꝓcellas cũ difficultate ſalutis tollerant: coniugij portum petãt. Scriptum quippe eſt. Melius eſt nubere q̃ vri. Sine culpa ad coniugium q̃ppe veniunt: ſi tñ nec duꝫ meliora deo vouerunt. Nam q̃ſquis bonũ maius ſubire ꝓpoſuit: bonũ min⁹ quod licuit: illicitum fecit. Scriptũ q̃ppe eſt. Nemo mittens manũ ſuam ad aratrum: ⁊ aſpiciens retro aptus eſt regno dei. Qui igit̃ fortiori ſtudio itenderat retro conſpicere ꝯuincit̃: ſi relictis bonis amplioribus: ad mi nima retorquet̃. Qr

aliter admonẽdi ſunt pcõrũ carnis ꝯſcij. Atqꝫ alr̃ ignari. Cap. liij.

Aliter admonẽdi ſunt pcõrũ carnis ꝯſcij: atqꝫ aliter ignari. Admonẽdi ſunt pcã carnis exꝑti: vt mare ſaltem poſt naufragium metuant: perditionis ſue diſcrimina vel cognita per horreſcant: ne q̃ pie poſt perpetrata mala ſeruati ſunt: hec improbe repetẽdo moriant̃: vnde peccanti anime nequaq̃ a peccato deſinẽti dr̃. Frõs mulieris meretricis fcã eſt tibi: noluiſti erubeſcere. Admonendi itaqꝫ ſunt vt ſtudeant: quatinus ſi accepta nature bona integra ſeruare noluerũt: ſaltem ſciſſa reſarciant. Quibus nimirum neceſſe eſt vt perpendant vitã magno fidelium numero: q̃ multi ⁊ ſe

illibatos cuſtodiant: ⁊ alios ab er-
roꝛe cõuertãt. Quid igit̃ iſti dictu-
ri ſunt: ſi alijs in integritate ſtãtibꝰ:
ipſi nec poſt damna reſipiſcunt?
Quid igit̃ dicturi ſunt: ſi cum mul-
ti ⁊ alioꝛ ſecũ ad regnũ detulerũt:
hi expectanti dño: nec ſemetipſos
reducunt. Admonendi ſunt vt pre-
terita admiſſa cõſiderent: et iminẽ-
tia deuitent: vnde ⁊ ſub iudee ſpecie
ꝑ prophetam dominꝰ coꝛruptis in
hoc mundo mentibꝰ tranſactas cul-
pas ad memoꝛiam reuocat: quati-
nus pollui in futuris erubeſcant di-
cẽs. Foꝛnicate ſunt in egypto i ado-
leſcẽtia ſua. Ibi ſubacta ſunt vbera
earum: ⁊ fracte ſunt mãme puberta-
tis earuꝫ. In egypto quippe verba
ſubijgunt̃: cum tpi huius mũdi de-
ſiderio humane mentis voluntas
ſubſternit̃. In egypto pubertatis mã-
me frãgunt̃: quando naturales ſẽ-
ſus adhuc in ſemetipſis itegri pul-
ſant̃ concupiſcentie coꝛruptõe viti-
ant̃. Admonẽdi ſunt pcã carnis ex-
perti: vt vigilanti cura conſpiciant
poſt delicta nobis ad ſe redeũtibꝰ
deus quanta beniuolentia ſinũ ſue
pietatis expandat: cum per ꝓphe-
tam dicat. Si dimiſerit vir vxoꝛem
ſuam: ⁊ illa recedens duxerit alteꝝ
virum: nũquid reuertet̃ ad eum vl-
tra? Nũquid non contaminata: ⁊
polluta erit mulier illa? Tu autem
foꝛnicata es cum amatoꝛibus tuis
multis: tamen reuertere ad me dicit
dominus. Ecce de foꝛnicante ⁊ reli-
cta muliere argumentum iuſticie ꝓ-
ponit̃: ⁊ tamen nobis poſt lapſum
redeuntibus non iuſticia: ſꝫ pietas
exhibet̃: vt hinc vtiqꝫ colligamus
ſi nobis delinquẽtibus tanta pieta-
te pcit̃: a nobis nec poſt delicta re-
deuntibus: quanta iꝓbitate pec-
cat̃: aut que ab illo erit ſuper impꝛo-
bos vindcã: qui non ceſſat vocare:
poſt culpam. Que nimirum bene ꝑ
prophetam poſt delictuꝫ miſericoꝛ-
dia vocationis exprĩmit̃: cum aver-
ſo homini dicit̃. Et erunt oculi tui
videntes preceptoꝛẽ tuum: ⁊ aures
tue audient verbum poſt tergũ mo-
nẽtis. Humanum quippe genꝰ do-
minus in facie monuit: quãdo i pa-
radiſo condito homini atqꝫ in libe-
ro ſtãti arbitrio quid facere: quod-
ue non facere deberet in dixit. Sed
homo in faciem dei terga dedit cum
ſuperbiẽs eius iuſſa cõtẽpſit: nec
tamen deus ſuperbientem deſeruit
qui legem ad reuocãdum hoiẽꝫ de-
dit: exhoꝛtantes angelos miſit: in
carne noſtre moꝛtalitatis apparuit
Ergo poſt tergum ſtãs nos admo-
nuit: qui ad recuperationẽ nos gra-
tie et contẽptus vocauit. Quid igi-
tur generaliter ſimul potuit dici de
cunctis: hoc neceſſe ẽ ſpecialiter ſẽ-
tiri de ſingulis. Quaſi enim coꝛam
deo poſitus quiſqꝫ eius verba mo-
nitionis percipit: cum priuſqꝫ pcãm
perpetret: volũtatis eius precepta
cognoſcit. Ad hec enim ante eius fa-
ciem ſtare eſt nec dum peccãdo euꝫ

contempnere. Cum vero iam derelicto bono innocẽtie: iniquitatẽ eligens appetit terga iam ĩ eius faciẽ mittit. Sꝫ ecce adhuc ⁊ poſt tergũ dñs ſubſequẽs monet: q̄ ẽt poſt culpam ad ſe redire pſuadet. Auerſũ reuocat: cõmiſſa nõ reſpicit: reuertenti ſinum ſue pietatis expandit. Vocẽ igitur poſt tergũ monẽtis audimus: ſi ad inuitantem nos dominum ſaltem poſt peccata reuertimur. Debemus igit̃ ad pietatẽ vocantis erubeſcere: ſi iuſticiam noluimus formidare. Quia tanto grauiori ĩprobitate contẽpnit̃: quanto ⁊ contẽptus ad hec vocare non dedignatur. At cõtra admonẽdi ſũt pctã carnis ignorantes vt tanto ſollicitius p̄cipitẽ ruinã metuãt: quãto altius ſtant. Admonẽdi ſũt vt cõſiderẽt: q2 quo magis in loco p̄minẽti cõſiſtũt: eo crebrioribus ſagittis inſidiatoris ĩpetunt̃: qui tanto ardentius ſolet erigi quãto ſe robuſtius cõſpicit vinci. Tãtoqꝫ ĩtollerabilius dedignat̃ vinci: quãto cõtra ſe videt per integra infirme carnis caſtra pugnari: admonẽdi ſunt vt inceſſanter premia ſuſpiciant: ⁊ libenter procul dubio tẽptationum quas tollerant labores calcabũt. Si. n. attendat̃ felicitas: q̄ ſine tranſitu attigit̃; leue fit quod tranſeũdo laboratur: audiant quod per prophetã dicit. Hec dicit dominus. Eunuchis qui cuſtodierint ſabbata mea: ⁊ elegerent que volui ⁊ tenuerit meũ fedus: dabo eis in domo mea ⁊ inmuris meis locũ ⁊ nomẽ meli᷒ a filijs ⁊ filiabus. Eunuchi quippe ſunt q̄ compreſſis motib᷒ carnis: affectũ ĩ ſe praui opis abſcidũt. Quo autẽ apud p̄rem loco hẽant̃ oſtẽdit̃: q̄ ĩ domo p̄ris videlicꝫ manſione eterna ẽt filijs preferunt̃: audiant qd̄ p iohãnem dñ. Hi ſunt qui cũ mulieribus nõ ſunt coinq̄nati virgines enim ſũt. Hi ſequunt̃ agnum quocũqꝫ ierit. Et quod cãticum cantãt: quod nemo poſſit dicere: niſi illa cẽtũ quadragitaquattuor milia. Singulariter q̄ppe agno cãticum cãtare ẽ: cum eo ĩperpetuũ pre cunctis etiam de incorruptõe carnis gaudere. Q̄ꝫ tamẽ electi ceteri canticũ audire poſſunt: licꝫ dicere nequeãt: q2 per caritatem q̄dem in illorum celſitudine leti ſunt: q̄uis ad eorum p̄mia nõ aſſurgant. Audiãt pcõrum carnis ignari: quod p ſemetipſã d̃ hac ĩtegritate v̄itas dicit. Nõ oẽs capiunt verbum hoc: qd̄ eo ĩnotuit ſũmũ: q̄ denegauit eẽ oium. Et dũ predicit q2 difficile capitur: audientibus innuit ceptũ cũ qua cautela teneatur. Admonẽdi itaqꝫ ſunt pctã carnis ignorantes: vt ⁊ preminere virginitatem coniugijs ſciant: ⁊ tñ ſuper coniuges ſe nõ extollant: q̄tinus dum ⁊ virginitatem preferunt ⁊ ſe poſtponunt: ⁊ illud nõ deſerãt q̄ eſſe melius extimant: ⁊ ſe cuſtodi

ant q̄ ſe inaniter non exaltent: Ad monendi ſunt vt conſiderent quod plerūq₃ actione ſecularium: vita cō funditur continētium: cum ⁊ illi vl tra habitū aſſumūt opera: ⁊ iſti iu xta ordinem ꝓprium nō excitāt cor da: vnde per ꝓphetam dī. Erube ſce ſidon ait mare. Quaſi enim per vocem maris ad verecūdiam ſidō adducitur quādo per comparatio nem ſecularium vite: atq₃ i hoc mū do fluctuantium: eius qui munitus ⁊ quaſi ſtabilis cernitur vita repro batur. Sepe.n. nōnulli ad dominū poſt carnis pctā redeuntes: tāto ſe ardentius in bonis operibus exhi bent: quanto ſe damnabiliores de malis vident: ⁊ ſepe quidam in car nis itegritate perdurātes: cum mi nus ſe reſpiciunt hr̄e q̄ defleāt: ple ne ſibi ſufficere vite ſue inocētiā pu tant: atq₃ ad feruorem ſpūs nullis ſe ardoris ſtimulis iflāmant. Et fit plerūq₃ deo gratior: amore ardēs vita poſt culpam: q̄ ſecuritate tor pens inocētia: vnde ⁊ voce iudicis dicit. Remittuntur ei pctā multa: quoniam dilexit multū₃. Et gaudi um erit angelis dei in celo ſuꝑ vno pcōre penitente: q̄ ſuper nonagin nouem iuſtis: quibus nō eſt opus pnīa. Qꝛ citius ex ipō vſu colligim̄ ſi noſtre iudicia mentis penſemus. Plus nāq₃ terrā diligimus q̄ poſt ſpinas fruct⁹ vberes ꝓducit: quam que nullas ſpias habuit: ſed tamē ex culta ſterilem ſegetē gignit. Ad monēdi ſunt pctā carnis ignoran tes: ne ſuperioris ordinis celſitudi ne ſe ceteris preferant: cum ab infe rioribus quāta ſe meli⁹ agant igno rant. In examine autem recti iudi cis: mutat merita ordinu₃ qualitas actionum. Quis eni₃ conſideratis ipſis rerum imaginibus neſciat q̄ i natura gēmarum carbūculus prefe ratur iacinto? Sed tamē cerulei co loris iacintus prefert pallēti carbū culo: qꝛ ⁊ illi quod nature ordo ſub trahit: ſpēs dcoris adiūgit. Et hūc quem naturalis ordo pretulerat co loris qualitas fedat. Sic ergo i hu mano genere ⁊ quidam in meliori ordine deteriores ſunt: ⁊ quidam i deteriore meliores. Quia ⁊ iſti for tē extremi habitus bn̄ viuendo trā ſcendunt: ⁊ illi ſuperioris loci meri tum moribus nō exequēdo diminu unt.

Qꝛ aliter admonēdi ſunt q̄ peccata deplorant operum: aliter q̄ cogitationum. Ca. liij.

Aliter admonendi ſunt qui peccata deplorant operum: aliter qui cogitationnm. Admonē di quippe ſunt qui peccata dplorāt operum: vt conſumata mala perfe cta diluant lamentatione: ne plus aſtringantur i debito ꝑpetrati ope ris: ⁊ minus ſoluant in fletibus ſa tiſfationis. Scriptum quippe eſt Potū ddit nobis i lacrimis i mēſu rā. Ut videl₃ vniuſcuiuſq₃ mēs tm̄

penitendo conpunctionis ſue bibat lacrimas: quantum ſe a deo meminit aruiſſe per culpas. Admonendi ſunt vt iceſſanter admiſſa añ oculos reducant: atqꝫ viuendo agant: vt a diſtricto iudice videri nõ debeant: vnde dauid cum peteret dicẽs auerte oculos tuos a pccis meis: paulo ſuperius intulit. Delictuꝫ meum coram me ē ſemp. Ac ſi diceret. Peccatum meũ ne reſpicias poſtulo: qꝛ hoc ipſe reſpicere nõ ceſſo: vnde per pphetaꝫ dominꝰ dič. Et peccatoꝝ tuorum memor nõ ero: tu aũt memor eſto. Admonendi ſũt vt ſingula queqꝫ admiſſa conſiderent: ꝛ dum per vnũ quodqꝫ erroris ſui inquinationem deflent: ſimul ſe ac totos lachrimis mundẽt: vnde p hieremiã dr̃. Cum iudee ſingula dlicta penſarent: diuiſiones aquarũ deduxit oculus meꝰ. Diuiſas quippe ex oculis aquas deducimꝰ: quãdo pccis ſingulis diſpartitas lachrĩas damꝰ. Neqꝫ .n. vno eodẽqꝫ tẽpore eque mẽs dolet de omnibus: ſꝫ dũ nũc huius: nũc illius culpe memoria acrius tangit: ſimul de omnibꝰ in ſingulis cõmota purgatur. Admonẽdi ſunt vt miſericordia quam poſtulant pręſũmãt ne vi imoderate afflictionis intereant. Neqꝫ eniꝫ pie dominꝰ ante delinquẽtium oculos flenda pccã opponeret: ſi per ſemetipſuꝫ ea diſtricte ferire voluiſſꝫ. Conſtat eniꝫ ꝙ a ſuo iudicio abſcõdere voluit: quos miſerando pueniens ſemetipſos iudices fecit. Hinc enim ſcriptũ eſt. Preueniamus faciem eiꝰ in confeſſione. Hinc per paulum dr̃. Si nos metipſos diiudicaremus: non vtiqꝫ diiudicaremur. Rurſũqꝫ admonendi ſunt vt ſic de ſpe fiduciam habeant: ne tamẽ icauta ſecuritate torpeſcãt. Plerũqꝫ nãqꝫ hoſtis calidus mẽtem quaꝫ pcõ ſupplantat: cũ de ruina ſua afflictã reſpicit: ſecuritatis peſtifere blãditijs ſeducit. Quod figurate exprimitur: cum fcm̃ dine memoratur. Scriptum quippe eſt. Egreſſa ē dina vt videret mulieres regionis illius. Quam cum vidiſſꝫ ſichem filius ẽmor enei princeps terre illiꝰ adamauit: ꝛ rapuit: ꝛ dormiuit cum illa: vi opprimens virginem: ꝛ conglutinata eſt anima eius: cuꝫ illa: triſtẽqꝫ blanditijs deliniuit. Dina quippe vt mulieres videat extranee regionis egreditur: quando vnaqueqꝫ mẽs ſua ſtudia negligẽs: actiones alienas curans: extra habitum atqꝫ extra ordinem pprium vagatur. Quam ſichem princeps terre opp̃mit: quia videlicꝫ inuentaꝫ in curis exterioribus diabolus corrumpit. Et conglutinata eſt anima eius cũ ea: qꝛ vnitam ſibi per iniquitatem reſpicit: ꝛ quia cum mẽs a culpa reſipiſcit: ad ſe reducitur atqꝫ admiſſum flere conatur. Corruptor autem ſpes: ac ſecuritates vacuas: ante oculos reuocat: quatinus vtilitatem triſticie: ſubtrahat

ſubtrahat: recte illic adiungit. Triſtē〈q〉ꝫ blanditijs delinivit: modo .n. aliorum ſcā grauiora: modo nil eſſe quod perpetratum eſt: modo miſericordem deum loquitur: modo ad huc tēpus ſubſequens ad penitentiam pollicetur: vt dum per hec mēs decepta ducitur: ab intētione penitentie ſuſpendatur: quatinꝰ tūc bona nulla ꝑcipiat: quā nūc mala nulla contriſtant: ⁊ tūc plenius obruatur ſupplicijs que nūc ēt gaudet delitijs. At contra admonēdi ſunt qui peccata cogitationum deflēt: vt ſollicite conſiderēt intra mentis archana: vtrum delectatōe tantūmodo: an ēt conſenſu deliquerint. Plerū〈q〉ꝫ enim tēptatuꝫ cor: ⁊ ex carnis nequitia delectatur: ⁊ tamē eidē nequitie ex rōne renitit̄: vt in ſecreto cogitationis ⁊ contriſtet quod libꝫ ⁊ libeat quod contriſtat. Nōnū〈q〉̄ vero ita mēs baratro temptatiōis abſorbetur vt nullatenus renitatur ſed ex deliberatione hoc ſequitur: vnde ex deliberatōe pulſatur: ⁊ facultas ſi exterior ſuppetit rex: mox effectibus interiora vota conſumat ꝙ videlꝫ ſi iuſta aīaduerſio diſtricti iudicis reſpicit: non ē cogitationis culpa: ſꝫ operis. Quia ⁊ ſi reruꝫ tarditas foras peccatum diſtulit: intꝰ ex conſenſionis opere voluntas impleuit. In primo autem parente didicimus quia tribus modis omnis culpe nequitiaꝫ perpetramꝰ. Suggeſtione .ſ. delectatione: ⁊ conſenſu Primaꝫ ita〈q〉ꝫ per hoſteꝫ: ſꝫ vero ꝑ carnem: tertium per ſpiritum ꝑpetrat̄. Inſidiator enim praua ſuggerit: caro ſe delectationi ſubdit: at〈q〉ꝫ ad extremum ſpūs victus delectationi conſentit: vnde ⁊ illic ſerpens praua ſuggeſſit: eua autem quaſi caro delectationem ſe ſubdidit: adam vero velut ſpūs ſuggeſtione ac delectatione ſuperatus aſſenſit. Suggeſtione ita〈q〉ꝫ peccatuꝫ agnoſcimꝰ delectatione vincimur: conſenſu ⁊ ligamur. Admonēdi ſunt igit̄ qui nequitias cogitationis flent: vt ſollicite conſiderēt: in qua peccati menſura ceciderūt: quatinus iuxta ruine modum quam in ſemetipſis introrſum ſentiunt: ēt menſura lamētationis exigatur: ne ſi cogitata mala minus cruciant: vſ〈q〉ꝫ ad ꝑpetranda opa perducant. Sꝫ inter hec ita terrendi ſunt: vt tamen minime frāgantur. Sepe enim miſericors deꝰ eo citiꝰ pctā cordis diluit: quo hoc exire ad opera nō ꝑmittit: ⁊ cogitata nequitia ꝙ totius ſoluitur: q2 effectu operis diſtrictius non ligatur: vnde recte per pſalmiſtam dī. Dixi ꝓnūciabo aduerſuꝫ me iniuſticias meas domino: ⁊ tu remiſiſti ipietatem cordis mei. Qui enim ipietateꝫ cordis ſubdidit: ꝗa cogitationū iniuſticias ꝓnūciare vellet indicauit: dū〈q〉ꝫ ait: dixi ꝓnūciabo: at〈q〉ꝫ illico adiūxit: ⁊ tu remiſiſti: ꝙ ſuper hoc ſit facilis venia oſtendit: qui duꝫ ſe ad hec promittit petere: hoc quod

ſe petere, pmittebat optinuit: quati nus quia vſq3 ad opus nõ venerat culpa: vſq3 ad cruciamentum nõ p ueniret pnia. Sed cogitata afflictõ mẽtem tergeret: quam nimirũ tan tũmodo cogitata iniq̃tas inquinaſ ſet. Qr aliter admonẽdi ſunt q̃ admiſſa plangũt: nec tamẽ deſerũt. nec tamẽ plangũt. Ca. liiij.

Aliter admonnedi ſunt q̃ ad miſſa plãgũt: nec tamẽ deſe rũt: atq3 aliter q̃ deſerũt: nec tamẽ plangũt. Admonẽdi ſunt q̃ admiſ ſa plangũt: nec tamẽ deſerũt: vt ſol licite ſciãt q flẽdo inaniter mũdant qui viuẽdo ſe nequiter inq̃nãt: cu3 iccirco ſe lachrimis lauẽt: vt mundi ad ſordes redeant. Hic.n. ſcriptum eſt. Canis reuerſus ad vomitum ſu um: ⁊ ſus lota i vo lutabro luti. Ca nis quippe cum vomit, pfecto cibũ q̃ pectus deprimebat, pijcit: ſ3 cum ad uomitum reuertit: vnde leuiga tus fuerat rurſus onerat. Et q̃ ad miſſa plangũt: pfecto nequitiã d q̃ male faciati fuerãt: ⁊ q̃ue mẽtis inti ma deprimebat: cõfitendo pijciũt: quã poſt confeſſionẽ dum repetũt reſumũt. Sus vero cum in voluta bro luti lauat: ſordidior redditur. Et qui admiſſum plangit: nec tamẽ dſerit: pene grauioris culpe ſe ſubij cit: qui ⁊ ipſam quã flẽdo impetra re potuit veniã contẽpnit: ⁊ quaſi i lutoſa aqua ſemetipſu3 inuoluit: qr dũ fletibus ſuis vite mũditiam ſub trahit: añ di oculos ſordidas ipſas lachrimas facit. Hic rurſu3 ſcriptũ ẽ. Nõ iteres verbum in orone tua: verbum igit in orone iterare ẽ: poſt fletum cõmittere: q rurſum neceſſe ſit flere. Hinc enim per eſaiam dici tur. Lauamini mundi eſtote. Poſt lauacrum enim mundus eſſe negli git quiſq̃s poſt lachrimas vite ino cẽtiam non cuſtodit. Et lauant er go ⁊ nequaquã mũdi ſunt: qui cõ miſſa flere non deſinunt: ſed rurſu3 flenda cõmittunt. Hic per quẽdam ſapientẽ dr. Qui baptiçatur a mor tuo ⁊ iterum tãgit illum: q̃d pficit lauatio eius. Baptiçatur quippe a mortuo: qui mũdatur fletibꝰ a pec cato. Sed poſt baptiſmum mortu um tãgit: q̃ culpam poſt lachrimas repetit. Admonẽdi ſunt qui admiſ ſa plãgunt nec tamẽ deſerunt: vt an te diſtricti iudicis oculos: eis ſe eſſe ſimiles agnoſcant: q̃ veniẽtes ad fa ciem quorũdam hoium magna eis ſubmiſſione blãdiunt: recedẽtes aũt inimicitias ac damna q̃ valẽt atro citer iferunt. Quid eſt eim culpam flere: niſi humilitatem deo ſue duo tionis oſtẽdere? Et quid eſt poſt fle tum praua agere: niſi ſuperbas i eũ quem rogauerat inimicitias exerce re: iacobo atteſtãte qui ait. Quicũ q3 voluerit amicus eẽ huius ſeculi: inimicus dei conſtituitur. Admo nendi ſunt qui admiſſa plangunt: nec tamen deſerunt: vt ſollicite con ſiderent: quia plerunq3 ita mali in utiliter compunguntur ad iuſticiã:

ſicut plerumqȝ innoxie boni tēptantur ad culpam. Fit quippe mira exigentibus meritis diſpoſitionis: interne menſura vt ⁊ illi dum ꝺ bono aliquid agunt: ꝙ tamen non perficiunt: ſuperbe inter ipſa: que etiam pleniſſime perpetrant mala cōfidāt ⁊ iſti dum de malo temptant̄: cui nequaꝗ̄ cōſentiūt: quo per infirmitatem titubant: eo greſſus cordis ad iuſticiam per humilitatem veri⁹ figant. Balaam quippe iuſtorū tabernacula reſpiciens ait. Moriat̄ anima mea morte iuſtorum: et fiant nouiſſima mea horum ſimilia. Sed cum cōpunctionis tēpus abſceſſit contra eorum vitam quorū ſe ſimilem fieri etiam moriendo popoſcerat prebuit. Et cum occaſionē de auaritia reperit: illico oblitus eſt quicquid ſibi de inocentia optauit. Paulus quoqȝ ait: video aliam legem in mēbris meis repugnātē legi mētis mee: ⁊ captiuum me ducētem in lege pcti que eſt in membris meis. Qui profecto iccirco temptatur: vt in bono robuſti⁹ ex ipſa ſue infirmitatis cognitione ſolidetur. Quid eſt ergo ꝙ ille compungitur ⁊ tamen iuſticie non appropīquat: iſte temptat̄: ⁊ tamē eum culpa nō inquinat: niſi hoc ꝙ aperte oſtenditur: quia nec malos bona imperfecta adiuuant: nec bonos mala inconſumata condēnant. At ꝯtra admonēdi ſūt qui admiſſa deſerūt: nec tamē plangūt: ne iam relaxatas eſtiment culpas: quas ⁊ ſi agendo non multiplicāt: nullis tamen flectibus purgant. Neqȝ enim ſcriptor ſi a ſcriptiōe ceſſauerit: quia alia nō addidit: ēt illa q̄ ſcripſerat deleuit: nec q̄ contumelias irrogat ſi ſolūmodo tacuerit ſatiſfecit: cum profecto neceſſe ſit: vt verba premiſſe ſupbie: verbis ſubiuncte humilitatis īpugnet. Nec debitor abſolutus eſt: q2 alia nō multiplicat: niſi ⁊ illa q̄ ligauerat ſoluat. Ita ⁊ cum deo delinquimus: nequaꝗ̄ ſatiſfecimus ſi ab iniq̄tate ceſſamus: niſi voluptates quoqȝ quas dilexim⁹ ecōtrario lamentꝭ appoſitꝭ inſequamur. Si.n. in hac vita nulla operum culpa maculaſſꝫ: nequaꝗ̄ hic nobis de gentibus ipſa ad ſecuritatem innocētia noſtra ſufficeret: quia illicita aīum multa pulſarent. Quia igit̄ mente ſecurus eſt qui perpetratis iniquitatibus: ipſe ſibi teſtis ē q2 innocēs nō eſt? Neqȝ enim deus noſtris cruciatibus paſcit̄: ſed delictorum morbos mendicamētis contrarijs medet̄: vt qui voluptatibus delectati diſceſſimus: fletibus amaricati redeamus: ⁊ qui per illicita defluendo cecidimus: ēt a licitis noſmetipſos reſtringendo ſurgamus. Et cor ꝙ in ſana leticia effuderat ſalubris triſticia exurat. Et ꝙ vulnerauerat elatio ſuperbie: curet abiectio humilis vite. Hinc enim ſcriptum eſt. Dixi iniquis nolite inique agere: ⁊ delinquentibus: nolite exalta

re cornu. Cornu quippe delinquētes exaltant: ſi nequaquam ſe ad penitentiaz ex cogitatōe ſue iniquitatis humiliant. Hinc rurſum dicitur. Cor contritum et humiliatum deus nō ſpernit. Quiſquis. n. pctā plangit nec tamen deſerit cor quidem cōterit: ſed humiliare cōtēpnit. Quiſqs vero peccata iam deſerit: nec tamen plāgit: iam quidem humiliat: ſed tamen conterere cor recuſat. hinc paulus ait. Et hic quidem fuiſtis: ſed abluti eſtis; ſed ſanctificati eſtis. Quia nimirum illos emendatior vita ſanctificat quos per penitentiam abluens afflictio fletuum mundat: hinc petrus cum quoſdaz territos malorum ſuorum conſideratione cōſpiceret: admonuit dicens. Penitentiam agite et baptiçetur vnuſquiſqz veſtrum. Dicturus enim baptiſma pmiſit penitentie lamenta: vt prius ſe aqua ſue afflictionis infunderent: et poſtmodum ſacramento baptiſmatis lauarent. Quia igitur mente qui tranſactas culpas flere negligunt: viuunt ſecuri de venia: quando ipſe ſūmus paſtor eccleſie huic: etiam ſacramento addendam penitentiam credidit: quod peccata pricipaliter extinguit. Aliter admonendi ſunt qui illicita que faciūt ēt laudant: atqz aliter qui accuſāt praua: nec tamen deuitāt. Cap. lv.

Aliter admonendi ſunt qui illicita que faciunt etiam laudāt atqz aliter qui accuſant praua; nec tamen deuitant. Admonendi ſunt qui illicita que faciunt, etiam laudāt vt conſiderent quod plerūqz plus ore: quam opere delinquāt. Opere nāqz per ſemetipſos ſolos praua penetrāt: ore autem per tot perſonas iniquitatem exhibent: quot audientiū mētes iniqua laudātes docēt. Admonendi ſunt ergo vt ſi eradicare mala diſſimulant: ſaltem ſeminare ptimeſcant. Admonēdi ſūt vt eis pditio puata ſufficiat. Rurſūqz admonendi ſunt vt ſi mali eē non metuūt ſaltem timeant et erubeſcant videri quod ſunt. Plerūqz enim dum culpa abſconditur effugatur: quia dum mens erubeſcit videri: quod tamē eſſe non metuit: erubeſcit quandoqz eē quod fugit videri. Cum vero prauus quiſqz ipudenter inoteſcit: quo liberius omne facinus perpetrat: eo etiam licitum putat. Et quod licituz ſuſpicatur i hoc pculdubio multiplitius mergitur: vnde ſcriptum eſt. Peccatum ſuum ſicut ſodoma predicauerunt nec abſconderunt. Peccatū enim ſuum ſi ſodoma abſconderet: adhuc ſub timore peccaret. Sz funditus frena timoris amiſerat: que ad culpas nec tenebras requirebat: vnde ſcriptum ē. Clamor ſodomorum et gomorreorum multiplicatus ē Peccatuz quippe in voce eſt: culpa in actione. Peccatum vero ēt cū clamore ē: culpa cum libertate. At contra admonēdi ſunt qui accuſāt praua nec tamen deuitant: vt pro-

uide prouideat: qd in diſtricto dei iudicio pro ſua excuſatione dicturi ſunt: qui de reatu ſuorū criminū: et ſemetipſis iudicibus nō excuſant. Hi itaqꝫ qd aliud ꝙ precones ſui ſunt: voces ꝯtra culpas proferunt ⁊ ſemetipſos opibus reos trahūt. Admonēdi ſūt vt videant quia de occulta iā retributiōe iudicij eſt qd eoꝝ mēs: malū qd perpetrat illuminatur vt videat. ſꝫ nō conat̄ vt vincat: vt q̄ melius videt: eo deterius pereat: quia intelligētie lumē percipit: ⁊ actiōis praue tenebras nō relinquit. Nā cū acceptā in adiutorium ſcientiā negligūt: hāc ꝯtra ſe in teſtimoniū vertūt: ⁊ de lumine itelligētie augēt ſupplicia: qd profecto acceperant vt poſſent delere peccata. Quorū nimirū nequitia cū malum agit qd diiudicat: venturū iaꝫ iudiciūꝫ hic deguſtat: vt cū eternis ſupplicijs ſeruat̄ obnoxia: ſuo hic iterum examine nō ſit abſoluta: tanto qꝫ illic grauiora tormēta percipiat: quāto hic malum nō deſerit etiā qd ipſa condēnat. Hic enim veritas dicit: Seruus ſciēs voluntatē domini ſui ⁊ nō faciēs: plagis multis vapulabit. Hinc pſalmiſta ait. Deſcendant in infernū viuētes: viui quippe que circa illos aguntur ſciunt ⁊ ſentiūt. Mortui autēꝫ ſentire nihil poſſunt. Mortui enī in infernū deſcenderent: ſi mala neſciēdo perpetrarent. Cum vero ſciunt mala ⁊ faciunt: ad iniquitatis infernū miſeri viuentes ſentienteſqꝫ deſcendunt.

Qr aliter admonedi ſunt qui repentina ꝯcupiſcētia ſuperantur: atqꝫ aliter qui culpa ex cōſilio ligantur. Capitulum. lvi.

Aliter admonēdi ſunt qui repentina cōcupiſcentia ſuperantur: atqꝫ aliter qui i culpa ex cōſilio ligātur. Admonēdi ſunt quos repentina cōcupiſcentia ſuperat: vt in bello vite preſentis q̄ttidie ſe poſitos intendant: ⁊ cor qd preuidere vulnera non poteſt ſcuto ſolliciti timoris tegāt: vt occulta inſidiantis hoſtis iacula perhorreſcāt: ⁊ in taꝫ caliginoſo certamine intentione cōtinua intra mētis caſtra ſe muniāt. Naꝫ ſi a circūſpectōis ſollicitudine cor deſtituit̄: vulneribus aperitur. Quia hoſtis callidus tāto liberius corpus percutit: quāto nudū a prouidētie lorica deprehēdit. Admonēdi ſunt qui repentina cōcupiſcentia ſuperātur: vt curare terrena nimis deſueſcant: quia intentionē ſuā duꝫ rebus trāſitorijs immoderatius implicant: quibus culparum iaculis tranſfigantur ignorant. vnde ⁊ per ſalomonem vox percuſſi ⁊ dormiētis exprimitur q̄ ait: verberauerunt me ſed non dolui. Traxerunt me ⁊ ego non ſenſi. Quando euigilabo ⁊ rurſum vina reperiā? Mens quippe a cura ſue ſollicitudinis dormiēs verberatur ⁊ non dolet: quia ſicut imminentia mala non proſpicit: ſic nec q̄ perpetrauerit agnoſcit. Tra

bitur ⁊ nequaq̄ ſentit: quia per illi
cita vitiorum ducitur: nec tamē ad
cuſtodiam ſui ſuſcitatur. Que qui-
dem euigilare optat: vt rurſuȝ vina
reperiat: quia q̄uis ſomno torpo-
ris a ſui cuſtodia prematur: vigila-
re tamen ad curas ſeculi nitit: vt ſē
per voluptatibus ebrietur. Et cum
ad illud dormiat, in qd ſolerter vigi
lare debuerat: ad illud vigilare ap-
petit: ad quod laudabiliter dormi-
re potuiſſet. Hinc ſuperius ſcriptū
eſt. Et eris quaſi dormiens in me-
dio mari: ⁊ quaſi ſopitus guberna-
tor amiſſo clauo. In medio enim
mari dormit: qui in huius mūdi tē
ptationibus poſitus prouidere mo
tus irruentium vitiorum quaſi imi
nentes vndaruȝ cumulos negligit.
quaſi gubernator clauum amittit:
quando mēs ad regendam nauem
corporis: ſtudium ſollicitudis pdi
dit. Clauum quippe in mari perde
re: eſt intētionem prouidam iter p-
cellas huius ſeculi non tenere. Si
enim clauū gubernator ſollicite ſtri
git: modo in fluctibus ex aduerſo
naueȝ dirigit: modo vndas calcat:
modo alia prouidens declinat: mo
do ventorum impetus per obliquū
findit. Ita mens cum vigilāter: ani
mam regit: modo alia ſuperans cal
cat: modo alia prouidens declinat
vt ⁊ preſentia laborando ſubijci-
at: et contra futura certamina pro-
ſpiciendo conualeſcat: hinc de forti
bus ſuperne patrie bellatoribus di

cit: vniuſcuiuſqȝ enſis ſuper femur
ſuum propter timores nocturnos.
Enſis eni ſuper femur ponitur: qn̄
acumine ſancte predicationis pra-
ua ſuggeſtio carnis edomat. Per
noctem vero cecitas noſtre infirmi
tatis exprimitur: quia quicquid ad
uerſitatis in nocte iminet non vide
tur: vniuſcuiuſqȝ enſis ſuper femur
ſuum ppter timores nocturnos po
nitur: quia videlȝ ſci viri dum ea q̄
non vident metuunt: ad intētioneȝ
certaminis parati ſemper aſſiſtūt:
hinc rurſum ſponſe di. Naſus tu⁹
ſicut turris que eſt in libano. Rem
nanqȝ quā oculis non videm⁹: ple-
rūqȝ odore preſentimus. Per naſū
quoqȝ odores fetoreſqȝ diſcernim⁹.
Quid enim per naſum eccleſie: niſi
ſanctorū prouida diſcretio deſigna
tur? Qui etiam turri que in libano
eſt ſimilis dicit. quia diſcreta eoruȝ
prouidentia ita in alto ſita eſt: vt tē
ptationum certamina ⁊ prius q̄ ve
niant videat: ⁊ contra ea duȝ vene-
rint munita ſubſiſtat. Que enim fu
tura preuident cum preſentia fue-
rint minoris virtutis ſunt: qr dum
contra ictum quiſqȝ parator red-
ditur: hoſtis qui ſe inopinatuȝ cre-
didit: eo ip̄o quo preuiſus ē enerua
tur. At contra admonendi ſunt
qui in culpa ex conſilio ligantur: q̄
tinus conſideratione prouida per-
pendant: quia dum mala ex iudi-
cio faciunt: diſtrictius contra ſe iu-
dicium accendunt: vt tanto eos du

rior ſnia feriat: quanto illos in culpa artius vinculo deliberationis ligant. Citius fortaſſe delicta abluerent: ſi in his ſola precipitatione cecidiſſent. Nam tardius peccatum ſoluitur qđ ⁊ per conſilium ſolidať. Niſi enim mēs omnimodo eterna deſpiceret in culpam ex iudicio non periret. Hoc ergo a precipitatōe lapſis: per conſilium pereuntes: differunt: qđ cum a ſtatu iuſticie peccādo concidunt: plerūq; ſimul ⁊ in laqueuʒ damnationis cadunt. Hic eſt enim qꝑ per prophetam dominus non tam precipitationum praua: q̄ꝑ delictoruʒ ſtudia reprehendit dicens. Ne forte egrediatur vt ignis indignatio mea ⁊ ſuccēdatur: ⁊ nō ſit qui extinguat propter maliciam ſtudiorum veſtrorum. Hinc irat⁹ iterum dominus dixit: viſitabo ſuper vos iuxta fructum ſtudiorum veſtrorum. Quia igitur a peccatis alijs differunt: peccata que per conſilium perpetrantur: non taʒ praua facta dominus: q̄ꝑ ſtudia prauitatis inſequitur. In factis enim ſepe infirmitate: ſepe negligentia: in ſtudijs vero malicioſa ſepe intentione peccatur. Quo contra recte beati viri expreſſione per prophetam dicitur. Et in cathedra peſtilentie non ſedit. Cathedra quippe iudicis vel preſidentis eſſe ſolet. In cathedra enim peſtilentie ſedere: eſt ex iudicio praua cōmittere. In cathedra peſtilentie ſedere: eſt ex ratione mala diſcernere: ⁊ tamen ex deliberatione perpetrare. Quaſi in peruerſi conſilij ſedet cathedra: qui tanta iniquitatis elatione attolliť: vt implere malum etiam per conſilia conetur: ⁊ ſicut aſſiſtentibus turbis p̄lati ſunt: qui cathedre honore fulciunť: ita delicta eorum qui precipitatione corruunt: exquiſita per ſtudium peccata tranſcēdunt. Admonendi ſunt ergo vt hinc colligant q̄ in culpa per conſilia ſe etiam ligāt: quanta quandoq; vltione feriendi ſunt qui nunc prauorum non ſoluʒ ſocij: ſed principes fiunt. Aliter admonēdi ſunt qui licʒ minima crebro tamen illicita faciunt: Atq; aliter qui ſe a paruis cuſtodiunt: ſʒ aliquando in grauibus demerguntur. Capitulum. lvij.

Aliter admonēdi ſūt q̄ lʒ minima crebro tn̄ illicita faciūt: atq; aliter q̄ ſe a puis cuſtodiūt: ſʒ aliq̄n in grauib⁹ demerguntť. Admonendi ſūt q̄ q̄uis i minimis: tn̄ freq̄nter excedūt: vt nequaq̄ꝑ ꝯſiderēt q̄lia ſed quāta ꝯmittūt: fcā. n. ſua ſi dſpiciūt timere cū pēſant: debēt formidare cū numerāt. Altos q̄ppe gurgites fluminum parue ſʒ innumere replēt gutte pluuiaꝝ. Et hoc agit ſentina latenter creſcēs: qđ patenter procella ſeuiens: Et minuta ſunt que erūpunt i membris per ſcabiē vulnera: ſed cum multitudo eorum innumerabiliter occupat: ſic vitam: corporis ſicut vnuʒ graue iſſictuʒ pectori

vulnus necat. Hinc videlz ſcriptum eſt. Qui modica ſpnit paulatim decidit. Qui eni minima peccata flere ac deuitare negligit: a ſtatu iuſtitie n̄ qd ē repēte ſz ptib⁹ tot⁹ cadit. Admonēdi ſunt qui in minimis frequēter cadunt: vt ſollicite cōſiderēt ꝙ nonnūꝗ in parua deterius ꝙ̄ in maiori culpa peccatur. Maior eni quo citius quia ſit culpa agnoſcitur eo etiaz celerius emendatᷣ. Minor vero dū quaſi nulla creditur: eo peius quo ⁊ ſecurius in vſu retinetur vnde fit plerūqꝫ vt mēs aſſueta malis leuib⁹ nec grauia perhorreſcat atqꝫ ad quandā auctoritatē nequitie per culpas nutrita perueniat: tāto in maioribus contēnat pertimeſcere: quāto in minimis didicit non timēdo peccare. At cōtra admonēdi ſunt qui ſe a paruis cuſtodiūt: ſz aliquādo in grauibus demerguntᷣ vt ſollicite ſeipos deprehēdāt: quia dum cor eorum de cuſtoditis minimis extollitur: ad perpetranda grauiora ipſo elatōis ſue baratro deuoratᷣ: ⁊ dum foris ſibi parua ſubijciunt: ſz per ianez gloriā intus ītumeſcūt: lāguore ſuperbie itriſecus victam mēteʒ ēt foris per maiora proſternūt. Admonēdi ſunt ergo q̄ ſe a paruis cuſtodiūt: ſz aliquādo in grauibus demergūtᷣ: ne vbi ſe ſtare extriſecus eſtimāt: ibi itriſec⁹ cadant: ⁊ iuxta diſtricti iudicis retributionē elatio minoris iuſticie fiat via ad foueaz grauioris culpe. Qui enim vane elati minimi boni cuſtodiam ſuis virib⁹ tribuūt: iuſte derelicti culpis maioribus obruūtur: ⁊ cadēdo diſcūt nō fuiſſe ꝓprium qḋ ſteterunt: vt mala imēſa cor reprimant: qḋ bōa minima exaltāt. Admonēdi ſunt vt cōſiderēt ꝙ in culpis grauibus alto reatu ſe obligāt: ⁊ tamē plerūqꝫ i paruis q̄ cuſtodiunt deterius peccāt: qꝛ ⁊ in illis inīqua faciunt: ⁊ per iſta ſe hoībus qꝛ iniqui ſūt tegūt: vnde fit vt cū maiora mala perpetrant coram deo iniquitatis ſint aperte: ⁊ cū parua bona cuſtodiāt coram hoībus ſimulate ſcitatis. Hic eſt enim ꝙ phariſeis dr̄. Liquātes culicem: camelū autem glutiētes. Ac ſi apte diceretur. Minima mala diſcernitis: maiora tolleratis ⁊ deuoratis. Hic ē.n. ꝙ rurſū ore veritatis icrepātur cuz audiunt. Decimatis mētam ⁊ anetum ⁊ ciminuz: ⁊ que grauiora ſūt legis relinquitis: iudicium ⁊ miſericordiā ⁊ fidē. Neqꝫ.n. negligēter audiēdum ē: ꝙ cum decimari minima diceret: extrema q̄dem de oleribus maluit: ſz tñ bene olētia memorare: vt profecto oſtenderet quia ſimulatores cum parua cuſtodiunt: odorem de ſe oſtendere ſcē operationis querūt: ⁊ ꝙ̄uis maxima implere pretermittant: ea tamen minima obſeruāt: que humano iudicio longe lateqꝫ redoleant. Qualiter admonendi ſunt qui bona non inchoant: atqꝫ aliter qui inchoata

minime conſumant. Ca. lviij

Aliter admonēdi ſunt qui bona nō inchoant: atqȝ aliter q̄ ichoata minime conſumant. Qui enim bona nō inchoant: non ſūt eis prius edificanda q̄ ſalubriter diligant ſed deſtruenda ea ī quibus ſemetipſos nequiť verſant. Neqȝ enim ſequūtur q̄ inexperta audiunt niſi p̄us q̄ pniciosa ſint ea q̄ ſibi ſunt experta deprehendant: q2 nec leuari appetit: qui 7 hoc ipſum qđ cecidit neſcit 7 q̄ dolorē vulneris nō ſentit ſalutis remedia nō requirit. Prius ergo oſtendenda ſunt q̄ ſint vana q̄ diligunt: 7 tunc demum vigilāter intimāda q̄ ſint vtilia q̄ p̄termittūt Prius videant fugienda q̄ amant: 7 ſine difficultate poſtmodū cognoſcant amanda eſſe q̄ fugiunt. Melius enim inexperta recipiunt: ſi de expertis quicquid diſputatiōis audiunt veraciter recognoſcūt. Tunc ergo pleno voto diſcunt bona vere querere: cum certo iudicio deprehēderint falſa ſe vacue tenuiſſe. Audiant ergo q̄ bona preſētia 7 a delectatione citius trāſitura ſint: 7 tamen eorum cauſa ad vltionem ſine trāſitu permāſura: q2 7 nunc qđ libet iniustis ſubtrahitur 7 tunc qđ dolet iniustis in ſupplitium reſeruatur. Itaqȝ eiſdem rebus terreāť: vt dum pculſa mens alta ruine ſue damna cōſpicit: ſeſe in preceps veniſſe deprehendat: greſſum poſt tergum reuocet: 7 ptimeſcens q̄ amauerat: diſcat diligere que contemnebat. Hinc eſt enim q̄ hieremie miſſo ab predicationē dr̄. Ecce conſtitui te hodie ſuper gētes 7 regna: vt euellas 7 deſtruas: 7 diſpdas: 7 diſſipes: 7 edifices: 7 plantes. Quia niſi prius peruerſa deſtrueret: edificare vtiliter recta non poſſet: niſi ab auditorum ſuorum cordibus ſpinas vani amoris euelleret: nimirum fruſtra in eis ſancte predicationis v̄ba plātaret. Hic eſt q̄ petr⁹ pri⁹ euertit vt poſtmodū conſtruat: cū nequaq̄ iudeos monebat quid iā facerent: ſed de his que fecerant icrepabat dicens. Jeſum naçarenum virum approbatū a deo ī vobis virtutib⁹ 7 pdigijs 7 ſignis: que deus p illū fecit ī medio veſtri ſicut vos ſcitis: Hunc deffinito conſilio 7 p̄ſciētia dei traditū p manus iniquorum affligentes interemiſtis: quē deus ſuſcitauit ſolutis doloribus iferni. Ut videlȝ crudelitatis ſue cogitatione deſtructi: edificationē ſancte p̄dicatiōis quāto anxie quererēt: tāto vtiliter audirent. Unde 7 ilico reſponderunt. Quid ergo faciem⁹ viri fratres. Quibus mox dicitur. Agite penitētiā 7 baptiçetur vnuſquiſqȝ veſtrum. Que edificationis verba profecto cōtemnerēt niſi pri⁹ ſalubriter ruinā ſue deſtructionis inueniſſent. Hinc eſt q̄ ſaulus cum ſuper eum lux diuina celitus emiſſa

reſplenduit: nõ iam quid recte dbe/
ret facere: ſʒ quid praue feciſſʒ audi
uit. Nam cuʒ pſtratus reqreret di
cens: qs es deꝰ: protinus reſpõde
tur. Ego ſum Jeſus naçarenꝰ queʒ
tu perſequeris. Et cum repẽte ſub
iungeret: domine quid me vis face
re: ilico adiungit. Surge ⁊ ingre
dere ciuitatem: ⁊ ibi tibi dicet qd
te oporteat facere. Ecce dominꝰ de
celo loquens pſecutoris ſui fcã cor/
ripiens: nec tamẽ ilico que cẽnt fa/
cienda monſtrauit. Ecce elationis
eiꝰ fabrica iaʒ tota corruerat: ⁊ poſt
ruinam ſuam humilis edificari req̃
rebat. Et cum ſuperbia deſtruitur:
edificationis tamẽ verba retinent:
videlicʒ vt perſecutor immanis diu
deſtructus iaceret: ⁊ tanto poſt in
bonis ſolidius ſurgeret: quãto pri
us funditus euerſus a priſtio erro/
re cecidiſſʒ. Qui ergo adhuc nulla
bona agere ceperũt: a rigiditate an
tea ſue prauitatis correptionis ma
nu euertendi ſunt: vt ad ſtatũ poſt/
modum recte operationis erigant
Quia ⁊ iccirco altum ſilue lignum
ſuccidimus: vt hoc in edificij teg/
mine ſubleuemus. Sʒ tamẽ nõ re/
pente in fabrica ponit: vt nimirum
priꝰ eius vitioſa viriditas exſiccet.
Cuius quo plus in iſimis humor
excoquit: eo ad ſumma ſolidiꝰ leua
tur. At contra admonẽdi ſunt q
inchoata bona minime conſumant:
vt caute conſiderẽt: quia dum ppo
ſita non perficiunt etiaʒ que fuerãt
cepta cõuellunt. Si en ʒ qd videt
gerendum ſollicita itẽtione nõ cre/
ſcit: ⁊ quod fuerat bñ geſtum dcre
ſcit. In hoc quippe mũdo humana
anima quaſi more nauis cõtra ictũ
fluminis cõſcendentis: vno in loco
nequaq̃ ſtare permittit: qr ad ima
relabit: niſi ad ſumma conet. Si
enim ichoata bona fortis operãtis
manꝰ ad perfectionem nõ ſubleuat
ipſa operãdi remiſſio: ↄ hoc quod
operatum ẽ pugnat. Hinc eſt enim
q̃ per ſalomoneʒ dr. Qui mollis ⁊
diſſolutus eſt in opere ſuo: frater ẽ
ſua opera diſſipantis. Quia videlʒ
qui cepta bona diſtricte non exeqt
diſſolutione negligẽtie manu dſtru
entis mutatur. Hinc ſardis eccleſie
dicit. Eſto vigilans ⁊ confirma ce
tera que moritura erãt: nõ enim in
ueio opera tua plena corã do meo.
Quia igit plena coram deo eiꝰ ope
ra iuenta nõ fuerant: moritura reli
qua etiam que erant geſta predica/
bat. Si eniʒ qd mortuum in nobis
eſt ad vitam non accẽditur: hoc etiã
aʒ extiguitur: qd quaſi adhuc viuũ
tenet. Admonẽdi ſũt vt ppẽdãt q̃
tollerabiliꝰ eẽ potuiſſʒ rectam viam
nõ arripe: q̃ arreptaʒ poſt tergũ re
dire. Niſi.n.retro reſpicerẽt: erga
ceptũ ſtudium nullo torpore lãgue/
rent. Audiant ergo quod ſcriptum
eſt. Melius erat eis nõ cognoſcere
viam iuſticie: q̃ poſt cognitionem

verti retrorſuꝫ. Audiant quod ſcriptum eſt: vtinam frigidus eēs aut calidus. Sed quia tepidus es incipiam te euomere ex ore meo. Calidus quippe eſt: qui bōa ſtudia ⁊ arripit ⁊ conſumat. Frigidus vero ē qui ꝯſumāda nec ichoat. Et ſicut a frigore per tepore ē trāſitur ad calorem: ita a calore per teporem redit ad frigus. Quiſquis ergo amiſſo i fidelitatis frigore viuit: ſꝫ nequaꝙ̄ tepore ſuperato excreſcit vt ferueat ꝓculdubio calore temperato: dānoxio i tempore ꝯ̄morat agit vt frigeſcat. Sed ſicut ante teporem frigus ſub ſpe eſt: ita poſt frigꝰ tepor in deſperatōe. Qui.n.in pctis ē conuerſionis fiduciaꝫ nō amittit. Qui vero poſt conuerſionē tepuit: ⁊ ſpē que eē potuit de pctōre ſubtraxit. Aut calidus quiſqꝫ eē aut frigidus querit: ne tepidus euomat: vt videlicꝫ aut necdū conuerſus adhuc de ſe conuerſionis ſpē prebeat: aut iam conuerſus in virtutibus iardeſcat: ne euomat tepidus: qui a calore quem propoſuit: tepore ad noxium frigus redit. Aliter admonēdi ſunt qui mala occulte agūt atqꝫ aliter qui bona que faciunt abſcondunt: ⁊ tamē qūibuſdam fcīs publice de ſe mala opinari permittunt. Capitulum. lix.

Aliter admonendi ſunt q̄ mala occulte agunt: ⁊ bona publice: atqꝫ aliter qui bona que faciunt abſcōdūt: ⁊ tamē q̄buſdam ſactis publice de ſe mala opinari permittūt. Admonēdi ſūt eīm qui mala occulte agunt ⁊ bona publice: vt pēſent humana iudicia quāta velocitate euolāt: diuia aūt quāta imobilitate perdurāt. Admonēdi ſunt enī vt i fine rerum: mētis oculos figant: q: humane laudis atteſtatio preterit: ⁊ ſuperna ſnīa que ⁊ abſcōdita penetrat ad retributionē ꝑpetuam conualeſcit. Dum igiť occulta ſua mala diuinis iudicijs: recta autem ſua humanis oculis antepo nūt: ⁊ ſine teſte eſt bonuꝫ qđ publice faciūt: ⁊ non ſine eterno teſte eſt quod latenter deliquunt. Culpas itaqꝫ ſuas occultando hominibus virtuteſqꝫ pādendo ⁊ vnde puniri debeāt abſcōdendo detegūt: ⁊ vnde remunerari poterāt detegentes abſcōdunt. Quos recte ſepulchra dealbata ſpecioſa exterius: ſꝫ mortuorum oſſibꝰ plena veritas vocat: q: vitiorū mala ītus cōtegunt: hūanis vero oculis quorūdā demōſtratōe opeꝝ de ſolo foris iuſticie colore blādiūť. Admonēdi itaqꝫ ſunt ne q̄ agūt recta deſpiciant: ſꝫ ea meriti melioris credant: valde nanqꝫ male bona ſua diiudicant: qui ad eorum mercedem ſufficere humanos fauores putant. Cum enim pro recto opere: laus tranſitoria queritur: eterna retributione res digna vilipēdio venūdatur. De quo

videlꝫ percepto precio veritas dicit Amen dico vobis receperunt mercedem ſuam. Admonēdi ſunt vt cōſiderent qꝛ dum ſe in occultis exhibent: ſed tamē exempla de ſe publice in bonis operibus prebēt: oſtendunt ſequēda que fugiunt: clamāt amāda que oderāt: viuūt poſtrēo alijs: ⁊ ſibi moriuntur. Admonēdi ſunt qui bona occulte faciunt: ⁊ tamen quibuſdam factis publice ꝺ ſe mala opinari permittūt: ne cum ſe metipſos actionis recte virtute viuificant: in ſe alios per exemplum praue eſtimationis occidant: ne minus ꝙ̄ ſe proximos diligant: ⁊ cum ipſi ſalubrē potū vini ſorbeāt: itētis in ſui conſideratione mentib⁹ peſtiferū venēi poculū fūdāt. Hi nimirū i vno ꝓximorū vitā min⁹ adiuuāt in altero multū grauāt: dū ſtudēt ⁊ recta occulte agere: ⁊ quibuſdam fcis ad exemplum de ſe praua ſeminare. Quiſquis enim laudis concupiſcentiam calcare iam ſufficit: edificationis fraudem perpetrat: ſi bona que agit occultat: ⁊ quaſi iactato ſemine radices germinandi ſubtrahit: qui opus qꝺ imitandū ē nō oſtendit. Hinc nāqꝫ in euangelio veritas dicit: videant opera veſtra bona: ⁊ glorificent pr̄em veſtrum q̇ in celis eſt: vbi illa quoqꝫ ſnīa premittit̄: que longe aliud precepiſſe videtur dicens. Attendite ne iuſticiā veſtram faciatis coraꝫ hominibus vt videamini ab eis. Quid ē ergo ꝙ opus noſtrum ēt ita faciēdū eſt ne videatur: ⁊ tamen vt debeat videri precipitur: niſi ꝙ ea q̄ agimus ⁊ occultanda ſunt ne ipi laudemur: ⁊ tamen oſtēdenda ſunt: vt laudeꝫ eterni pr̄is augeamus: Naꝫ cum nos iuſticiam noſtram coram hominibus facere prohiberet: ilico adiunxit: vt videamini ab eis. Et cuꝫ rurſus videnda ab hominibus bona opera noſtra preciperet: ꝓtin⁹ ſubdidit: vt glorificent pr̄em veſtrum qui i celis eſt. Qualiter igitur vidēda eēnt vel qualiter nō videnda: ex ſnīarum fine mōſtrauit: quatinus operantis mens opus ſuum ⁊ propter ſe videri non quereret: ⁊ tamē hoc propter celeſtis pr̄is gloriā nō celaret: vnde fit plerūqꝫ vt bonum opus ēt in occulto ſit cum fit publice. Et rurſus i publico cum agit̄ i occulto. Qui.n. i publico bono opere nō ſuam ſed superni patris gloriā q̄rit: qꝺ fecit abſcōdit: qꝛ illū ſolum teſtem habuit cui placere curauit. Et qui i ſecreto ſuo bono opere deprehendi ac laudari ꝯcupiſcit: ⁊ null⁹ fortaſſe vidit quod exhibuit: ⁊ tn̄ hoc coram hoib⁹ facit: qꝛ tot teſtes ſecū i ope bono duxit quot humanas laudes i corde req̇ſiuit. Cū vero praua eſtimatio inquātum ſine pctō valet ab intuentium mente nō tergit̄: cūctis mala credentib⁹ per exēplum culpa propinatur: vn

de ꝛ pleruꝗꝫ contingit: vt qui de ſe negligēter mala opinari permittūt per ſemetipſos quidē nulla iniqua faciāt: ſꝫ tamē per eos qui ſe imitati fuerint multiplitius delinquātur. Hinc eſt ꝙ paulus imūda quedaꝫ ſine pollutione comedentibus: ſed i perfectis temptationis ſcādalum ſua hac comeſtione mouētibus: dicit: videte ne forte hec veſtra leticia offendiculum fiat infirmis. Et rurſum. Et peribit infirmus in tua conſcientia frater: propter quem xp̄s mortuus eſt. Sic autem peccantes in fratres ꝛ percutientes cōſcientiam eorum infirmam in xp̄ꝫ peccatis. Hinc cum moyſes diceret nō maledices ſurdo p̄tinus adiunxit. Nec coram ceco pones offendiculum. Surdo quippe maledicere eſt abſenti ac nō audiēti derogare. Coram ceco vero offendiculum ponere: eſt diſcretam q̄deꝫ rem agere ſed tamen ei qui lumen diſcretiōis non habꝫ: ſcandali occaſionem prebere. De exhortatiōe multis adhibenda: vt ſic ſingulorūꝫ virtutes adiuuet quatinus per hanc contraria virtutibꝰ nō excreſcant. Cap. lx.

Ec ſunt que preſul animaruꝫ in predicationis diuerſitate cuſtodiat: vt ſollicitus congrua ſingulorum vulneribus medicamina opponat. Sed cum magni ſit ſtudij vt exhortandis ſingulis ſeruiatur ad ſingula: cum laborioſum ſit vnūquēꝗꝫ d̄ p̄prijs ſub diſpenſatione debite conſiderationis inſtruere: longe laborioſius eſt tamē auditores inumeros: ac diuerſis paſſionibus laborantes: vno eodēꝗꝫ tempore voce vnius ꝛ cōmunis exhortatiōis admonere. Ibi quippe vox tanta arte temp̄anda eſt: vt cum diuerſa ſint auditorum vitia: ꝛ ſingulis inueniatur congrua: ꝛ tamen ſibimetipſi non ſit diuerſa: vt inter paſſion[illegible]s medias vno quidem ductu tranſeat: ſed more bicipitis gladij tumores carnalium cogitatōuꝫ ex diuerſo latere incidat: quatinus ſic ſuperbis predicetur humilitas: vt tamen timidis non augeatur metus. Sic timidis infundatꝰ auctoritas: vt tamē ſuperbis nō creſcat effrenatio. Sic ocioſis ac torpētibus predicetur ſollicitudo boni operis vt tamen iquietis non augeatur imoderate licentia actionis. Sic inquietis ponatur modus: vt tamen ocioſis non fiat torpor ſecurꝰ. Sic ab impatientibus extinguatꝰ ira: vt tamen remiſſis ac lenibus non creſcat negligētia. Sic lenes accēdantur ad çelum: vt tn̄ iracūdis nō addatꝰ incēdiuꝫ. Sic tenacibꝰ iſundatur largiēdi largitas: vt tn̄ p̄digis effuſiōis frena mīme relaxētꝰ. Sic p̄digis p̄dicetꝰ pcitas: vt tn̄ tenacibus peritura reꝝ cuſtodia nō augeatur. Sic ꝯtinētibus laudetur cōiugiū: vt tn̄ iā ꝯtinētes nō reuocētꝰ

ad luxum. Sic ↄtinentibus laudet virginitas corporis: vt tamē ī coniugio poſitis nō fiat deſpecta fecūditas carnis. Sic p̄dicāda ſunt bona: ne ex latere iuuēt ⁊ mala. Sic laudāda ſūt bona ſūma: ne deſpiciant vltima. Sic nutrienda ſunt vltima: ne dum credunt ſufficere: nequaꝙ̄ tēdat ad ſūma.

De exhortatōe que vni adhibēda ē ↄ̄riis paſſionibus laborāti. Ca. lxi.

Et grauis quidē predicatori labor ē in cōi ⁊ predicationis voce ad occultos ſingulorū motus: cāſqꝫ vigilare ⁊ paleſtritarum more in diuerſi lateris arte ſeuertere: multo tamē acriori labore fatigatur: quādo vni ⁊ ↄtrariis vitiis ſeruiēti predicare cōpellitur. Plerūqꝫ enim quis lete nimis complexiōis exiſtit: ſꝫ tamē eū repente aborta triſticia īmaniter deprimit. Curādū itaqꝫ eſt predicatori quatinꝰ ſic tergat triſticia q̄ venit ex tēpore: vt nō augeat leticia q̄ ſuppetit ex cōplexione: ⁊ ſic frenetur triſticia que ex complexione ē: vt tamē non creſcat triſticia q̄ vēit ex tpe. Iſte grauat vſu īmoderate p̄cipitatōis: ⁊ aliqñ tamē ab eo qd̄ feſtie agēdū ē: eum vis p̄pedit ſubito nate formidinis. Ille grauat vſu īmoderate formidinis: ⁊ aliqñ tamē ī eo qd̄ appetit temeritate īpellit p̄cipitatōis. ſic itaqꝫ ī iſto reprimat ſubito aborta formido: vt tamen nō creſcat enutrita diu p̄cipitatio. Sic in illo reprimatur repēte aborta p̄cipitatio: vt tamē nō ↄualeſcat īpreſſa ex complexione formido. Quid mirū ſi mētium medici iſta cuſtodiūt: dū tāta diſcretiōis arte ſe tēpāt q̄ nō corda ſꝫ corpa medēt? Plerūqꝫ .n. d̄bile corpus opp̄mit lāguor īmanis: cui lāguori .ſ. obuiari adiutoriiſ fortibꝰ dꝫ ſꝫ corpꝰ debile adiutoriū forte nō ſuſtinet. Studet igit q̄ medet: quatinꝰ ſic ſuperiſtentē morbū ſubtrahat: vt nequaꝙ̄ ſuppoſita corporis debilitas creſcat: ne fortaſſe lāguor cum vita deficiat. Tāta ergo adiutoriū diſcretōe cōponit: vt vno eodēqꝫ tpe: ⁊ lāguori obuiet ⁊ d̄bilitati: ſi ergo medicina corporis indiuiſe adhibita: ſeruire diſibiliter p̄ōt: tunc enim vere medicia ē: quādo ſic p̄ eā vitio ſuperiſtenti ſuccurit: vt ēt ſuppoſite cōplexiōi ſeruiat: cur medicia mētis vna eadēqꝫ p̄dicatōe appoſita: moꝝ morbis ordine diuerſo obuiare nō valeat: q̄ tanto ſubtilior agit: quāto de īuiſibilibꝰ tractat?

Qr aliquādo leuiora vitia relinquēda ſūt: vt grauiora ſubtrahant. Capitulū. lxii.

Sed q2 plerūqꝫ dū duoꝝ vitiorum lāguor irruit: hoc leuius illud grauius fortaſſe p̄mit: ei nimiꝝ vitio rectiꝰ ſub celeritate ſubuenit: p̄ qd̄ feſtine ad interitum tenditur. Et ſi hoc a vicina morte reſtringi non poteſt: niſi illud etiā qd̄

exiſtit ꝯtrium creſcat: tolerãdum ꝑdicatori e: vt ꝑ exhortationē ſuam artificioſo moderamie vnū patiatur creſcere: quatinus poſſit aliud a vicina morte retinere qđ cū agit nō morbū exagerat; ſed vulnerati cui medicamētū adhibeat vitā ſuat: vt exquirende ſalutꝭ cōgruū tēpus iueniat. Sepe enī quis a ciboꝝ ingluuie ſe minime tēperās: iam iāq; pene ſupātis luxurie ſtimulis ꝑmitẗ ꝗ huiꝰ pugne metu territꝰ: dū ſe ꝑ abſtinētiā reſtringere nititur: inanis glorie temptatōe fatigatẗ: in quo nimiruꝫ vnū vitium nullatenus extinguitẗ: niſi aliud nutriatẗ. Que igitẗ peſtis ardētius iſequēda eſt: niſi que periculoſius premit? Tolerãdum qppe ē vt per virtutē abſtinētie interiꝫ arrgogātiam ꝯtra viuentē creſcat: ne eū per igluuiem funditꝰ luxuria a vita extinguat. Hinc eſt ꝙ paulꝰ cū infirmū auditorē ſuum perpēderet: aut praua adhuc velle agere aut de actōe recta humane laudis retributōe gaudere ait: vis non timere poteſtatem: fac bonum ꝛ habebis laudem ex illa. Neq; enim ideo bona agenda ſunt: vt poteſtas huius mūdi nulla timeatur: aut ꝑ hoc gloria trāſitorie laudis ſumatur. Sed cum infirmā mētē ad tātum robur aſcēdere nō poſſe pēſaret vt ꝛ prauitatem ſimul vitaret ꝛ laudem predicator egregius ei admonendo aliquid obtulit: ꝛ aliquid tullit. Concedendo enim leuia ſubtraxit acriora: vt quia ad deſerenda cuncta ſimul non aſſurgeret: dum i quodaꝫ ſuo iudicio aīus familiariter relinquitẗ: a qu odam ſuo ſine dolore toleretur.

De infirmis mentibus: non dꝫbēt oīo alta ꝑdicari. Ca. lxiij.

Ciendū vero eſt predicatori: vt auditoris ſui animuꝫ vltra vires non trahat: ne vt ita dicā duꝫ pluſꝙ valet tēditur chorda mētis rumpatẗ. Alta etenim queq; debent multis audientibus contegi ꝛ vix paucis aperiri. Hinc nanq; per ſemetipſam veritas dicit. Quis putas eſt fidelis ſeruus ꝛ prudēs: quē cōſtituit dominꝰ ſuper familiā ſuam vt det illis in tēpore tritici mēſurā. Per menſuraꝫ qppe tritici exprimitur modus verbi: ne cum anguſto cordi in capabile aliquid tribuitẗ: extra fundatur: Hic paulus ait. Non potui vobis loqui quaſi ſpiritualibus ſed quaſi carnalibus: tanꝙ paruulis in chriſto lac vobis potum dedi non eſcam. Hinc moyſes a ſecreto dei exiens corruſcantem coram populo faciem velat: quia nimirum turbis claritatis intime archana non indicat. Hinc per eum voce diuina precipitur: vt is qui ciſternam foderit: ſi operire neglexerit: corruentis in eaꝫ bouis vel aſini precium reddat. Quia ad alta ſcientie fluenta perueniens cū hec apud bruta audientium corda

non cõtegit pene reus adijcitur: ſi per verba eius in ſcãdalũ ſiue mũda ſeu mẽs immũda capiatur. Hic ad beatum iacobum dicitur. Quis dedit gallo intelligẽtiã. Predicator etenim ſanctus: dũ caliginoſo hoc clamat i tempore: quaſi gallus cantat cum dicit. Hora eſt iam nos de ſomno ſurgere. Et rurſum. Euigilate iuſti ⁊ nolite peccare. Gallus aũt in profundioribus noctis horis altos edere cãtus ſolet: cum vero matutinũ iam tempus in proximo eſt: minutas ac tenues voces format: quia nimirum qui recte predicat obſcuris ad hec cordibus aperta clamat: nil d̄ occultis miſterijs iudicat vt tunc ſubtiliora queq; de celeſtib' audiant cũ luci veritatis appropinquãt. De ope predicatoris ⁊ voce. Capitulum. lxiiij.

Ec de voce galli diximus: ſ; inter hec ad ea que iam ſuperius dixim' charitatis ſtudio retorquamur: vt predicator quiſq; plus actibus q̃ vocibus inſonet: ⁊ bene viuendo veſtigia ſequacibus imprimat: priuſq̃ loquendo quo gradiatur oſtendat: quia ⁊ gallus iſte quẽ pro exprimenda boni p̄dicatoris ſpecie in locutione ſua dominus aſſumit: cum iam edere cantus parat: prius alas excutit: ⁊ ſemetipſu; feriens vigilantiorem reddit: quia nimirum neceſſe eſt: vt q̄ bona verba ſancte predicatiõis monẽt: pri' ſtudio bone actionis euigilẽt: ne in ſemetipſis torpentes opere: alios excitẽt voce. Prius ſe per ſublimia facta excutiant: ⁊ tunc ad bene viuẽdum alios ſollicitos reddãt. Prius cogitationũ alis ſemetipſos feriant et quicquid in ſe inutiliter torpet: ſollicita inueſtigatione reprehendãt: diſtricta animaduerſione corrigant ⁊ tunc demum aliorum vitã loquendo cõponant. Prius punire propria veris fletibus curent: et tunc que aliorum ſunt punienda denuncient: ⁊ anteq̃ verba exhortationis inſonent: omne quod locuturi ſunt opib' clamẽt. Explicit tertia pars huius opis. Incipit quarta pars: qualiter pactis rite omnibus predicator ad ſemetipſu; redeat. Capitulum. lxv.

Ed quia ſepe dũ predicator modis congruentibus vberti; fundit: apud ſemetipm̃ de oſtẽſione ſui oculta leticia loquẽtis animus ſubleuatur: magna cura neceſſe eſt timoris laceratione ſe mordeat: ne qui aliorum vulnera medẽdo ad ſalutem reuocat: ipſe negligentia ſue ſalutis intumeſcat: ne proximos iuuãdo ſe deſerat: ne alios erigens cadat. Nam quibuſdã ſepe magnitudo virtutis: occaſio perditionis fuit: vt cũ de confidentia virium inordinate ſecuri eſſent: per p̄negligẽtiã iopiate morerẽtur. vir tus nãq; dũ vitijs renitit: quadam

delectatione ei⁹: ſibimetipſi anim⁹ blandit᷑. Fitq̨ʒ vt bene agētis mēs metum ſue circūſpectiōis abijciat: atq̨ʒ in ſui confidentia ſecura quieſcat: cui iaʒ torpēti ſeductor callid⁹ omne quod bene geſſit enumerat: eāq̨ʒ quaſi preceteris prepollētem ī tumore cogitatiōis exaltat: vñ agitur vt ante iuſti iudicis oculos: fouea mētis ſit memoria virtutis: q̄a remiſcendo qd̓ geſſit: dum ſe apud ſe erigit: apud humilitatis auctorē cadit. Hinc nāq̨ʒ ſuperbiēti aīe dr̄. Quo pulchrior es deſcende. Ac ſi aperte diceret. Quia ex virtutū decore te eleuas: ipſa tua pulchritudine impelleris vt cadas. Hic ſub hieruſalem ſpē virtute ſuperbiens aīa reprobat᷑ cum dr̄. Perfecta eras in decore meo quem poſueram ſuper te: dicit dominus: ꝛ habēs fiduciā in pulchritudine tua fornicatā es ī nomine tuo. Fiducia quippe anima ſue pulchritudinis attolitur cuʒ de virtutum meritis leta apud ſe ſecuritate gloriat᷑. Sed ꝑ hanc eādē fiduciam ad fornicationem ducitur quia cū interceptam menten cogitationes ſue decipiunt: hanc maligni ſpiritus ꝑ īnumera vitia ſeducendo corrūpunt. Notanduʒ vero qd̓ dicitur. Fornicata es in nomine tuo. Quia cum reſpectum ſuperni rectoris mens deſerit: laudem protinus ꝑuatā querit ꝛ ſibi incipit arrogare omne bonum: qd̓ vt largitoris ꝑconio ſeruiret accepit. Opinionis ſue gloriā dilatare q̄rit ꝛ ſatagit vt mirabilis cunctis innoteſcat. In ſuo ergo nomine fornicatur: q̄ legalis thori connubium deſerēs: corruptori ſpiritui ī laudis appetitu ſubſternitur. Hinc dauid ait. Tradidit in captiuitatē virtutem eorum: ꝛ pulchritudinem eorum ī manus inimici. In captiuitatem enim ꝛ virtus ꝛ pulchritudo ī manus inimici tradit᷑: cum decepte mētī antiqu⁹ hoſtis ex boni oꝑis elatōe domina tur. Que virtutis elatio q̄uis plene nō ſuperat: vtcūq̨ʒ tamē ꝛ electorum aīum ſepe temptat. Sed cum ſubleuatur deſtituitur: deſtitut⁹ ad formidinem reuocat᷑. Hinc eni dauid iterum dicit. Ego dixi in abundantia mea non mouebor in eternum. Sed quia de confidentia virtutis intumuit: paulopoſt quid ꝑtulit adiunxit. Auertiſti faciem tuam a me: ꝛ factus ſum conturbat⁹. Ac ſi aperte dicat. Fortem me īter virtutes credidi: ſed quāte infirmitatis ſim derelictus agnoui. Hinc rurſum dicit. Iuraui ꝛ ſtatui cuſtodire iudicia iuſticie tue. Sed quia eius virium non erat manere in cuſtodia quam iurabat: debilitatem ſuam protinus turbatus inuenit: vnde ꝛ ad precis opem repente ſe contulit dicens. Humiliatus ſum vſq̨ʒ quaq̨ʒ: domine viuifica me ſʒ verbum tuum. Nonnunq̄ꝫ vero ſuperna moderatio prius q̄ꝫ per munera ꝓuehat: īfirmitatis memoriā

ad mentem reuocat: ne de acceptis
virtutibus intumeſcat. Unde ⁊ eze-
chiel propheta quotiēs ad cōtēplā-
da celeſtia ducitur prius filius ho-
minis vocat̃. Ac ſi hunc dominꝰ a-
perte admoneat dicēs: Ne de his
que vides in elatione ſubleues cor:
cautus perpende qđ es: vt cū ſūma
penetras: eſſe te hominem recogno-
ſcas: quatinus dum vltra te rape-
ris: ad temetipſuꝫ ſollicitus infirmi-
tatis tue freno reuoceris. Unde ne-
ceſſe eſt vt cum virtutum nobis co-
pia blanditur: ad infirma ſua ocu-
lus mentis redeat: ſeſe qꝫ ſalubri-
ter deorſuꝫ premat: ne recta que e-
git: ſed que agere neglexit aſpiciat:
vt dum cor ex memoria īfirmitatis
atteritur: apud humilitatis auctorē
robuſtius ī virtute ſolidetur. Quia
⁊ plerunqꝫ omnipotens deus ic-
circo rectorum mētes: q̄uis ex ma-
gna parte perficiat: imperfectas ta-
men ex parua aliqua parte derelin-
quit: vt cum minus virtutibus ruti-
lant: imperfectionis ſue tedio tabe-
ſcant: et nequaq̄ ſe de magnis eri-
gant: cum adhuc contra minima ī-
nitentes laborēt. Sed quia extre-
ma non valent vincere: de precipu-
is actibus non audeant ſuperbire.

Ecce bone vir reprehenſiōis
mee neceſſitate cōpulſus: dū
mōſtrare qualis debeat eſſe paſtor
inuigilo: pulchruꝫ depinxi hominē
pictor fedus. Alioſqꝫ ad pfectiōis
litus dirigo: qui adhuc in delicto-
ruꝫ fluctibus verſor. Sed in huius
queſo vite naufragio: orationis tue
me tabula ſuſtine: vt queꝫ pondus
proprium deprimit: tui meriti ma-
nus leuet. Amen.

Ad laudem dñi noſtri Jeſu xpi:
ac omniū ſanctorum ⁊ ſanctarum:
Liber paſtoralis ſcti Gregorij pa-
pe: quem ad Joannem Rauenne
archiepiſcopum conſcripſit: ⁊ ma-
gnus Anaſtaſius poſtea de latino
in grecū tranſtulit explicit feliciter.
Venetijs per Hieronymū de Pa-
ganinis Brixieſeꝫ ſollicite ⁊ ad in-
ſtar emēdatiſſimi exēplaris impreſ-
ſus. Anno domini milleſimo qua-
dringenteſimo nonageſimo ſecun-
do: Idibus decembris.

HIERONYMUS DE PAGANINIS

GREGORIUS I. Pastorale. 13 December, 1492.

Hain 7986; B.M.C., part V, p. 457.

Printed with gothic types, in two columns, in quarto form. There are 36 and 37 lines in a column. It has 56 leaves, the last blank. The size of a leaf is 205 × 145 mm., and the text in a column measures 155 × 52 mm.

The *Liber regulae pastoralis,* or *Pastoral Care,* is one of Pope Gregory's best-known writings. It was written about 591 and was dedicated to John, archbishop of Ravenna, who rebuked Gregory for his attempted flight on the eve of his election to the papacy. The immediate purpose of the treatise was to justify such reluctance, by setting forth the tremendous difficulties of the pastoral office. It consists of four books, the plan of which is thus explained in the preface: "The discussion in this treatise is fourfold, that it may approach the mind of the reader in the way of ordered steps. For, as reason requires, it is first to be considered in what manner a man should enter upon the pastoral office; when he has rightly entered, how he should live; when he lives well, how he should teach; and finally, when he teaches aright, how he should know and consider his own infirmity."

In the first part Gregory emphasizes that a man who wishes to be a priest must be equipped with the necessary knowledge and must live a life conformable. Nothing does more harm in the Church, he writes, than the bad example of those whose sacred office should command respect. Above all, pride is to be guarded against. It is easy for people to deceive themselves as to their own motives in seeking an ecclesiastical position; they may intend to do good, yet inwardly they are actuated by a craving for honor. On the other hand, it is the positive duty of such as are fit for it to accept the burden of episcopacy. His conclusion is: "Let no one who has not been cleansed dare to enter upon the sacred ministry; and let no one whom supreme grace has chosen resist proudly under a show of humility."

The second part of the treatise expounds how a pastor should live. He must be pure in thought and holy in life; he must know when to speak and when to be silent; he must come close to every one in sympathy, yet soar above all in contemplation; with the righteous he must be humble and companionable, but against delinquents he must assert the authority of his position; he must be careful neither so to occupy himself with external things as to forget the inner life of the soul, nor so to care for the inner life as to neglect the things which are without. All these exhortations are illustrated with Biblical examples.

The subject of the third part is the character and manner of pastoral teaching. From a psychological point of view, this is the most interesting section of the work. Detailed distinctions are made between different classes of persons, for whom different kinds of instructions are required. Men are to be admonished in one way, women in another; the young are to be admonished in one way, in another the old — and similar contrasts are shown between the rich and the poor, the joyous and the sad, the master and the servant, the foolish and the wise, the modest and the shameless, the proud and the meek, the impetuous and the patient, the benevolent and the envious, the simple and the cunning, the healthy and the sick, the silent and the loquacious, and so forth, through a multitude of cases.

The last part consists of a single paragraph. It reminds the pastor that he should practise daily the habit of self-recollection. "Great care is necessary," the Pope warns, "lest while he raises others to salvation he be puffed up so as to neglect his own; lest while he raises others, he himself should fall. For to some the very greatness of their excellence has been the occasion of perdition . . ." Remembering this caution to others, the treatise ends with this humble remark: "And thus while I strive to show what a good pastor ought to be, I am like an ill-favored painter who portrays a handsome man; I direct others to the shore of perfection, while I am myself still tossed among the waves of faults . . ."

The *Liber regulae pastoralis* had a very wide influence. It was translated into Greek by Anastasius II, patriarch of Antioch. In Spain and Gaul successive synods prescribed its study for the bishops. In the same spirit King Alfred of England made an Anglo-Saxon translation of it, "that he might send them to his bishops, for some of them needed it, who knew but little Latin."

Received in November, 1896.